

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

24 juni 2002

REGLEMENT – AANPASSINGEN

**– voorgesteld door de heren Eric Van Rompuy, André Denys, Gilbert Bossuyt,
Ludo Sannen en Etienne Van Vaerenbergh –**

REGLEMENT – AANPASSINGEN

**– voorgesteld door de heren Filip Dewinter, Herman De Reuse,
Luk Van Nieuwenhuysen en Karim Van Overmeire –**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Reglement en Samenwerking
uitgebracht door de heer Marino Keulen**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Norbert De Batselier.

Vaste leden :

de heer Johan De Roo, mevrouw Trees-Merckx-Van Goey,
mevrouw Mieke Van Hecke, de heer Eric Van Rompuy ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren André
Denys, Marino Keulen, Francis Vermeiren ;

de heren Filip Dewinter, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim
Van Overmeire ;

de heren Gilbert Bossuyt, Norbert De Batselier ;

de heer Jos Geysels ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

de heren Bart De Smet, Walter Vandenbossche, Gilbert
Vanleenhove, Jan Verfaillie ;

de heren Julien Demeulenaere, Jacques Devolder, Paul
Wille, Marc van den Abeelen ;

mevrouw Marijke Dillen, de heren Joris Van Hauthem,
Frans Wymeersch ;

de heren Chokri Mahassine, Leo Peeters ;

de heer Ludo Sannen ;

de heer Herman Lauwers.

INHOUD

	Blz.
I. Reglementsaanpassingen voorgesteld door de heren Eric Van Rompuy, André Denys, Gilbert Bossuyt, Ludo Sannen en Etienne Van Vaerenbergh	4
A. Vergadering van 26 maart 2002	4
1. Toelichting bij de werkwijze	4
2. Bespreking van de reglementsaanpassingen	5
3. Opmerkingen van de leden	24
4. Stemming	24
5. Taalkundige revisie	25
B. Vergadering van 11 juni 2002	26
1. Bespreking van de taalkundige revisie en tweede lezing	26
2. Opmerking van een lid	29
3. Stemmingen	29
II. Reglementsaanpassingen voorgesteld door de heren Filip Dewinter, Herman De Reuse, Luk Van Nieuwenhuysen en Karim Van Overmeire	30
1. Bespreking van de reglementsaanpassingen	30
2. Stemmingen	32
Tekst na wijziging door de commissie	33

DAMES EN HEREN,

I. Reglements-aanpassingen voorgesteld door de heren Eric Van Rompuy, André Denys, Gilbert Bossuyt, Ludo Sannen en Etienne Van Vaerenbergh

De Commissie voor Reglement en Samenwerking heeft op 26 maart en 11 juni 2002 een reeks aanpassingen aan het reglement van het Vlaams Parlement onderzocht.

A. Vergadering van 26 maart 2002

1. Toelichting bij de werkwijze

Een vorige globale revisie van het reglement dateert van 8 juli 1998. Sinds die herziening zijn in het Reglement een nieuw artikel 8bis met betrekking tot de financiering van de politieke partijen, en een nieuw artikel 97bis met betrekking tot de cumulatieve beperking, ingevoerd.

De voorstellen tot wijziging van het reglement die zijn ingediend door de heren Eric Van Rompuy, André Denys, Gilbert Bossuyt, Ludo Sannen en Etienne Van Vaerenbergh zijn zowel formeel als inhoudelijk van een zeer uiteenlopende aard.

Sommige voorstellen moeten worden gelezen in samenhang met nieuwe decreten. Dat is het geval voor :

- de wijzigingen die verband houden met de verzoekschriftenprocedure : bijzonder decreet van 6 juli 2001 houdende regeling van het recht om verzoekschriften bij het Vlaams Parlement in te dienen en decreet van 6 juli 2001 houdende nadere regeling van het recht om verzoekschriften bij het Vlaams Parlement in te dienen (*B.S.*, 3 augustus 2001) ;
- de wijzigingen in verband met het parlementair onderzoeksrecht : decreet houdende de organisatie van het parlementair onderzoek (*Parl. St. Vl. Parl. 2001-2002, nr.862/1*), goedgekeurd op 20 februari 2002.

Een aantal voorstellen zijn het gevolg van beslissingen van het Vast of Uitgebreid Bureau of van de voorzitter. Dat geldt voor :

- de juridische verfijning van de mogelijkheid voor het Bureau om bevoegdheden te delegeren (artikelen 18 en 99) ;
- de plaatsvervangende commissies (artikel 21) ;
- de rol van de verslaggever (artikel 45) ;
- de volgorde van de sprekers in een actualiteitsdebat (artikel 71) ;
- de behandeling van de beleidsnota's (artikelen 73, 75, 78 en 79) ;
- de antwoordtermijn bij schriftelijke vragen (artikel 81) ;
- de actuele vragen (artikel 82) ;
- de behandeling van het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat (artikel 89) ;
- de samenwerkingsakkoorden (artikel 93).

Andere voorstellen passen het reglement aan gewijzigde wetgeving aan. Dat geldt voor de wijzigingen in verband met de belangenconflicten (artikelen 94 en 95) en de commissie voor vervolgingen (artikelen 20, 27, 41, 85 en 86).

Een aantal voorstellen van de Militaire Politie beogen een duidelijker onderscheid tussen de ordehandhaving tussen de leden van een plenaire of commissievergadering enerzijds, en de ordehandhaving in de parlementaire infrastructuur en op de publiektribunes anderzijds (artikelen 29, 42, 44 en 100bis).

Sommige voorstellen zijn van een meer technische aard, of strekken ertoe in de praktijk vastgestelde anomalieën weg te werken. Zij hebben betrekking op :

- een uniforme berekeningswijze voor de indienings- en ronddelingstermijnen (artikelen 35, 54, 56, 70, 71, 74, 77, 78 en 79) ;
- de verslaggeving (artikel 56) ;
- de wijziging van de opschriften van de Titels I en IX ;
- het op elkaar afstemmen van reglement en personeelsstatuut (artikel 100) ;

- de opheffing van een overgangsbepaling (artikel 102).

2. Bespreking van de reglementsaanpassingen

Opschrift van TITEL I

Tussen de woorden "fracties" en "en" het woord ", partijfinanciering" invoegen.

VERANTWOORDING

Technische aanpassing als gevolg van de invoeging van artikel 8bis.

Artikel 18

In punt 2, de eerste zin vervangen door wat volgt :

"Het Bureau kan van zijn bevoegdheden inzake financiën, personeelsaangelegenheden andere dan die bedoeld in de artikelen 46 en 47 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, en inzake beheer van de gebouwen delegatie verlenen aan een of meer secretarissen, de Directieraad of leidende ambtenaren, onverminderd de bepalingen van artikelen 98, 99 en 100."

VERANTWOORDING

Juridische verfijning van de mogelijkheid voor het Bureau om bevoegdheden te delegeren.

Artikel 20

Punt 1 en 2 vervangen door wat volgt :

"De plenaire vergadering kan commissies benoemen, waarvan aantal, samenstelling, bevoegdheid en benaming door het uitgebreid Bureau worden voorgesteld, onverminderd de bepalingen van artikelen 3, punt 3, 59, punten 1 en 2, 84, punt 1, 85, punt 1, en 92.

Iedere commissie benoemt haar voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris, na overleg tussen de fracties en onverminderd de bepalingen van artikelen 3, punt 5, 84, punt 2, 85, punt 3, 92, punt 1, en 101, punt 3."

VERANTWOORDING

Schrapping van de verwijzing naar de artikelen 86 (opgeheven) en 102 (opgeheven overgangsbepaling), en toevoeging in punt 2 van de verwijzing naar artikel 84, punt 2.

Artikel 21

Artikel 21 vervangen door wat volgt :

"Artikel 21

Iedere commissie telt evenveel plaatsvervangende als vaste leden.

Een afwezig vast lid wordt vervangen door een plaatsvervangend lid.

Bovendien kunnen de vaste en de plaatsvervangende leden worden vervangen door welke volksvertegenwoordiger ook van dezelfde fractie. Aan de voorzitter van de commissie wordt kennis gegeven van die vervanging.

De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op commissies die worden opgericht overeenkomstig de artikelen 3, punt 3, 84, punt 2 en 85, punt 2."

VERANTWOORDING

In punt 2 wordt de bepaling dat van de vervanging van een afwezig vast lid van de commissie door een plaatsvervangend lid, kennis wordt gegeven aan de voorzitter van de commissie, geschrapt. Dergelijke vervanging van een vast lid door een plaatsvervangend lid gebeurt zo frequent dat het formalisme van de kennisgeving ervan in onbruik is geraakt.

In punt 3 wordt de bepaling dat de plaatsvervangende noodzakelijk schriftelijk moet worden meegedeeld aan de commissievoorzitter voor de opening van de vergadering geschrapt, en vervangen door een verplichting tot kennisgeving aan de commissievoorzitter (uitvoering van de beslissingen van het Uitgebreid Bureau van 14 juli 1999 en 16 september 1999). Men zou kunnen stellen dat een zo soepele vervanging de plaatsvervaarders overbodig maakt. Dat is niet zo. Het is integendeel zeer wenselijk dat naast de vaste leden ook plaatsvervangende leden op dezelfde manier geïnformeerd worden over en betrokken worden bij alles wat in de commissie aan de orde is.

Ingevolge punt 4 wordt het systeem van plaatsvervangende niet toegepast voor de commissies belast met het onderzoek van de geloofsbriefjes, de onderzoekscommissies en de commissie voor vervolgingen (die ook bevoegd wordt inzake vervolgingen van ministers). In die commissies zullen alleen vaste leden zetelen, zoals ook expliciet blijkt uit de voorgestelde artikelen 84, punt 2 en 85, punt 2. Omwille

van het 'jurisdictioneel' karakter van deze commissies kan een eventuele vervanging in deze commissie dan uitsluitend bij wijze van definitieve vervanging van een vast lid.

Een tekstvoorstel van mevrouw Mieke Van Hecke strekt ertoe om het mogelijk te maken dat een fractie een volksvertegenwoordiger aanduidt die namens de fractie optreedt in een commissie.

De indiener van het voorstel stelt voor om de eerste zin van punt 3 van artikel 21 te vervangen door de volgende tekst :

"Bovendien kunnen de vaste en de plaatsvervangende leden worden vervangen door welke volksvertegenwoordiger ook."

Een tekstvoorstel van mevrouw Mieke Van Hecke en mevrouw Trees Merckx-Van Goey strekt ertoe om de vervanging in een commissie van een vast of plaatsvervangend lid door een andere volksvertegenwoordiger te laten voorafgaan door een schriftelijke kennisgeving van die vervanging aan de commissievoorzitter.

De indieners stellen voor om de tweede zin van punt 3 van artikel 21 te vervangen door de volgende tekst :

"In dit geval brengt de voorzitter van de politieke fractie die in deze vervanging wil voorzien, dit voor de opening van de commissievergadering schriftelijk ter kennis van de commissievoorzitter. Van die vervanging wordt melding gemaakt in het verslag."

Mevrouw *Mieke Van Hecke* verantwoordt haar eerste tekstvoorstel als volgt : zij is het ermee eens dat het begrip 'fractie' en de samenstelling van de fracties in het Vlaams Parlement worden bepaald bij het begin van de legislatuur. In het federale parlement stelt men jaarlijks de fracties samen, maar dan riskeert men telkens de gevolgen daarvan voor de verdeling van de mandaten in de commissies te moeten ondergaan.

Indien de fracties worden samengesteld bij het begin van de legislatuur, ontstaat wel een probleem indien zich in de loop van de legislatuur wijzigingen voordoen in of tussen de fracties. Dat probleem houdt verband met de werkzaamheden die de parlementsleden die hun fractie verlaten nog kunnen uitoefenen in het parlement : zij maken dan immers van geen enkele commissie meer deel uit en zijn er dus niet stemgerechtigd. Op basis van artikel 8 van het Reglement worden zij geacht onafhankelijk te zijn. Voor de spreker is dat op zich geen probleem. Zij vraagt wel om in artikel 21 de mogelijkheid te voorzien dat de fractie bepaalt welke volksvertegenwoordiger namens haar deel uitmaakt van een commissie. Een fractie moet kunnen bepalen wie haar vertegenwoordigt in een commissie en er dus ook stemgerechtigd is.

Volgens de heer *Norbert De Batselier* is het logisch dat een fractie kan bepalen wie haar vertegenwoordigt in een commissie, maar dan toch steeds binnen de fractie ! Indien dat niet het geval zou zijn, kan men vanuit de oppositie bijvoorbeeld een lid van een meerderheidspartij, die een van de meerderheid afwijkende mening heeft, als commissielid aanduiden. Een dergelijke bepaling zou kunnen leiden tot politieke spelletjes. Zo zou men de samenstelling van een commissie kunnen wijzigen in functie van het thema dat er wordt behandeld.

De heer *André Denys* sluit zich daarbij aan. Het voorstel van mevrouw Van Hecke houdt in dat een fractie iemand die geen fractielid is kan aanduiden als lid van een commissie. Zo riskeert men dat de samenstelling van een commissie niet meer in overeenstemming is met de bestaande krachtverhoudingen in het parlement.

Ook de heer *Ludo Sannen* heeft moeite met het voorstel van mevrouw Van Hecke. Dat iemand in de loop van een legislatuur van fractie verandert, is voor hem geen probleem. Het zou dan ook beter zijn om de feitelijke situatie die zich dan voordoet in het parlement te bekrachtigen. Dat neemt niet weg dat de erkenning en de financiering van een fractie, haar vertegenwoordiging in de commissies, enzovoort, van bij het begin van de legislatuur moeten vastliggen.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* wil niet raken aan de definitie van een fractie. Het is logisch dat de lijst waarop men figureert bij de verkiezingen het criterium is, dat bepaalt tot welke fractie men behoort. Dat men bij het begin van de legislatuur de financiering en de verdeling van de zetels in de commissies bepaalt, is evident. Uiteraard hebben parlementsleden die hun fractie verlaten overal spreekrecht, maar zij kunnen dus niet volwaardig, met stemrecht, deelnemen aan een commissie. Daartoe moet een fractie hen kunnen aanduiden als commissielid. De opmerkingen van de heer *De Batselier* zijn weliswaar terecht, maar toch verkiest mevrouw Van Hecke dat elke volksvertegenwoordiger zijn of haar parlementair mandaat volwaardig kan invullen. Vandaar haar voorstel, de enige oplossing die dit volgens haar, conform het reglement, mogelijk maakt.

Volgens de heer *Marino Keulen* heeft men te maken met een virtuele situatie. Hij heeft er begrip voor dat men, omwille van de stabiliteit, de samenstelling van de fractie en haar financiering en vertegenwoordiging in de commissies, bepaalt bij het begin van de legislatuur. Maar iemand wiens partij formeel ophoudt te bestaan, mag men toch niet vogelvrij verklaren ! Indien zo iemand zich in het openbaar bekent tot een nieuwe partij, die in het parlement vertegenwoordigd is, moet men hem of haar toch kunnen inpassen in die fractie !

Mevrouw *Mieke Van Hecke* wijst erop dat het begrip 'fractie' in heel wat teksten, zowel op het gemeentelijke als op andere niveaus, op dezelfde manier is gedefinieerd : zij die op dezelfde lijst verkozen zijn, maken er deel van uit. In de gemeentewet zijn daar trouwens heel wat gevolgen aan verbonden. Het is dan ook correct dat men in voorliggend geval als onafhankelijke zetelt. Toch zou men actief moeten kunnen meewerken aan de besluitvorming in een commissie.

De heer *Filip Dewinter* is van mening dat het betreurenswaardig is dat er parlementsleden zijn die tijdens de legislatuur van partij veranderen. Men kan daar allerlei morele en politieke conclusies aan verbinden, maar het is nu eenmaal de politieke realiteit. Spijtig genoeg wordt die realiteit niet vertaald in het reglement. Uiteraard zou dat vrij ingrijpend zijn, met de nodige gevolgen voor de financiën, het personeel, enzovoort. Maar nu creëert men een virtuele situatie, terwijl de politieke realiteit helemaal anders is. Die situatie is op termijn onhoudbaar.

De heer *André Denys* herinnert eraan dat het uitgangspunt voor de strikte omschrijving van het begrip 'fractie' erin bestond, dat wie van partij veranderde tijdens de legislatuur niet mocht beloond worden. Dat men niet mag deelnemen aan de besluitvorming in een commissie ligt in de lijn daarvan. Dat neemt niet weg dat men altijd kan spreken en stemmen in de plenaire vergadering. De spreker wil dat principe handhaven. Zoniet moet men het systeem helemaal omgooien, en rekening houden met de realiteit.

De heer *Ludo Sannen* wijst erop dat artikel 8 van het reglement, dat bepaalt dat de fractie wordt samengesteld op basis van de lijst waarop men is verkozen, in de regeling van de financiering enigszins wordt genuanceerd voor het geval er kartellijsten opkomen of samenwerkingsverbanden zijn gesloten. Indien men vanop een kartellijst of vanuit een samenwerkingsverband toetreedt tot een bepaalde fractie, is dat volgens hem niet in overeenstemming met artikel 8.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* antwoordt dat inzake financiering inderdaad een oplossing werd uitgewerkt voor kartellijsten en samenwerkingsverbanden tussen partijen. Met het oog op de samenstelling van de fracties is de identificeerbaarheid van de kandidaten een belangrijk criterium. Indien bestaande partijen in een bepaalde kieskring samen naar de verkiezingen gaan, en elke kandidaat op die lijst is toewijsbaar aan één van die partijen, dan kunnen eventuele verkozenen probleemloos toetreden tot de bestaande fractie van hun partij. Dat kan op basis van het reglement, mits dat ruim wordt geïnterpreteerd. In geval van een kartellijst, waar de grenzen tussen de samenstellende delen vervagen en de kandidaten niet identificeerbaar zijn, moet de lijst zelf voldoende zetels halen om een fractie te kunnen vormen.

Mevrouw Van Hecke stelt in het tweede tekstvoorstel voor om de vervanging van een commissielid in een commissievergadering te laten voorafgaan door de schriftelijke aankondiging van die vervanging bij het begin van de vergadering. Zij ergert zich aan de praktijk van vandaag, waarbij aan het einde van de bespreking "de duiven landen" om te stemmen. Het is een minimale inspanning om vooraf aan te kondigen wie in een commissievergadering als vervanger zal optreden. Dat zal de ernst van het commissiewerk verhogen.

De heer *André Denys* heeft begrip voor dat voorstel. Het is inderdaad niet zeer fraai om in allerlaatste instantie parlementsleden, die het debat niet hebben gevolgd, op te trommelen voor de stemming. Wel dient opgemerkt dat sommige commissievergaderingen gelijktijdig plaatsvinden. Als volksvertegenwoordiger kan men dan niet in twee of drie vergaderingen tegelijk aanwezig zijn. In dat geval wordt men dus wel eens weggeroepen naar een andere commissie om te gaan stemmen. Dat is helaas de realiteit.

De heer *Ludo Sannen* vraagt zich af of het politieke debat in de commissie lijdt onder de vastgestelde praktijk. Volgens hem is dat wellicht niet het geval. Uiteraard is het beter dat alle leden die stemmen vanaf het begin aanwezig zijn. Maar voor kleine fracties is het niet evident om in alle commissies in dezelfde mate aanwezig te zijn, zeker niet indien een lid dossiers die in twee of meer verschillende commissies worden behandeld, wil opvolgen. Soms is het voor dat lid inderdaad onmogelijk om een debat vanaf het begin te volgen en ook zijn stem uit te brengen. Wat mevrouw Van Hecke voorstelt is zeker beter, maar dan vanuit een theoretische benadering. In de praktijk vraagt de spreker

zich af of de afwezigheid van sommige leden wel een negatief effect heeft op het politiek inhoudelijke debat in de commissie. Bovendien is het de verantwoordelijkheid van de fracties om te bepalen hoe zij met het commissiewerk omgaan. De spreker betwijfelt of men als gevolg van een reglementswijziging het commissiewerk met een grotere sérieux zal benaderen.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* begrijpt de opmerkingen van de heer Sannen, maar het probleem ligt elders. Indien men na een bespreking de vergadering moet schorsen om leden te zoeken voor de stemming, maakt dat een zeer slechte indruk op het aanwezige publiek. Men moet ook rekening houden met het imago van het parlement. De bespreking van een technisch dossier kan weliswaar gebeuren door de leden die het dossier opvolgen, maar men kan er toch voor zorgen dat de andere leden tijdig worden verwittigd voor de stemming. Dat zou al een vooruitgang zijn.

De heer *Filip Dewinter* is het eens met mevrouw Van Hecke. In de praktijk wordt vandaag geen rekening meer gehouden met de reglementaire bepalingen over de vervanging van commissieleden.

Volgens de heer *Norbert De Batselier* is de opmerking van mevrouw Van Hecke terecht. Dat niet alle leden aanwezig zijn bij een bespreking heeft politiek gezien weliswaar geen invloed – de fracties bepalen immers op voorhand hoe ze gaan stemmen – maar dat men leden moet zoeken voor de stemming is denigrerend.

Het eerste tekstvoorstel van mevrouw Mieke Van Hecke wordt verworpen met 7 stemmen tegen 4.

Het tweede tekstvoorstel van mevrouw Mieke Van Hecke en mevrouw Trees Merckx-Van Goey wordt verworpen met 5 stemmen tegen 4 bij 2 onthoudingen.

Artikel 22

In punt 2 de woorden "beraadslagt bij consensus en" schrappen.

VERANTWOORDING

Met het oog op het optimaliseren van de werkzaamheden van de subcommissies en van de resultaten van haar beraadslagingen wordt voorgesteld om de thans in het reglement ingeschreven consensusvereiste te schrappen. Op die manier zal de slagkracht van de subcommissies zonder twijfel in ernstige mate verhogen.

Artikel 27

A. In punt 2, a), de woorden ", de commissie voor de vervolgingen en de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een lid van de Regering" vervangen door de woorden "en de commissie voor de vervolgingen".

B. Aan punt 3 de volgende zinsnede toevoegen : "*onverminderd de bepalingen van artikel 84, punt 4*".

C. In punt 4, eerste lid, de woorden "artikel 84, punt 3" vervangen door de woorden "artikel 84, punt 4". In hetzelfde lid de woorden "de commissie voor de vervolgingen en de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een lid van de Regering" **vervangen door de woorden "en de commissie voor de vervolgin-**gen".

D. In punt 4, derde lid, de woorden "de commissie bevoegd voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden" vervangen door de woorden "de commissies".

E. In punt 4, vierde lid, de woorden "de commissie voor de vervolgingen en de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een lid van de Regering" **vervangen door de woorden "en de commissie voor de vervolgingen".**

F. In punt 5, c), derde lid, de woorden "de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een lid van de regering" vervangen door de woorden "de commissies van onderzoek".

VERANTWOORDING

De voorstellen A tot C en E tot F zijn het gevolg van de aanpassingen aan de hoofdstukken 5 en 6 van Titel VI van het reglement.

Voorstel D strekt ertoe om het bijwonen van commissievergaderingen door de Vlaamse leden van het Europees Parlement niet te beperken tot de commissie bevoegd voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden, maar voor alle commissies mogelijk te maken. Op die manier kunnen zij bijvoorbeeld ook deelnemen aan de vergaderingen van de commissies bevoegd voor Leefmilieu en Landbouw, twee beleidsdomeinen waarvoor Europa over uitgebreide bevoegdheden beschikt.

Opschrift van Afdeling 9 van Hoofdstuk 1 van Titel V en artikel 29

Afdeling 9 van hoofdstuk 1 van Titel V, bestaande uit artikel 29, vervangen door wat volgt :

"Afdeling 9

Orde in de commissievergadering

Artikel 29

1. *De voorzitter van de commissie oefent toezicht uit op de orde in de commissievergadering.*
2. *De bepalingen van artikelen 42, punten 2 en 3, 43 en 52, punt 3 gelden ook in commissie.*
3. *De orde op de tribunes en in de vergaderzaal wordt geregeld door artikel 100bis."*

VERANTWOORDING

De commissievoorzitter handhaaft de orde tussen de commissieleden.

Artikel 31

In punt 1 de woorden "resolutie ofwel" vervangen door de woorden "resolutie, een verzoekschrift of".

VERANTWOORDING

De tekstwijziging expliciteert de mogelijkheid om ook bij de behandeling van verzoekschriften hoorzittingen te organiseren. Hierbij kan in de eerste plaats gedacht worden aan hoorzittingen met de indiener(s) van het verzoekschrift zelf, maar ook met andere personen die enige nuttige informatie kunnen verstrekken in verband met het onderwerp dat in het verzoekschrift aangekaart wordt. Volgens het decreet van 6 juli 2001 houdende nadere regeling van het recht om verzoekschriften bij het Vlaams Parlement in te dienen, kunnen de verzoekers die gehoord worden, zich laten bijstaan door een persoon naar keuze.

De commissie moet wel rekening houden met de decretale verplichting om de eerste ondertekenaar van een verzoekschrift dat ingediend wordt door ten minste vijftienduizend verzoekers en de vertegenwoordiger van een gestelde overheid die een verzoekschrift indient, te horen.

Mevrouw *Trees Merck-Van Goey* wijst erop dat de voorstellen tot wijziging van de artikelen 31, 38, 87, 88 en 89 van het Reglement samenhangen met het bijzonder decreet van 6 juli 2001 houdende regeling van het recht om verzoekschriften bij het Vlaams Parlement in te dienen en het decreet van 6 juli 2001 houdende nadere regeling van het recht om verzoekschriften bij het Vlaams Parlement in te dienen. De voorstellen tot wijziging van het reglement regelen de procedure voor de afhandeling van de verzoekschriften die in het Vlaams Parlement worden ingediend.

In de genoemde decreten werd het vroeger bestaande automatisme, dat iedereen die een verzoekschrift indiende moest worden gehoord, afgeschaft. Bij de evaluatie van de regelgeving inzake verzoekschriften stelden verschillende commissievoorzitters dat het niet evident is om telkens een hoorzitting te moeten organiseren, zeker wanneer hetzelfde onderwerp regelmatig terugkomt. Daarom is het automatisme weggefallen. Toch heeft men geen afbreuk willen doen aan de mogelijkheid van een commissie om een hoorzitting te organiseren met de indiener en/of met andere personen.

Bovendien is ingeschreven dat indien een hoorzitting plaatsvindt, de verzoeker zich kan laten bijstaan door een persoon naar keuze.

Artikel 31 heeft betrekking op de hoorzittingen. De voorgestelde wijziging houdt in dat voortaan niet alleen hoorzittingen kunnen plaatsvinden over een ontwerp of voorstel van decreet of resolutie, maar ook over verzoekschriften. Hoorzittingen zijn immers een goed instrument om een inhoudelijk debat over een verzoekschrift voor te bereiden.

Artikel 35

A. In punt 4 het eerste en het tweede lid vervangen door wat volgt :

"De commissieverslagen worden gedrukt en ten minste drie vrije dagen voor de algemene bespreking in plenaire vergadering aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld.

Voor ontwerpen en voorstellen van decreet wordt, met het oog op de toepassing van artikel 56, de in het eerste lid bedoelde termijn verlengd met zeven dagen. In dat geval worden in de volledige termijn zondagen en wettelijke feestdagen wel meegeteld.

Deze verlenging geldt niet als de commissie gebruik maakt van de bepalingen van artikel 56, punt 3.

De verlenging geldt evenmin voor de ontwerpen van decreet houdende de middelen- of algemene uitgavenbegroting, houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting, houdende eindregeling van de begroting en houdende instemming met verdragen of samenwerkingsakkoorden. "

B. In punt 5, b) vervangen door wat volgt :

"b) Ten minste drie vrije dagen voor de algemene bespreking in plenaire vergadering wordt aan de volksvertegenwoordigers een lijst rondgedeeld die de opschriften en nummers van de in littera a bedoelde ontwerpen en voorstellen alsmede de beslissing van de commissie vermeldt. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld. "

VERANTWOORDING

Met betrekking tot de ronddelingstermijnen wordt het principe van de vrije dagen gehanteerd. Dit wil zeggen dat de dies ad quem, de dag waarop een document dus behandeld kan worden, niet wordt meegerekend in de termijn. Daarnaast wordt ook de dag van ronddeling zelf niet in de ter-

mijnberekening opgenomen. De termijn begint dus pas te lopen de dag volgend op de dag van ronddeling.

De termijn bestaat met andere woorden uit volledige dagen waarop noch de ronddeling van de documenten heeft plaatsgehad, noch de behandeling van de documenten is gestart. Indien een stuk bijvoorbeeld op maandag wordt rondgedeeld, loopt een termijn van drie dagen af op donderdagavond, waardoor de eerste behandeling pas kan plaatsvinden op vrijdagochtend. Een termijn van zeven dagen loopt dan af op de volgende maandag, waardoor de behandeling op dinsdag kan aanvatten.

Deze dag van ronddeling is de dag van verzending van de post door de verzendingsdienst van het Vlaams Parlement. Ook verspreiding via een koerierdienst valt hier onder. De dag waarop de rond te delen post vanuit het Vlaams Parlement vertrekt is de referentiedag en de termijn begint de volgende dag te lopen. Eenzelfde berekeningswijze voor de ronddelingstermijn kan worden toegepast op een elektronische verzending.

Bij korte termijnen van drie (vrije) dagen worden de zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld. Indien bijvoorbeeld een commissieverslag op vrijdag rondgedeeld wordt, kan het pas de volgende woensdag in plenaire vergadering behandeld worden. Indien de termijn verlengd wordt met zeven dagen, zullen zondagen en feestdagen wel meegerekend worden : wanneer de reflectietermijn niet weggestemd wordt en een commissieverslag over een ontwerp van decreet op vrijdag van week X rondgedeeld wordt, kan het in plenaire vergadering besproken worden op dinsdag van week X+2.

Artikel 38

A. In artikel 38, sub 1 de woorden "de beleidsnota's," schrappen.

B. In artikel 38, sub 6 de woorden "door de Commissie bevoegd voor de verzoekschriften" vervangen door de woorden "door de voorzitter".

VERANTWOORDING

A. De rechtstreekse agendering van beleidsnota's in plenaire vergadering, die in artikel 38, sub 1 is voorgescreven, wordt opgeheven om een voorafgaande bespreking in commissie mogelijk te maken.

B. Als algemene regel geldt dat de voorzitter de ontvanke-lijkheid van verzoekschriften onderzoekt, en de ontvanke-lijke verzoekschriften verwijst naar de inhoudelijk bevoegde commissie. Als de behandeling spoed vereist, moet de voorzitter nochtans de mogelijkheid hebben om een verzoekschrift rechtstreeks naar de plenaire vergadering door te verwijzen. Dat kan bijvoorbeeld nodig zijn wanneer een verzoekschrift rechtstreeks verband houdt met een voorstel of ontwerp van decreet dat reeds in de bevoegde commissie goedgekeurd werd, maar nog niet in de plenaire vergadering. De plenaire vergadering kan uiteraard, volgens de procedure vastgelegd in artikel 46 (goedkeuring van een motie van orde), het verzoekschrift toch naar de bevoegde commissie verwijzen.

Artikel 41

Een nieuw punt 1bis invoegen, dat luidt als volgt :

"Ibis De plenaire vergadering vergadert besloten over de verzoeken van de procureur-generaal tot machtiging tot rechtstreekse dagvaarding, tot regeling van de rechtspleging en tot aanhouding of voorlopige hechtenis van een lid of een gewezen lid van de regering."

VERANTWOORDING

De bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering bepaalt dat de procedure bij de onderscheiden raden tot het verkrijgen van de machtiging van deze raden tot rechtstreekse dagvaarding en tot regeling van de rechtspleging (artikel 12, § 2) evenals de machtiging van deze raden tot aanhouding en voorlopige hechtenis (artikel 19) met gesloten deuren verloopt.

Dit betekent dat het Vlaams Parlement ertoe gehouden is om dergelijke verzoeken zowel in commissie als in plenaire vergadering op een besloten wijze te behandelen.

Wat de commissie betreft, was reeds in beslotenheid van de vergaderingen van de commissie voor de vervolgingen en de commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van een minister voorzien (artikel 27, punt 2). Dit principe wordt behouden voor de nieuwe commissie voor de vervolgingen.

Er moet in het reglement evenwel ook in de wettelijke uitzondering op de openbaarheid van de plenaire vergaderingen voorzien worden (artikel 41).

Opschrift van Afdeling 5
van hoofdstuk 3 van Titel V

Het opschrift van afdeling 5 van hoofdstuk 3 van Titel V vervangen door "Orde in de plenaire vergadering".

VERANTWOORDING

Deze afdeling betreft alleen de ordehandhaving tussen de leden tijdens de plenaire vergadering, en dus niet de ordehandhaving in de tribunes ten aanzien van derden.

Artikel 42

Punt 1 vervangen door wat volgt :

"1. De voorzitter oefent namens het parlement toezicht uit op de orde in de plenaire vergadering."

VERANTWOORDING

Dit artikel regelt uitsluitend de orde tussen de volksvertegenwoordigers, niet de orde op de tribunes.

Afdeling 6
van hoofdstuk 3 van Titel V
en artikel 44

Afdeling 6 van hoofdstuk 3 van Titel V van het reglement, bestaande uit artikel 44, schrappen.

VERANTWOORDING

De orde op de tribunes van zowel de commissies als van de plenaire vergadering en in de parlementaire infrastructuur wordt geregeld door artikel 100bis.

Artikel 45

In punt 5 de tweede zin vervangen door wat volgt :

"Indien het Uitgebreid Bureau bij de voorbereiding van de agenda van de plenaire vergadering zulks beslist, nodigt de voorzitter de verslaggever uit om naast hem plaats te nemen. In dat geval waakt de verslaggever met hem over de naleving van dit punt alsmede over de bepalingen van punt 4."

Artikel 47

In punt 2, eerste lid het woord "beleidsnota's," schrappen.

VERANTWOORDING

De beleidsnota's worden niet langer ter stemming gelegd.

Artikel 54

In punt 4 tussen de woorden "zeven" en "dagen" het woord "vrije" invoegen.

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij artikel 35.

Artikel 56

A. Punt 1 vervangen door wat volgt :

"1. Behoudens bij toepassing van de bepalingen van artikel 68, punt 2, kan iedere volksvertegenwoordiger bij de voorzitter van het Parlement een reflectienota indienen tot 17 uur van de vijfde dag volgend op de dag van ronddeling van het commissieverslag. Die termijn wordt opgeschort, indien de laatste dag van deze termijn valt op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag.

Een reflectienota mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend. Bij ontvankelijkheid wordt elke reflectienota gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld ten minste drie vrije dagen voor de beraadslaging in plenaire vergadering. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld.

B. In punt 3 de laatste zin schrappen.

VERANTWOORDING

A. In het eerste lid wordt de indieningstermijn gewijzigd (zie verantwoording bij artikel 70).

In het tweede lid wordt de ronddelingstermijn gewijzigd (zie verantwoording bij artikel 35).

B. Punt 3 van dit artikel gaat ervan uit dat de reflectietermijn uitsluitend wordt weggestemd in aangelegenheden die minder belangrijk zijn en waarvoor het dan ook niet nodig is dat de rapporteur verslag uitbrengt in de plenaire vergadering. Een verwijzing naar het schriftelijke verslag zou dan volstaan. In de praktijk wordt de reflectietermijn zeer vaak weggestemd in de commissie, ook voor ontwerpen en voorstellen van decreet die best wel in plenaire een gedegen toelichting van de rapporteur zouden mogen krijgen. Door het loslaten van het automatisme dat geen reflectietermijn gelijkstaat aan geen verslaggeving in plenaire, hypothekeert men niet langer de herwaardering van de taak van de rapporteur in plenaire vergadering.

Artikel 70

A. Punt 5 vervangen door wat volgt :

"5. Een door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekende motie van aanbeveling kan bij de voorzitter van het Vlaams Parlement worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de achtste dag volgend op de dag van de ronddeling van de maatschappelijke beleidsnota. Die termijn wordt opgeschort, indien de laatste dag ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt.

B. In punt 7 het eerste lid vervangen door wat volgt :

"Het themadebat wordt in plenaire vergadering gehouden op basis van de moties van aanbeveling, ten vroegste drie vrije dagen na de ronddeling ervan. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld.

VERANTWOORDING

A. Algemeen wordt er voor de indieningstermijnen gestreefd naar een vast stramien, namelijk een te bepalen beginpunt en een vast eindpunt. Dat te bepalen beginpunt kan zijn :

- het einde van een vergadering ;
- het ronddelen van een document.

Het eindpunt is steeds 17 uur (normale eindpunt van de werkdag waarop de indiening van interpellaties nog kan worden afgehandeld), van hetzij de tweede, de vijfde of de achtste dag na de dag waarop het beginpunt plaatsvindt.

Dat eindpunt kan verlengd worden indien de laatste dag van de termijn valt op een zaterdag, een zondag, een feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag. Dat zijn bijvoorbeeld de statutair voorziene dagen waarop het Vlaams Parlement gesloten is, de door het Bureau vastgelegde brugdagen, en dergelijke meer. In dat geval verstrijkt de indieningstermijn pas om 17 uur van de eerstvolgende werkdag. Dit is logisch aangezien men op de opgesomde dagen geen mogelijkheid heeft om de tekst neer te leggen. Het Algemeen Secretariaat is dan immers gesloten.

B. Zie verantwoording bij artikel 35.

Artikel 71

A. Aan punt 2 een derde lid toevoegen, dat luidt als volgt :

"Wanneer het Uitgebreid Bureau beslist een actualiteitsdebat te organiseren naar aanleiding van de bespreking van een interpellatieverzoek, is de eerste spreker een volksvertegenwoordiger van de fractie die aan de basis ligt van het eerst ingediende interpellatieverzoek.

B. Punt 4 vervangen door wat volgt :

"4. Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de plenaire vergadering, voorzover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd. De termijn wordt opgeschort, indien de laatste dag ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt.

VERANTWOORDING

- A. Beslissing van het Uitgebreid Bureau van 5 maart 2001.
 B. Zie verantwoording bij artikel 70.

Artikel 73

Dit artikel vervangen door wat volgt :*"Artikel 73*

1. *Voor de vierde maandag van oktober na de eedaflegging van de leden van de Regering, of tegen een ander ogenblik indien het uitgebreid Bureau aldus beslist, dient ieder lid van de Regering bij de voorzitter van het Parlement een of meer beleidsnota's in, waarin het aangeeft hoe het voor zijn bevoegdheden het regeerakkoord zal realiseren in de loop van de legislatuur.*
2. *De beleidsnota's worden gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld ten minste zeven vrije dagen voor de aanvang van de bespreking in commissie.*
3. *Elke beleidsnota wordt naar de bevoegde commissie verwezen, waar hij na een inleiding door het betrokken lid van de Regering wordt besproken.*
4. *Alle met redenen omklede moties of moties van wantrouwen die overeenkomstig de artikelen 78 en 79 ingediend worden tot besluit van een in commissie besproken beleidsnota worden samen op de agenda van de plenaire vergadering geplaatst.*
5. *De bespreking van de beleidsnota's wordt in plenaire vergadering gehouden op basis van de in het vorige punt bedoelde moties, ten vroegste drie vrije dagen na de ronddeling ervan. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wetelijke feestdagen niet meegeteld.*

De maximumspreektijd in plenaire vergadering bedraagt voor al die moties samen :

- a) *voor de gemandateerde sprekers in totaal 120 minuten per erkende fractie en 60 minuten per niet-erkende fractie ;*
- b) *voor de overige sprekers elk 20 minuten.*

De fracties en de in het tweede lid, littera b bedoelde sprekers verdelen hun spreektijd in eenheden van vijf minuten over de verschillende beleidsnota's.

6. *De plenaire vergadering spreekt zich bij hoofdelijke stemming uit over de in punt 4 bedoelde moties onmiddellijk aansluitend op de bespreking ervan. "*

VERANTWOORDING

Bij de reglements aanpassing van 8 juli 1998 werd de procedure van de beleidsnota's fundamenteel herzien. Voortaan zou de Vlaamse regering binnen zes maanden na de eedaflegging van de ministers een geïntegreerde beleidsnota indienen per departement van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De beleidsnota's zouden de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weergeven. De bespreking zou rechtstreeks in plenaire vergadering geschieden, waarna de plenaire vergadering zich bij stemming over de beleidsnota's zou uitspreken.

Na de verkiezingen van 1999 legden de leden van de Vlaamse regering de eed af op 13 juli 1999. De beleidsnota's werden ingediend op 11, 12 en 13 januari 2000. De beleidsnota's waren niet geïntegreerd per departement van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, zoals het reglement voorschrijft. Iedere Vlaamse minister diende één of meer beleidsnota's in. Twee beleidsnota's werden ingediend door meer dan één minister. De beleidsnota's werden rechtstreeks in plenaire vergadering besproken tussen 1 februari 2000 en 5 april 2000 en werden allemaal aangenomen. Tot besluit van de beleidsnota's werden ook vijfenvijftig met redenen omklede moties ingediend, waarvan vijftwintig werden aangenomen.

Op basis van de opmerkingen en voorstellen van de fracties besliste het Uitgebreid Bureau op 16 november 2000 een wijziging van het reglement door te voeren die aan de volgende krachtlijnen beantwoordt :

1. de beleidsnota's blijven behouden ;
2. na de eedaflegging van de leden van de Vlaamse regering dient ieder lid van de Vlaamse regering voor de vierde maandag van oktober één of meer beleidsnota's in, waarin hij aangeeft hoe hij voor zijn bevoegdheden het regeerakkoord zal realiseren in de loop van de legislatuur ;
3. in het jaar waarin de beleidsnota's worden besproken, vervalt de septemberverklaring ;
4. de beleidsnota's worden besproken tijdens de maand november, eerst in commissie en dan in plenaire vergadering ;
5. de commissiebesprekingen beginnen met een inleiding door de minister en worden gevolgd door een grondige bespreking ; ze worden afgerond met de indiening van met redenen omklede moties of moties van wantrouwen ;
6. de moties vormen de basis voor een korte, krachtige en gebalde politieke bespreking van de beleidsnota's in plenaire vergadering, waarbij elke fractie over een gelijke spreektijd beschikt ;

7. het Vlaams Parlement spreekt zich over de beleidsnota's uit via de stemming over de ingediende moties ; de beleidsnota's zelf worden niet geamendeerd en evenmin ter stemming gelegd.

Om dit doel te bereiken wordt artikel 73 in zijn geheel vervangen.

In punt 1 werd toegevoegd dat het Uitgebreid Bureau een andere datum kan vastleggen tegen dewelke de leden van de Regering een beleidsnota moeten indienen. Hiermee wordt rekening gehouden met een eventueel lang aanslepende regeringsvorming.

In punt 2 werd verduidelijkt dat de beleidsnota's ten minste zeven vrije dagen voor de aanvang van de bespreking in commissie moeten worden rondgedeeld.

In punt 4 is bepaald dat alle met redenen omklede moties en moties van wantrouwen ingediend tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota's samen moeten worden geagendeerd in plenaire vergadering. Zij vormen de basis voor een korte, krachtige en gebalde politieke bespreking van de beleidsnota's, vanwaar ook de vrij korte spreektijden in punt 5.

Artikel 74

Punt 6 vervangen door wat volgt :

- "6. *Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de commissievergadering, voorzover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd. De termijn wordt opgeschort indien de laatste dag ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt.*"

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij artikel 70.

Artikel 75

Een punt 5 toevoegen, dat luidt als volgt :

- "5. *Dit artikel is niet van toepassing in het jaar waarin de beleidsnota's moeten worden ingediend.*"

VERANTWOORDING

Er is geen septemberverslaging in het jaar waarin de beleidsnota's moeten worden ingediend.

Artikel 77

Punt 3 vervangen door wat volgt :

- "3. *De in punt 1 bedoelde tekst van de interpellatie moet worden ingediend uiterlijk om 14 uur van de derde dag voor de vergadering waarop het Uitgebreid Bureau de bij punten 4 en 6 bepaalde beslissingen neemt. Zater-, zon- en feestdagen en daarmee gelijkgestelde dagen worden voor de berekening van deze termijn niet in aanmerking genomen.*"

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij artikel 70¹.

Artikel 78

- A. **In punt 1, eerste lid, b) het woord "behandelde" vervangen door de woorden "in commissie besproken"**.

- B. **In punt 1, het tweede lid vervangen door wat volgt :**

"Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de vergadering, voorzover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd. De termijn wordt opgeschort indien de laatste dag ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt."

- C. **In punt 4, na het eerste lid een nieuw lid invoegen, dat luidt als volgt :**

"Het vorige lid is niet van toepassing op de met redenen omklede moties, bedoeld in punt 1, littera b."

VERANTWOORDING

- A. Bij de bespreking van beleidsnota's kunnen met redenen omklede moties alleen ingediend worden tot besluit van de bespreking in commissie en niet meer na de bespreking in plenaire vergadering.
B. Zie verantwoording bij artikel 70.
C. De spreektijd en het ogenblik van stemming in geval van met redenen omklede moties tot besluit van in commissie

1. Op 11 juni 2002 besliste de commissie om het tijdstip van indiening van interpellatieverzoeken te verschuiven (zie bladzijde 28 van dit verslag)

sie besproken beleidsnota's worden geregeld in artikel 73.

Artikel 79

A. In punt 1, eerste lid, b) het woord "behandelde" vervangen door de woorden "in commissie besproken".

B. In punt 1, het tweede lid vervangen door wat volgt :

"Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend uiterlijk tot 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de vergadering, voorzover de indiening voor bedoelde sluiting schriftelijk is aangekondigd. De termijn wordt opgeschort, indien de laatste dag ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt."

C. In punt 5, na het eerste lid een nieuw lid invoegen, dat luidt als volgt :

"Het vorige lid is niet van toepassing op de met redenen omklede moties, bedoeld in punt 1, littera b."

VERANTWOORDING

- A. Bij de bespreking van beleidsnota's kunnen moties van wantrouwen alleen ingediend worden tot besluit van de bespreking in commissie en niet meer na de bespreking in plenaire vergadering.
- B. Zie verantwoording bij artikel 70.
- C. De spreektijd en het ogenblik van stemming in geval van moties van wantrouwen tot besluit van in commissie besproken beleidsnota's worden geregeld in artikel 73.

Artikel 81

Punt 7 vervangen door wat volgt :

"7. Van 11 juli tot en met 31 augustus en van 25 december tot en met 2 januari wordt de in punt 3 bedoelde antwoordtermijn geschorst."

VERANTWOORDING

Deze regeling bestaat al bij beslissing van de voorzitter van 14 december 1999. Zij is op de eerste plaats ingegeven door een bekommernis om de kwaliteit van de antwoorden,

waarvoor inderdaad een reële minimale antwoordtermijn noodzakelijk is.

Artikel 82

A. Punt 1 vervangen door wat volgt :

"1. Volksvertegenwoordigers die een lid van de Regering tijdens het wekelijkse vragenuur in plenaire vergadering een mondelinge vraag van actuele aard wensen te stellen, geven de voorzitter van het Parlement kennis van het onderwerp ervan :

- *ingeval van agendering op de voormiddagvergadering, uiterlijk om 15 uur van de dag, voorafgaand aan de in punt 5, littera a) bepaalde dag ;*
- *ingeval van agendering op de middagvergadering, uiterlijk om 10 uur van de in punt 5, littera a) bepaalde dag."*

B. Punt 2 vervangen door wat volgt :

"2. Wekelijks wordt het aantal actuele vragen beperkt als volgt :

- a. acht actuele vragen worden verdeeld over de fracties op de in artikel 10, punt 1, eerste en tweede lid bepaalde wijze van verdeling van mandaten ;*
- b. iedere fractie die geen actuele vraag kan stellen met toepassing van littera a, en iedere volksvertegenwoordiger die geen lid is van een fractie, mag per week ten hoogste één actuele vraag stellen.*

In de weken waarin een actualiteitsdebat wordt gehouden, wordt het aantal actuele vragen beperkt tot ten hoogste één per fractie en ten hoogste één per volksvertegenwoordiger die geen lid is van een fractie. Het uitgebreid Bureau kan beslissen dat in die weken geen actuele vragen mogen worden gesteld."

C. In punt 5, a), het tweede en het derde lid vervangen door wat volgt :

"Zij worden vooraan geplaatst op de agenda van de laatste voormiddag- of middagvergadering van de week. De vragen worden behandeld volgens een beurtelings per vergaderweek afwisselende volgorde van de leden van de Regering."

D. Punt 7 vervangen door wat volgt :

"7. *Het stellen van de vragen mag niet langer duren dan 5 minuten. Het beantwoorden van de vraag mag niet langer duren dan 5 minuten.*

Na het antwoord hebben eerst de vraagsteller en dan het lid van de Regering ieder nog een spreektijd van ten hoogste 2 minuten voor een repliek.

Na de replieken heeft de vraagsteller nog een spreektijd van ten hoogste 1 minuut, waarin hij geen nieuwe vraag mag stellen en waarna de voorzitter het incident gesloten verklaart."

VERANTWOORDING

De actuele vragen moeten worden geherorganiseerd. Zij moeten wekelijks plaatsvinden. Het aantal moet worden gereduceerd. Bij een actualiteitsdebat mag er slechts één actuele vraag per fractie worden gesteld, tenzij het uitgebreid Bureau beslist dat er geen actuele vragen mogen worden gesteld. In dit voorstel worden artikel 82, punten 2 en 5 van het reglement van het Vlaams Parlement in die zin aangepast. Daarbij werd ook rekening gehouden met het recht van de volksvertegenwoordigers, die geen lid zijn van een fractie, om actuele vragen te stellen.

Bij actuele vragen krijgen de vraagsteller en de minister voortaan elk vijf minuten spreektijd. Er is telkens één keer een repliek mogelijk, zowel door de vraagsteller als door de minister, waarbij elke spreker twee minuten krijgt. De vraagsteller krijgt ten slotte het laatste woord met één minuut spreektijd. Hierdoor zal de behandeling per actuele vraag vijftien minuten bedragen.

Artikel 84

Dit artikel vervangen door wat volgt :*"Artikel 84*

1. *Iedere volksvertegenwoordiger kan bij de voorzitter een motie tot uitoefening van het recht van onderzoek indienen. In afwijking van artikel 20, punt 1 kan het parlement door middel van een dergelijke motie verzocht worden een commissie van onderzoek op te richten.*

De motie is met redenen omkleed en wordt door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekend. De motie bepaalt de werkingsduur en de opdracht van de onderzoekscommissie.

Bij ontvankelijkheid wordt elke motie gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

De beraadslaging over de motie geschiedt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking. De maximumspreektijd is :

a) *voor de gemandateerde sprekers in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;*

b) *voor de overige sprekers elk 5 minuten.*

Iedere volksvertegenwoordiger kan voorstellen de motie te amenderen zolang ze niet in stemming is gebracht.

De plenaire vergadering spreekt zich bij stemming over de motie uit na verloop van tenminste achtenveertig uur vanaf de indiening.

2. *Op voorstel van het uitgebreid Bureau stelt de plenaire vergadering de samenstelling en de benaming van de onderzoekscommissie vast. De onderzoekscommissie telt geen plaatsvervangende leden.*

De leden van de onderzoekscommissie kunnen alleen vervangen worden in geval van uitsluiting zoals bepaald in punt 5, tweede lid of in geval van ziekte of overlijden. De vervanging wordt effectief na de bekrachtiging door de plenaire vergadering en heeft een definitief karakter.

In afwijking van de artikelen 20, punt 2 en 35, punt 1 benoemt de commissie haar voorzitter, twee ondervoorzitters, een secretaris en een verslaggever.

3. *De middelen die noodzakelijk zijn voor het verrichten van het parlementair onderzoek worden aangerekend op de begroting van het Parlement. Het Bureau keurt de door de onderzoekscommissie ingediende begroting goed. Het kan die bevoegdheid niet delegeren.*

4. *De vergaderingen zijn openbaar, tenzij de onderzoekscommissie anders beslist. De beslissing om met gesloten deuren te vergaderen wordt met een gewone meerderheid van de stemmen genomen. De orde van de werkzaamheden en andere administratieve aangelegenheden worden altijd met gesloten deuren geregeld.*

De volksvertegenwoordigers die geen deel uitmaken van de commissie hebben toegang tot alle

commissievergaderingen, maar mogen er niet het woord voeren en zijn niet stemgerechtigd.

De medewerkers van de politieke fracties hebben geen toegang tot de besloten vergaderingen.

5. *De volksvertegenwoordigers zijn tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de informatie die ze verkregen hebben naar aanleiding van de besloten vergaderingen.*

De volksvertegenwoordiger die de geheimhoudingsplicht schendt, verliest onmiddellijk voor de rest van de zittingsperiode het recht om lid te zijn van een onderzoekscommissie. Bovendien wordt 20 % van zijn parlementaire vergoeding gedurende een periode van drie maanden ingehouden. Een uitgesloten lid wordt vervangen door een fractiegenoot.

Iedere volksvertegenwoordiger kan bij de onderzoekscommissie een klacht indienen in verband met de schending van de geheimhoudingsplicht door een commissielid. De onderzoekscommissie onderzoekt de gegrondheid van de klacht en brengt er een gemotiveerd advies over uit ten behoeve van de voorzitter. Wanneer het mandaat van de onderzoekscommissie verstreken is, wordt de klacht ingediend bij de Deontologische Commissie, die hierover advies uitbrengt.

Op grond van dat advies en nadat hij het beklagde commissielid heeft gehoord, spreekt de voorzitter zich uit over de klacht.

De voorzitter deelt tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering zijn beslissing mee. Deze mededeling geeft geen aanleiding tot debat.

Wanneer de klacht gericht is tegen de voorzitter, worden de bevoegdheden die deze bepaling toekent aan de voorzitter uitgeoefend door de ondervoorzitter.

6. *Bij het aanvaarden van zijn opdracht ondertekent iedere deskundige een verklaring waarin hij aanvaardt dat de intellectuele rechten voortvloeiende uit het onderzoek waarvoor hij is aangesteld, eigendom zijn van het Vlaams Parlement.*

Bij het beëindigen van zijn opdracht ondertekent iedere deskundige een verklaring waarin hij stelt dat hij alle stukken en geïnformateerde gegevens die in het kader van zijn opdracht te zijner beschikking zijn gesteld, heeft teruggegeven aan de voorzitter van de commissie.

7. *Van de hoorzittingen wordt een woordelijk verslag gemaakt.*

De getuige of de deskundige wordt verzocht de notulen van zijn hoorzitting te ondertekenen, nadat hij ze gelezen en bevestigd heeft.

De commissieleden ontvangen een afschrift van de notulen van de openbare zittingen. De overige volksvertegenwoordigers ontvangen op eenvoudig verzoek een afschrift van de notulen.

De notulen van de getuigenissen achter gesloten deuren worden op het commissiesecretariaat bewaard, waar de volksvertegenwoordigers ze ter plaatse kunnen consulteren.

8. *De door de commissie opgevraagde gerechtelijke en administratieve dossiers en alle andere nota's en verslagen die ter beschikking werden gesteld van de commissie, kunnen door de volksvertegenwoordigers geconsulteerd worden op het commissiesecretariaat.*
9. *De onderzoekscommissie legt de conclusies van haar werkzaamheden neer in een verslag, dat openbaar is. In voorkomend geval bevat het verslag ook opmerkingen over de verantwoordelijkheden die door het onderzoek aan het licht zijn gebracht en voorstellen tot wijziging van de regelgeving.*

De plenaire vergadering beraadslaagt in een enkele bespreking over de in het verslag opgenomen conclusies van de commissie. Er wordt niet gestemd over het verslag. "

VERANTWOORDING

1. Wetgevingstechnische opmerking

Krachtens artikel 40 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen heeft het Vlaams Parlement het recht van onderzoek. De uitoefening van het parlementair onderzoeksrecht wordt geregeld in het decreet houdende de organisatie van het parlementair onderzoek, goedgekeurd door de plenaire vergadering op 20 februari 2002, dat het decreet van 20 maart 1984 houdende vaststelling van de procedure van onderzoek vervangt. De decretale regeling wordt aangevuld met artikel 84 van het reglement van het Vlaams Parlement. Beide teksten zijn complementair en moeten in samenhang gelezen worden.

Het decreet van 1984 was gebaseerd op de federale regeling van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek. In 1996 werd de federale regeling grondig aangepast (bij wet van 30 juni 1996 tot wijziging van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek en van artikel 458 van het Strafwetboek). Ook de reglementen van de Kamer en de Senaat werden aangepast aan deze wijzigingen.

Langs Vlaamse kant bleef een reactie op die wijzigingen lange tijd uit : decreet noch reglement werden aangepast. Pas naar aanleiding van de commissie van onderzoek over de toekenning en de aanwending van scheepskredieten (mei – juni 2000) werden enkele leemten in het Vlaams parlementair onderzoeksrecht gevuld, door middel van een speciaal voor die commissie opgesteld reglement. In die zogenaamde 'Regels voor de werkwijze van de commissie van onderzoek over de toekenning en de aanwending van scheepskredieten' werd een aantal aanvullende bepalingen opgenomen, onder meer over de samenstelling van de onderzoekscommissie, de openbaarheid van de commissievergaderingen en de schending van de geheimhouding.

Met het oog op een efficiënte werking van toekomstige onderzoekscommissies is het noodzakelijk dat die innoverende bepalingen bekrachtigd worden in het Reglement van het Vlaams Parlement, en op die manier een algemeen toepassingsgebied krijgen. Anderzijds is de nieuwe redactie van artikel 84 de ideale aanleiding om het decreet van 1984 te 'saneren' en de bepalingen van reglementaire aard over te hevelen naar het Reglement. Het decreet van 1984 bevatte immers nogal wat bepalingen die uitsluitend de interne werking van het parlement regelen en bijgevolg een reglementair karakter hebben. Dergelijke bepalingen horen niet thuis in een decreet.

Door de verregaande aanpassing van artikel 84 van het Reglement verdient een volledig nieuwe redactie van het artikel de voorkeur boven een complexe wijziging, aanvulling en schrapping van het bestaande artikel.

2. Wijzigingen aan de reglementaire bepalingen inzake het parlementair onderzoeksrecht
  - *Samenstelling van de onderzoekscommissie (artikel 84, punt 2)*

De onderzoekscommissie bestaat uitsluitend uit effectieve leden. Er worden geen plaatsvervangers benoemd. De effectieve leden kunnen niet vervangen worden.

Uit de praktijk blijkt dat parlementaire onderzoekscommissies, op een enkele uitzondering na, nooit plaatsvervangende leden geteld hebben. Een voortdurende wijziging van de samenstelling van de onderzoekscommissie is niet verzoekenbaar met de specifieke onderzoeksopdracht van een dergelijke commissie. De commissieleden kunnen hun taak slechts naar behoren vervullen indien zij het ganse dossier beheersen. Hun voornaamste instrument is het getuigenverhoor onder ede. Een commissielid zal slechts voldoende gezag hebben indien hij het volledige verloop van de werkzaamheden heeft gevolgd. Het handhaven van het principe dat de commissieleden op elk ogenblik vervangen kunnen worden, zou de werking, de geloofwaardigheid en de resultaten van de commissie ondermijnen.

De bepalingen inzake de vaste samenstelling van de onderzoekscommissie doen geen afbreuk aan de mogelijkheid om een lid van de commissie definitief te vervangen (bijvoorbeeld naar aanleiding van langdurige ziekte). Bovendien worden de commissieleden die wegens een schending van de geheimhoudingsplicht uitgesloten worden, vervangen door een fractiegenoot. In beide gevallen moet de plenaire vergadering die vervanging uitdrukkelijk bekrachtigen.

- *Toegang tot de vergadering*

Oorspronkelijk was de toegang tot de vergaderingen van de onderzoekscommissie geregeld bij decreet. Artikel 3 van het decreet van 20 maart 1984 houdende vaststelling van de

procedure van onderzoek garandeerde alleen dat de verhooren van de getuigen en de deskundigen openbaar zijn, onverminderd de mogelijkheid van de commissie om anders te beslissen.

De toegang tot commissievergaderingen is een aangelegenheid die de interne werking van het parlement betreft. Dergelijke bepalingen horen thuis in een reglement, en niet in een decreet. Het nieuwe decreet bevat geen bepalingen meer inzake de openbaarheid van de onderzoekscommissies.

Dit voorstel van reglementswijziging gaat uit van het principe dat alle commissievergaderingen openbaar zijn. Bij wijze van uitzondering worden de orde van de werkzaamheden en andere administratieve aangelegenheden achter gesloten deuren geregeld. Bovendien kan de commissie achter gesloten deuren vergaderen indien dat wenselijk lijkt om informatie in te winnen die anders niet zou kunnen worden verkregen.

Inzake de toegang van volksvertegenwoordigers tot besloten vergaderingen geldt een nieuwe regel : in tegenstelling tot de vroegere regeling mogen ook de volksvertegenwoordigers die geen lid zijn van de onderzoekscommissie de besloten vergaderingen bijwonen. Dit recht om alle werkzaamheden van een onderzoekscommissie bij te wonen, biedt de politieke partijen die niet vertegenwoordigd zijn in de commissie de waarborg dat zij toezicht kunnen uitoefenen op de wijze waarop de onderzoekscommissie haar opdracht vervult. Het parlementair onderzoeksrecht behoort immers alle volksvertegenwoordigers toe.

- *Geheimhoudingsplicht*

De informatie die verkregen werd tijdens en naar aanleiding van besloten commissievergaderingen, is onderworpen aan een principiële geheimhoudingsplicht. De verplichting tot geheimhouding en de bestraffing van eventuele overtredingen vertoont diverse facetten, en is niet te herleiden tot een strikt decretale of strikt reglementaire aangelegenheid. Ten aanzien van niet-parlementsleden die de commissievergaderingen bijwonen of eraan deelnemen (getuigen, tolken, deskundigen, ambtenaren) moet deze plicht tot geheimhouding bij decreet geregeld worden. Ook het invoeren van strafrechtelijke sancties moet bij decreet gebeuren.

De geheimhoudingsplicht van de parlementsleden, en de niet-strafrechtelijke sanctie die er desgevallend aan gekoppeld wordt, maken deel uit van de interne werking van het parlement.

Artikel 84, punt 5 bepaalt dat de parlementsleden die de geheimhoudingsplicht schenden, een dubbele sanctie wordt opgelegd. Enerzijds verliest de betrokken volksvertegenwoordiger onmiddellijk zijn recht om voor de rest van de zittingsperiode nog zitting te hebben in een onderzoekscommissie. Anderzijds wordt de volksvertegenwoordiger financieel gestraft : gedurende een periode van 3 maanden wordt 20% van zijn parlementaire vergoeding ingehouden.

Iedere volksvertegenwoordiger is bevoegd een klacht inzake de schending van de geheimhoudingsplicht in te dienen bij de onderzoekscommissie. Indien het onderzoek al is afgelopen, met andere woorden na de bespreking van het verslag in de plenaire vergadering, wordt de klacht ingediend bij de Deontologische Commissie.

De onderzoekscommissie of de Deontologische Commissie onderzoekt de gegrondheid van de klacht, en stelt een gemotiveerd advies op ten behoeve van de voorzitter van het

parlement. Op basis van dit advies enerzijds en de repliek van het betrokken commissielid anderzijds, oordeelt de voorzitter of de betrokkene schuldig is aan de schending van de geheimhouding. Een veroordeling heeft onvoorwaardelijk de in het reglement vermelde sancties tot gevolg.

Opschrift van Hoofdstuk 6 van Titel VI

Het opschrift van hoofdstuk 6 van titel VI vervangen door wat volgt :

"HOOFDSTUK 6

Machtiging tot bepaalde daden van vervolging en aanhouding".

VERANTWOORDING

Deze titel is meer in overeenstemming met het gewijzigde artikel 85.

Artikel 85

Dit artikel vervangen door wat volgt :

"Artikel 85

1. Een commissie voor de vervolgingen wordt belast met het onderzoek van

1° een verzoek tot machtiging tot verwijzing naar een rechtbank of een hof of tot rechtstreekse dagvaarding van een volksvertegenwoordiger evenals een verzoek tot schorsing van een vervolging van een volksvertegenwoordiger ;

2° een verzoek tot aanhouding van een volksvertegenwoordiger evenals van een verzoek tot schorsing van een hechtenis van een volksvertegenwoordiger ;

3° een verzoek tot machtiging tot rechtstreekse dagvaarding of van een vordering tot regeling van de rechtspleging van een lid of een gewezen lid van de regering ;

4° een verzoek tot machtiging tot aanhouding of voorlopige hechtenis van een lid of een gewezen lid van de regering ;

5° een verzoek tot inbeschuldigingstelling van een lid of een gewezen lid van de Regering in het geval van toepassing van de overgangs bepaling van artikel 125 van de Grondwet.

2. De commissie wordt samengesteld uit zeven vaste leden aangewezen overeenkomstig artikel 10. Deze commissie telt geen plaatsvervangende leden.

3. In afwijking van de artikelen 20, punt 2 en 35, punt 1 benoemt de commissie een voorzitter en een verslaggever.

4. De betrokken volksvertegenwoordiger kan zich laten vertegenwoordigen door een andere volksvertegenwoordiger en zich laten bijstaan door een raadsman.

5. Het betrokken lid of gewezen lid van de regering kan zich laten bijstaan door een raadsman.

De commissie kan het dossier opvragen.

De leden van de commissie kunnen het dossier raadplegen zonder er kopieën van te maken.

De betrokken volksvertegenwoordiger, de volksvertegenwoordiger die hem vertegenwoordigt en zijn raadsman of het betrokken lid of gewezen lid van de regering en zijn raadsman kunnen het dossier inzien en de betrokkene kan er zich een afschrift van laten bezorgen.

6. De personen bedoeld in punt 5, derde lid worden gehoord op de dag die de commissie bepaalt.

In het geval van punt 1, 4° hoort de commissie ook de procureur-generaal.

7. Tijdens de beraadslaging in plenaire vergadering mag het woord alleen worden gevoerd door de verslaggever van de commissie, de betrokken personen in punt 5, derde lid en door een spreker voor en een spreker tegen.

8. In het geval van punt 1, 4° doet de plenaire vergadering binnen vijf dagen na ontvangst van het verzoek tot machtiging tot aanhouding of voorlopige hechtenis uitspraak over dit verzoek. "

VERANTWOORDING

1. Er wordt voorgesteld om de commissie voor de vervolgingen en de ad hoc commissie bevoegd voor de inbeschuldigingstelling van ministers samen te voegen tot één vaste commissie. Er wordt voor geopteerd om deze commissie te benoemen als 'de commissie voor de ver-

volgingen', met dien verstande dat deze benaming alleen verwijst naar het feit dat het Vlaams Parlement toelating moet geven voor bepaalde daden van vervolging of aanhouding van volksvertegenwoordigers en/of (gewezen) ministers.

2. De bevoegdheid van het Vlaams Parlement werd ingevolge de aanpassing van artikel 125 van de Grondwet bij de Grondwetwijziging van 17 juni 1998 immers fundamenteel gewijzigd ten aanzien van (gewezen) leden van de regering. In uitvoering hiervan werd de Bijzondere wet van 25 juni 1998 tot regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van leden van een gemeenschaps- of gewestregering goedgekeurd.

Het Vlaams Parlement dient nu geen (gewezen) leden van de regering meer in beschuldiging te stellen maar uitsluitend nog een machtiging te verlenen opdat de procureur-generaal bij het Hof van Beroep de betrokkenen rechtstreeks zou kunnen dagvaarden, de regeling van rechtpleging zou kunnen vorderen of de betrokkenen zou kunnen aanhouden of in voorlopige hechtenis nemen.

3. Ook artikel 59 van de Grondwet heeft een aantal wijzigingen ondergaan bij de Grondwetwijziging van 28 februari 1997.

Het Vlaams Parlement moet nu niet meer voor elke daad van vervolging van een volksvertegenwoordiger de onschendbaarheid opheffen. Dit is alleen nog vereist voor bepaalde aspecten van de vervolging, met name de verwijzing naar of rechtstreekse dagvaarding voor een hof of een rechtbank. De term "vervolging" heeft nu dus een andere inhoud gekregen. Ook de procedure voor het verzoek tot machtiging om het parlementslid aan te houden of voor de schorsing van de hechtenis van een parlementslid op initiatief van het parlement moet nog in het reglement vastgelegd worden.

4. Dit alles heeft tot gevolg dat het Vlaams Parlement ten aanzien van de volksvertegenwoordigers en ten aanzien van de (gewezen) leden van de regering, in tegenstelling tot voordien, grotendeels een gelijkaardige bevoegdheid gekregen heeft, met name het verlenen van verlof voor bepaalde aspecten van de vervolging en voor aanhouding.

Omwille van de gelijkaardige procedure, de gewenste eenvormigheid en omwille van praktische redenen verdient het aanbeveling om éénzelfde commissie te belasten met het onderzoek van de verzoeken tot machtiging tot bepaalde daden van vervolging en aanhouding van een volksvertegenwoordiger of van een (gewezen) lid van de regering.

Dit geldt des te meer daar het aangeraden is om met betrekking tot de verzoeken tot machtigingen ten aanzien van de (gewezen) leden van de regering, af te stappen van het principe van een ad hoc commissie die nog dient samengesteld te worden op het ogenblik dat het Vlaams Parlement het verzoek tot machtiging ontvangt : in het geval de procureur-generaal een verzoek tot machtiging tot aanhouding of voorlopige hechtenis aanhangig maakt bij het Vlaams Parlement, beschikt deze laatste immers slechts over de heel korte termijn van vijf dagen om uitspraak te doen. Indien een ad hoc commissie met zo'n verzoek belast wordt, betekent dit dat binnen de termijn van vijf dagen de plenaire vergadering deze commissie moet samenstellen, de commissie de betrok-

kene, zijn raadsman en de procureur-generaal moet horen en verslag moet uitbrengen over de zaak én dat de plenaire vergadering uitspraak moet doen. Een vaste commissie biedt het voordeel dat de commissie niet meer moet samengesteld worden.

Uit dit alles volgt dat het niet erg zinvol lijkt om, gelet op de gelijkaardigheid van de verzoeken, twee aparte commissies te behouden voor het behandelen van de verzoeken tot machtiging van de bedoelde vervolgingsdaden ten aanzien van volksvertegenwoordigers enerzijds en ten aanzien van (gewezen) ministers anderzijds.

5. Artikel 125 van de Grondwet met betrekking tot de leden van de regering voorziet evenwel in een overgangsbepaling krachtens hetwelk de nieuwe regeling van artikel 125 niet van toepassing is op feiten waarvoor daden van opsporing werden verricht en op vervolgingen ingesteld vóór 1 juli 1998 (de datum van inwerking-treding van de uitvoeringswet van 25 juni 1998).

Voor feiten waarvoor reeds vóór deze datum opsporingsdaden gesteld werden of een vervolging ingesteld werd, zal het Vlaams Parlement nog steeds de (gewezen) leden van de regering in beschuldiging moeten stellen en hen voor het Hof van Cassatie brengen.

Daarom wordt de in artikel 85 bedoelde commissie ook belast met het eventuele verzoek tot inbeschuldigingstelling van de (gewezen) leden van de regering.

6. Tenslotte moet gewezen worden op een aantal voorstellen tot aanpassing ten opzichte van de vorige tekst van artikel 85.
  - Zo wordt de betrokkene in alle gevallen gehoord. Indien gewenst of wettelijk verplicht kunnen ook de eventuele vertegenwoordiger van de betrokkene en zijn raadsman, de procureur-generaal of andere getuigen gehoord worden. Dit gebeurt op de dag die de commissie bepaalt, zoniet kan de commissie een beslissing nemen zonder dat de opgeroepen personen verschenen zijn.
  - Tenslotte werd de bepaling met betrekking tot het dossier aangepast aan de nieuwe grondwettelijke en wettelijke bepalingen. Het is niet langer zo dat bij elk verzoek ook een dossier gevoegd wordt. Niets belet uiteraard dat de commissie het dossier alsnog opvraagt.

Artikel 86

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Gelet op de samenvoeging van de commissie voor de vervolgingen en de commissie voor de inbeschuldigingstelling van ministers is deze bepaling overbodig geworden.

Artikel 87

Dit artikel vervangen door wat volgt :

"Artikel 87

1. *"Van de verzoekschriften wordt vanaf hun indiening mededeling gedaan aan het uitgebreid Bureau en aan de plenaire vergadering.*
2. *De voorzitter kan de vraag over de ontvankelijkheid van een verzoekschrift voor advies aan het uitgebreid Bureau voorleggen.*
3. *De voorzitter verwijst de ontvankelijke verzoekschriften naar de bevoegde commissie of, indien nodig, de plenaire vergadering.*
4. *De commissie wijst onder haar leden twee verslaggevers aan, van wie er één behoort tot een meerderheidsfractie en de andere tot een fractie van de oppositie.*
5. *De commissie kan voor de behandeling van een verzoekschrift hoorzittingen houden, aan de verslaggevers opdracht geven om ter plaatse de feiten vast te stellen, of het verzoekschrift naar de Regering verwijzen met het verzoek omtrent de inhoud ervan uitleg te verstrekken binnen een termijn die door de commissie vastgelegd wordt.*
6. *De commissie brengt over een door haar behandeld verzoekschrift verslag uit aan de plenaire vergadering.*

De tekst van een verzoekschrift dat ingediend wordt door een gestelde overheid of door ten minste 15.000 ondertekenaars wordt als bijlage bij het commissieverslag gepubliceerd.
7. *De plenaire vergadering spreekt zich uit over het verzoekschrift zelf indien het werd verwezen naar de plenaire vergadering, of over de conclusies van de commissie indien het werd verwezen naar de bevoegde commissie."*

VERANTWOORDING

Dit artikel omschrijft de interne procedure voor de behandeling van verzoekschriften, gaande van het ontvankelijkheidsonderzoek door de voorzitter, overeenkomstig artikel 17, punt 1 van het Reglement, eventueel na advies van het uitgebreid Bureau, de behandeling in de inhoudelijk bevoegde commissie, tot de uitspraak van de plenaire vergadering over de conclusies van die commissie. Er is niet langer een specifieke commissie bevoegd voor verzoekschriften, aangezien een dergelijke commissie in de vroegere procedure ervaren werd als een overbodige tussenstap tussen de voorzitter en de inhoudelijk bevoegde commissies.

De voorzitter kan een verzoekschrift onmiddellijk naar de plenaire vergadering doorverwijzen, bijvoorbeeld omdat het verzoekschrift een samenhang vertoont met een ontwerp of voorstel van decreet, resolutie, enz. dat reeds in

commissie behandeld is en waarvan de behandeling reeds op de agenda van de plenaire vergadering staat. In dat geval doet de plenaire vergadering uitspraak over het verzoekschrift zelf. Uiteraard kan de plenaire vergadering ook beslissen het verzoekschrift toch nog naar de bevoegde commissie te verwijzen.

De verzoekschriften worden medegedeeld aan het uitgebreid Bureau en de plenaire vergadering, zelfs voordat de ontvankelijkheid ervan onderzocht werd.

Artikel 88

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

De procedure voor de behandeling van verzoekschriften werd in artikel 87 samengebracht. De rondeling van de driemaandelijke lijst met de onderwerpen van verzoekschriften en de besluiten was reeds in onbruik geraakt, en is overbodig geworden doordat enerzijds ingediende verzoekschriften worden meegedeeld aan het uitgebreid Bureau en de plenaire vergadering, en er anderzijds over de behandeling van elk verzoekschrift een verslag wordt gepubliceerd. Artikel 88 kan dan ook opgeheven worden.

Nieuw Hoofdstuk 8 van Titel VI

In Titel VI na artikel 88 een nieuw Hoofdstuk 8, bestaande uit een artikel 89, invoegen, waarvan het opschrift luidt als volgt :

"HOOFDSTUK 8

Aan het Parlement verbonden instellingen".

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij artikel 89.

Artikel 89

Dit artikel vervangen door wat volgt :*"Artikel 89*

De voorstellen en aanbevelingen uit het jaarverslag van de Vlaamse ombudsdienst, uit dat van het Kinderrechtencommissariaat en uit het jaarverslag van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek worden behandeld

door de bevoegde commissie, telkens nadat de plenaire vergadering kennis genomen heeft van dat jaarverslag.

De jaarverslagen en eventuele tussentijdse verslagen worden gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld. "

VERANTWOORDING

Voor elk van de drie aan het Vlaams Parlement verbonden instellingen geldt een decretale verplichting om een jaarverslag bij het Vlaams Parlement in te dienen. Hiervan wordt door de plenaire vergadering kennis genomen, waarna de bespreking van de concrete voorstellen en aanbevelingen toevertrouwd wordt aan de thematisch bevoegde commissies. Nadien is er normaliter de bespreking van de aanbevelingen, of van resoluties die na bespreking in de commissie uitgewerkt worden, in de plenaire vergadering. Voor de jaarverslagen van het Kinderrechtencommissariaat is er zelfs een decretale verplichting om het jaarverslag in plenaire vergadering te bespreken (art.12, § 1 van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris), dus kennelijk ook wanneer de commissie na bespreking geen verder gevolg wenst te geven aan de aanbevelingen.

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* merkt op dat het voorstel eigenlijk een impliciete wijziging van het decreet op het Kinderrechtencommissariaat meebrengt. Dat decreet bepaalt immers dat de bespreking van het jaarverslag van het commissariaat in de plenaire vergadering moet plaatsvinden. Om het Kinderrechtencommissariaat nauwer bij het debat te kunnen betrekken, zou het een goede zaak zijn om de drie instituten die aan het parlement verbonden zijn (Ombudsdienst, Kinderrechtencommissariaat en Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectonderzoek) op een gelijke wijze te behandelen en hun jaarverslagen, dus ook dat van het Kinderrechtencommissariaat, te behandelen in de bevoegde commissies. De eerste kennisname van die verslagen blijft wel voorbehouden aan de plenaire vergadering. Om dit alles te realiseren moet wel het decreet op het Kinderrechtencommissariaat worden aangepast.

De heer *Norbert De Batselier* merkt op dat de door het decreet opgelegde verplichting om het jaarverslag in de plenaire vergadering te bespreken tot doel had om het onmogelijk te maken het verslag te 'begraven' in een commissie. Ondertussen blijkt dat men daarover in de plenaire vergadering geen zinvolle discussie kan voeren. Voor het jaarverslag van de ombudsdienst is dan weer uitdrukkelijk voorzien dat de erin vervatte aanbevelingen door de commissies worden besproken.

Volgens mevrouw *Mieke Van Hecke* is de voorgestelde reglementswijziging in strijd met de geest, maar niet met de tekst van het decreet. Men kan in de plenaire vergadering kennis nemen van het verslag, het vervolgens bespreken in de commissies, en daarna de plenaire bespreking houden.

Volgens de heer *Norbert De Batselier* ligt in het decreet te veel de nadruk op de plenaire vergadering om in het regle-

ment het gewicht bij de commissie te kunnen leggen. Het decreet moet dus worden gewijzigd.

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* zal een initiatief in die zin nemen.

Artikel 93

Een derde punt toevoegen, dat luidt als volgt :

"3. Indien in een ontwerp van decreet een bepaling voorkomt houdende instemming met samenwerkingsakkoorden, naast andere bepalingen, wordt de instemmingsbepaling uit het bedoelde ontwerp van decreet gelicht en kan de Regering ze tot een onderscheiden ontwerp van decreet omwerken. "

VERANTWOORDING

De instemming met samenwerkingsakkoorden mag niet meer in een globaal decreet ingeschreven worden.

Artikel 94

Dit artikel 94 vervangen door wat volgt :

"Artikel 94

1. Het Parlement kan, overeenkomstig artikel 32 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, een motie aannemen waarin wordt verklaard dat het oordeelt ernstig te kunnen worden benadeeld door een ontwerp of voorstel van wet, decreet of ordonnantie of door een amendement hierop, dat wordt ingediend, naar gelang het geval, in een wetgevende kamer, een gemeenschaps- of gewestraad, in de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of in de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie.

Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter een dergelijke motie in te dienen.

Dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.

Elke motie wordt gedrukt en aan de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering rondgedeeld.

2. *De beraadslaging over de motie geschiedt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking.*

De maximumspreektijd is :

- a. *voor de gemandateerde sprekers in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;*
- b. *voor de overige sprekers elk 5 minuten.*

De motie waarbij schorsing van de procedure met het oog op overleg wordt gevraagd, moet worden aangenomen met drie vierde van de stemmen.

3. *De voorzitter brengt de motie onverwijld ter kennis van de voorzitter van de betrokken instelling en regelt het overleg.*

Het Parlement wijst onder zijn leden degenen aan die met de betrokken instelling overleg zullen plegen om het geschil te beslechten. Zij brengen aan het Parlement verslag uit over dat overleg.

4. *Wanneer de tekst waarover het belangenconflict opgeworpen is, na het aanhangig maken van het conflict geamendeerd wordt, dan moet het Parlement, na de indiening van het verslag en in elk geval vóór de eindstemming in de plenaire vergadering, bevestigen dat het nog steeds van oordeel is ernstig te worden benadeeld, overeenkomstig de procedure voor het indienen van een motie betreffende een belangenconflict. De procedure wordt geschorst tot het Parlement zich uitspreekt en dit gedurende een termijn van ten hoogste vijftien dagen.*
5. *Indien het overleg binnen een termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, blijft de procedure geschorst en zendt de voorzitter de motie onverwijld over aan de Senaat, die binnen een termijn van dertig dagen een met redenen omkleed advies uitbrengt bij het in artikel 31 van dezelfde wet bedoelde Overlegcomité, dat binnen een termijn van dertig dagen volgens de procedure van de consensus beslist.*

Indien de motie betrekking heeft op een bij de wetgevende kamers ingediend ontwerp of voorstel van wet of amendement hierop, zendt de voorzitter de motie onverwijld over aan het in artikel 31 van dezelfde wet bedoelde Overlegcomité, dat binnen een termijn van zestig dagen volgens de procedure van consensus beslist.

6. *Wanneer er een procedure in verband met een bevoegdheidsconflict is of wordt ingeleid, wordt elke procedure tot regeling van een belangenconflict over eenzelfde aangelegenheid geschorst."*

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij artikel 95.

Artikel 95

Dit artikel 95 vervangen door wat volgt :

"Artikel 95

1. *Indien een wetgevende kamer, een gemeenschaps- of gewestraad, de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie overeenkomstig artikel 32 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen oordeelt ernstig te kunnen worden benadeeld door een bij het Parlement ingediend ontwerp of voorstel van decreet of amendement hierop, dan wordt met het oog op overleg de procedure geschorst gedurende een termijn van zestig dagen.*
2. *Het Parlement wijst onder zijn leden degenen aan die met de betrokken instelling overleg zullen plegen om het geschil te beslechten. Zij brengen aan het Parlement verslag uit over dat overleg.*
3. *Wanneer de tekst waarover het belangenconflict opgeworpen is, na het aanhangig maken van het conflict geamendeerd wordt, dan moet de betrokken instelling, na de indiening van het verslag en in elk geval vóór de eindstemming in de plenaire vergadering, bevestigen dat hij nog steeds van oordeel is ernstig te worden benadeeld. De procedure wordt geschorst tot de betrokken instelling zich uitspreekt en dit gedurende een termijn van ten hoogste vijftien dagen.*
4. *Indien het overleg binnen de termijn van zestig dagen tot een oplossing leidt, wordt de procedure hervat.*

Indien het overleg met een gemeenschaps- of gewestraad, de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie binnen de termijn van zestig dagen

niet tot een oplossing leidt, dan wordt het geschil in elk geval door de voorzitter bij de Senaat aanhangig gemaakt die binnen een termijn van dertig dagen een gemotiveerd advies uitbrengt aan het in artikel 31 van dezelfde wet bedoelde Overlegcomité, dat binnen een termijn van dertig dagen volgens de procedure van consensus een beslissing neemt.

Indien het overleg met een wetgevende kamer binnen een termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, dan wordt het geschil in elk geval door de voorzitter bij het in artikel 31 van dezelfde wet bedoelde Overlegcomité aanhangig gemaakt dat binnen een termijn van zestig dagen volgens de procedure van consensus een beslissing neemt.

Wanneer het in artikel 31 van dezelfde wet bedoelde Overlegcomité binnen de voorziene termijn geen beslissing genomen heeft, dan wordt de procedure hervat. In het andere geval wordt de procedure voortgezet in overeenstemming met de beslissing van het Overlegcomité.

5. *Wanneer er een procedure in verband met een bevoegdheidsconflict is of wordt ingeleid, wordt elke procedure tot regeling van een belangenconflict over eenzelfde aangelegenheid geschorst. "*

VERANTWOORDING

De belangrijkste wijzigingen aan de artikelen 94 en 95 vloeien voort uit de wijzigingen van de bijzondere wet van 7 mei 1999. Teneinde te vermijden dat elke wetwijziging tot een aanpassing van het reglement zou leiden, werden uitsluitend die bepalingen uit de gewone wet van 9 augustus 1980 opgenomen die nodig zijn om de procedure in het Parlement tot stand te brengen. Het is immers een regel van goede wetgevingstechniek om een hogere rechtsnorm niet over te schrijven in een lagere rechtsnorm. Bij het berekenen van de aanvang van het ingaan van de schorsingstermijnen, dient men voor de verschillende hypothesen de betrokken bepalingen uit de wet toe te passen. Aangezien deze door de administratie, op basis van de wettelijke bepalingen dienen te worden toegepast, werden zij niet in het reglement opgenomen.

De bepalingen van artikel 32 van de gewone wet van 9 augustus 1980 stellen dat de betrokken instelling alleen moet aantonen dat er een benadeling kan zijn en niet dat er effectief een benadeling is. Wanneer de initiële tekst waarop het belangenconflict betrekking heeft echter geamendeerd wordt, dan dient de betrokken instelling te bevestigen dat het nog steeds van oordeel is ernstig te worden benadeeld.

Artikel 32 voorziet niet dat het belangenconflict gemotiveerd moet zijn. Het reglement voegde een bijkomende voorwaarde in die geen wettelijke basis heeft.

Artikel 32 van de gewone wet van 9 augustus 1980 werd gewijzigd door de bijzondere wet van 7 mei 1999. De regeling

voor de Duitstalige gemeenschap is daardoor dezelfde als voor de andere gemeenschappen.

Er werd aan de artikelen een bepaling toegevoegd over de wijze van organisatie van het overleg in het Parlement.

Er werd steeds voor geopteerd dat de voorzitter van het Parlement de zaken aanhangig maakt bij de verschillende instellingen omdat, zeker wanneer er een belangenconflict tegen het Vlaams Parlement wordt ingediend, het in het belang van het Parlement is dat de termijnen zo snel mogelijk uitgeput zijn.

Opschrift van Titel IX

Het opschrift van Titel IX vervangen door het opschrift "Algemeen Secretariaat".

VERANTWOORDING

Technische aanpassing aan de terminologie van het personeelsstatuut.

Artikel 99

Punt 6 schrappen.

VERANTWOORDING

De samenstelling en de bevoegdheden van de Directieraad worden reeds omschreven in het personeelsstatuut van het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement. Deze bepaling is overbodig, en bovendien misleidend doordat zij ten onrechte suggereert dat de Directieraad alleen gedelegeerde bevoegdheden heeft, en dat de werkwijze van de Directieraad in het delegatiebesluit geregeld wordt, en dus niet in het huishoudelijk reglement van de Directieraad.

Artikel 100

In punt 2, tweede lid de woorden "zoals bekwaamheid en verdienste" schrappen.

VERANTWOORDING

Afstemming op het personeelsstatuut.

Nieuwe Titel IX bis en artikel 100bis

Een nieuwe Titel IX bis, bestaande uit een artikel 100bis, invoegen, die luidt als volgt :

*"TITEL IX bis**Orde in het parlement en op de publiekstrribunes**Artikel 100bis*

1. *Het toezicht op de orde in het parlement berust bij het parlement. Het wordt in zijn naam uitgeoefend door de parlementsvoorzitter, die de nodige bevelen geeft aan de parlements wacht met dienst.*
2. *Gedurende de vergadering moeten de toehoorders in de openbare tribunes neerzitten en het stilzwijgen in acht nemen. Het is hun verboden enig teken van goed- of afkeuring te geven. Wie de orde verstoort wordt op aangeven van de voorzitter van de vergadering onmiddellijk door de parlements wacht uit de tribunes verwijderd en wordt op aangeven van de parlementsvoorzitter voor de bevoegde overheid geleid."*

VERANTWOORDING

Het is de bedoeling dat het nieuwe artikel 100bis de orde regelt binnen de parlementaire infrastructuur, en ten aanzien van bezoekers op de bezoekertribunes in commissiezalen en in de Koepelzaal. De gewijzigde artikels over de commissievergaderingen en de plenaire vergadering regelen daarentegen de ordevoorschriften voor de leden die deelnemen aan de vergadering.

Artikel 102

Dit artikel schrappen.

VERANTWOORDING

Dit artikel is niet meer van toepassing.

Nieuwe Titel XII en artikel 103

Een nieuwe Titel XII, bestaande uit een artikel 103, invoegen, die luidt als volgt :*"Titel XII**Inwerkingtreding**Artikel 103*

Artikel 8bis van dit reglement treedt in werking op 1 juli 2001."

3. Opmerkingen van de leden

a) Met betrekking tot artikel 31 van het Reglement (hoorzittingen)

De heer *André Denys* vraagt zich af of artikel 31 niet beter kan worden geformuleerd. De toepassing van dat artikel geeft soms immers aanleiding tot enige discussie. Vraag is wat moet gebeuren indien de commissie geen consensus bereikt over de lijst van te horen personen en instellingen.

In artikel 31, punt 1 staat dat de commissie de werkzaamheden regelt. Dat betekent dat desgevallend de meerderheid de sprekerslijst kan vaststellen. De lezing van punt 2 kan echter tot verwarring leiden : volgens punt 2, a) kan men in elke stand van de procedure bij volstreekte meerderheid beslissen om een hoorzitting te organiseren, terwijl punt 2, b) bepaalt dat men tot na de mondelinge toelichting van een ontwerp of voorstel van decreet of resolutie een hoorzitting moet organiseren op verzoek van tenminste vijf leden. Vijf leden kunnen dus een hoorzitting afdwingen, maar als er geen eensgezindheid is over de lijst van te horen personen, beslist de meerderheid. Dat staat weliswaar in artikel 31, maar het is niet duidelijk omschreven. Volgens de spreker getuigt de bestaande regeling overigens van een goed evenwicht : een minderheid kan een hoorzitting aanvragen, maar kan er geen misbruik van maken door een ellenlange sprekerslijst voor te stellen.

Volgens de heer *Norbert De Batselier* zou een duidelijker formulering elke discussie in de toekomst uitsluiten. Hij is er niet voor gewonnen dat een beperkte groep op dat vlak zijn wil zou kunnen doorrijven. Wie ook in de oppositie terechtkomt, gebruikt dat instrument als een vertragersmanoeuvre. Dat komt de werking van een instelling niet

ten goede. Een meerderheid die een meerderheid is, zal trouwens geen hoorzitting weigeren. Wat men wel weigert, is het gebruik van het instrument om de debatten oneindig lang te rekken.

De heer *Ludo Sannen* verklaart dat het de meerderheid is, die uiteindelijk bepaalt wie voor een hoorzitting wordt uitgenodigd. Men kan zich daarbij bij wijze van spreken beperken tot één persoon. In het verleden is daar echter geen misbruik van gemaakt, tenzij misschien éénmaal.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* antwoordt dat men op die manier het instrument zou lamleggen. Indien men enerzijds een instrument geeft aan de oppositie, maar anderzijds nog duidelijker inschrijft dat de meerderheid kan bepalen wie wordt uitgenodigd, dan kan men het instrument beter niet aan de oppositie geven. Met andere woorden : de meerderheid mag dat instrument niet volledig uithollen.

De heer *Norbert De Batselier* verklaart dat de huidige formulering van het artikel een vorm van goed beheer toelaat. De commissie regelt de werkzaamheden. Indien daarover geen consensus wordt bereikt, beslist de meerderheid.

Ook mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* vindt het beter om de tekst van artikel 31 niet te wijzigen. De bepaling dat de commissie de werkzaamheden regelt, is een stimulans om een zekere vorm van consensus na te streven. In het verleden heeft men daarbij altijd kunnen rekenen op een zekere mate van gezond verstand.

b) *Met betrekking tot artikel 55, punt 5 van het Reglement (wetgevingstechnische en taalkundige revisie)*

Mevrouw *Mieke Van Hecke* verklaart dat zij bijzonder veel belang hecht aan de kwaliteit van de regelgeving. Uit een Europees rapport blijkt dat de federale overheid op dat vlak zeer slecht scoort.

De spreker heeft regelmatig heel wat twijfels over de zorgvuldigheid waarmee decreten tot stand komen. Nochtans biedt het Reglement enkele mogelijkheden. Wellicht zijn de meeste commissievoorzitters en verslaggevers niet op de hoogte van de inhoud van artikel 55, punt 5. Dat bepaalt dat de commissie na de artikelsgewijze bespreking van een ontwerp van decreet en voor de eindstemming erover, aan de verslaggever kan opdragen om een wetgevingstechnische en taalkundige revisie van de tekst aangenomen door de commissie te laten doorvoeren. Indien de commissie veel amende-

menten heeft goedgekeurd en bijgevolg enigszins bezorgd is over de kwaliteit van de tekst, moet zij weten dat dit artikel bestaat.

Mevrouw Van Hecke weet uit ervaring dat de adviezen van de decreetgevende diensten van het Vlaams Parlement van een zeer hoog niveau zijn. Het gaat hier dus niet om een politiek spel. Het is niet de bedoeling om in te grijpen op de inhoudelijke opties van de decreetgever. Het vragen van een revisie houdt ook geen waardeoordeel of blaam in. De opmerking van de spreker is ingegeven door haar eergevoel : zij wil dat het parlement goede producten aflevert. Daarom vraagt zij, naar aanleiding van de wijziging van het reglement, de nodige aandacht voor het bestaan en de inhoud van artikel 55, punt 5. Terwijl de tweede lezing eerder een politiek instrument is, geeft de mogelijkheid om voor de eindstemming de teksten wetgevingstechnisch en taalkundig te toetsen, uiting aan een bezorgdheid over de kwaliteit van de decreten.

De heer *Norbert De Batselier* wijst erop dat het bedoelde artikel weinig vormvereisten oplegt. Men moet alleen net voor de eindstemming vragen om die revisie door te voeren. Dat kan bijvoorbeeld indien er veel amendementen zijn aangenomen.

Volgens mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* kadert dit in de responsabilisering van de verslaggever, die een belangrijke rol moet vervullen bij de totstandkoming van decreten. In de praktijk is die rol enigszins verwaterd, omdat de diensten de verslagen opstellen, weliswaar onder verantwoordelijkheid van de verslaggever. De in artikel 55, punt 5 opgenomen mogelijkheid geeft op een positieve manier uiting aan de verantwoordelijkheid van de verslaggever. Daarom steunt de spreker de oproep van mevrouw Van Hecke.

De heer *Marino Keulen* benadrukt dat de verslaggever niet autonoom kan overgaan tot een dergelijke revisie. Het is de commissie die daarover beslist.

4. Stemming

De voorgestelde aanpassingen van het reglement worden unaniem aangenomen met 11 stemmen.

5. Taalkundige revisie

Op voorstel van de voorzitter beslist de commissie unaniem om de tekst van het reglement, met inbegrip van de goedgekeurde aanpassingen, te onderwerpen aan een taalkundige revisie.

B. Vergadering van 11 juni 2002

1. Bespreking van de taalkundige revisie en tweede lezing

De Dienst Studie en Advies van het Vlaams Parlement heeft in de marge van de taalkundige revisie een aantal opmerkingen geformuleerd, die hebben geleid tot nieuwe voorstellen. Bovendien besliste het Uitgebreid Bureau van 27 mei 2002 om het tijdstip van indiening van interpellatieverzoeken aan te passen.

Artikel 9

In punt 6, b), het eerste lid, vervangen door wat volgt :

"b) een vonnis of arrest met kracht van gewijsde verscheidene, duidelijke en met elkaar overeenstemmende uitingen van een politieke partij, haar componenten, lijsten, kandidaten of verkozenen, strijdig bevindt met respectievelijk het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat Verdrag die in België van kracht zijn, de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1945 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd."

VERANTWOORDING

In de huidige tekst ontbreekt een aantal zinsdelen of moet een aantal zinsdelen worden geschrapt.

Artikel 11

In punt 2 de tweede zin vervangen door wat volgt :

"Die termijn wordt aan de fracties meegedeeld."

VERANTWOORDING

Vandaag luidt artikel 11, punt 2 als volgt : "De voorzitter bepaalt de termijn waarbinnen de kandidaten door de frac-

ties moeten worden voorgedragen. In voorkomend geval wordt die termijn meegedeeld."

Logischerwijze wordt die termijn aan de fracties meegedeeld. De betekenis van de uitdrukking "in voorkomend geval" is onduidelijk.

Artikel 24

In punt 3 de tweede zin vervangen door wat volgt :

"De andere voorzitter of voorzitters treden op als ondervoorzitter."

VERANTWOORDING

Volgens artikel 24, punt 1 kan het Uitgebreid Bureau twee of meer commissies belasten met een gezamenlijk onderzoek van aangelegenheden die tot hun bevoegdheden behoren. Punt 3 bepaalt dat verenigde commissies worden voorzeten door de voorzitter van de betrokken commissies die het langst lid is van het Parlement. De andere voorzitter treedt op als ondervoorzitter. Punt 3 is dus geredigeerd alsof er maar twee commissies verenigd kunnen worden, wat nochtans niet het geval is. Daarom wordt voorgesteld om dat punt aan te passen.

Artikel 28

In punt 5, c) het derde lid vervangen door wat volgt :

"Medewerkers hebben geen toegang tot de vergaderingen van de commissies die de geloofsbrieven onderzoeken, de vergaderingen van de commissie bevoegd voor de vervolgingen, en de besloten vergaderingen van de commissies van onderzoek."

VERANTWOORDING

Volgens artikel 28, punt 5, c) hebben medewerkers geen toegang tot de commissies van onderzoek. Deze bepaling maakt geen onderscheid tussen openbare en besloten vergaderingen.

Volgens artikel 84, punt 4, eerste lid zijn de vergaderingen van de onderzoekscommissies in principe openbaar, tenzij de commissie anders beslist. Volgens het derde lid hebben de medewerkers van de politieke fracties geen toegang tot de besloten vergaderingen. Hieruit volgt dat ze wel toegang hebben tot de openbare vergaderingen van de onderzoekscommissies.

Artikel 30

Punt 3 schrappen.

VERANTWOORDING

Artikel 30, punt 1 en 2, regelt de handhaving van het ordelijk verloop van de commissievergadering, met bijvoorbeeld de mogelijkheid om een volksvertegenwoordiger het woord te ontnemen. Het gaat dus om de handhaving van de orde tussen de volksvertegenwoordigers onderling.

Artikel 30, punt 3 verwijst voor "de orde op de tribunes en in de vergaderzaal" naar artikel 100, dat de ordehandhaving in het parlamentsgebouw (punt 1) en ten aanzien van bezoekers in de bezoekertribunes van de plenaire vergadering en de commissievergaderingen (punt 2) regelt.

De verwijzing in artikel 30, punt 3 is overbodig, omdat het niet nodig is om in één artikel van het reglement te bepalen dat een bepaalde aangelegenheid in een ander artikel van hetzelfde reglement wordt geregeld.

Volgens de heer *Norbert De Batselier* is het wel degelijk nuttig om de verwijzing naar artikel 100 van het reglement in artikel 30 te behouden. Op die manier weet men onmiddellijk op welke plaats de reglementsbepaling met betrekking tot de ordehandhaving kan worden gevonden. Hij stelt dan ook voor om het voorstel tot schrapping van punt 3 van artikel 30 te verwerpen.

Artikel 32

In punt 2, b) vervangen door wat volgt :

"De commissie is verplicht om de personen en instellingen, bedoeld in punt 1, uit te nodigen en te horen of om hun om documentatie, voorlichting of medewerking te verzoeken, als ten minste vijf van haar aanwezige leden daarom verzoeken onmiddellijk aansluitend op de mondelinge toelichting door een lid van de Regering bij een ontwerp van decreet of op de mondelinge toelichting door de indiener of indieners bij een voorstel van decreet of een voorstel van resolutie."

VERANTWOORDING

Het reglement bepaalt dat men een verzoek om hoorzittingen te houden kan formuleren "tot na de mondelinge toelichting". Dat is mogelijk verwarrend : die bepaling kan immers zo worden opgevat dat op elk moment na de mondelinge toelichting hoorzittingen kunnen worden gevraagd, terwijl het de bedoeling is dat het verzoek alleen kan worden geformuleerd onmiddellijk aansluitend op de mondelinge toelichting.

Artikel 45

Punt 11 vervangen door wat volgt :

"Als een volksvertegenwoordiger of een lid van de Regering een spreker wil onderbreken, richt hij daartoe een verzoek tot de voorzitter. De spreker kan bij die gelegenheid de wens uiten niet te worden onderbroken tijdens zijn rede. In dat geval wordt de interventie gehouden na zijn rede."

De voorzitter staat de onderbreking toe op voorwaarde dat zij rechtstreeks verband houdt met het betrokken onderwerp en de werkzaamheden van de plenaire vergadering niet belemmert.

Onderbrekingen duren maximaal 5 minuten en worden gehouden via de daartoe bestemde interruptiemicrofoons. Zij zijn gericht tot de spreker.

De tijd die gebruikt wordt voor onderbrekingen en de reacties erop wordt niet meegerekend voor de reglementaire spreektijd van de spreker of de onderbreker.

Volksvertegenwoordigers die willen reageren op de interventie van de onderbreker, richten hun verzoek onmiddellijk na afloop van de onderbreking aan de voorzitter."

VERANTWOORDING

Op 9 juli 2001 besliste het Uitgebreid Bureau om tijdens een proefperiode van drie maanden interruptiemicrofoons te plaatsen in de Koepelzaal. Op 10 september 2001 keurde het Uitgebreid Bureau een voorstel tot aanpassing van artikel 45, punt 11 van het reglement goed. Bovendien werd beslist om die aanpassing in december 2001 te evalueren en eventueel aan te passen. Het Bureau noteerde verder dat het alleszins niet de bedoeling is de interruptiemicrofoons te gebruiken tijdens het wekelijks vragenuurtje, en dat een volksvertegenwoordiger in principe slechts één maal per ingeschreven spreker gebruik kan maken van de interruptiemicrofoons. De voorzitter kreeg, tenminste tijdens de proefperiode, de discretionaire bevoegdheid om het gebruik van de interruptiemicrofoons te organiseren.

Op 17 december 2001 heeft het Uitgebreid Bureau het experiment met de interruptiemicrofoons positief geëvalueerd. Het Bureau besliste

- dat, behalve tijdens het vragenuurtje, voortaan in alle plenaire debatten interrupties kunnen worden gedaan ;
- dat sprekers die meermaals van de interruptiemicrofoons gebruik wensen te maken, tijdelijk aan de microfoons kunnen blijven staan en zich dus niet na elke interruptie terug naar hun plaats moeten begeven ;
- het gebruik van de interruptiemicrofoons binnen zes maand opnieuw te evalueren ;
- dat de reglementaire bepalingen met betrekking tot het gebruik van de interruptiemicrofoons zeer algemeen moeten blijven, teneinde een soepel gebruik van het instrument mogelijk te maken.

Op 21 mei 2002 heeft het Uitgebreid Bureau de praktijk van de interruptiemicrofoons opnieuw positief geëvalueerd.

Het besliste eveneens dat alleen korte interrupties kunnen worden toegestaan.

De heer *Norbert De Batselier* merkt op dat men in de praktijk meestal niet vraagt om de spreker te mogen onderbreken. Sommigen houden zich ook niet aan de spreektijd van vijf minuten. Bovendien vraagt hij zich af of het volstaat om te bepalen dat de onderbrekingen gericht moeten zijn tot de spreker. Men richt zich immers dikwijls tot een minister. Moet men ook die mogelijkheid voorzien, of laat men staan dat de onderbreking gericht moet zijn tot de spreker? Verliest de nieuwe reglementsbeperking niet onmiddellijk haar waarde, indien men kiest voor de laatste mogelijkheid?

Volgens de heer *Francis Vermeiren* loopt men, indien men zou toestaan dat men zich tot de minister richt, het risico dat de in het Bureau afgesproken tijdsbeperkingen niet worden nageleefd.

De heer *Marino Keulen* vreest dat op die manier een nieuw debat kan ontstaan, dat mogelijk geen of weinig verband houdt met de oorspronkelijke tussenkomen. Dan wordt de spreker afgeleid van zijn betoog.

Dat een volksvertegenwoordiger zich via de interruptie-microfoons richt tot een minister, is volgens mevrouw *Mieke Van Hecke* wellicht onvermijdelijk. Toch is het beter om in het reglement alleen te voorzien dat men zich tot de spreker moet richten. Indien men inschrijft dat de onderbreking ook gericht kan zijn tot een lid van de regering, geeft men immers een verkeerd signaal. Uiteraard is het niet de bedoeling om een dynamische discussie stil te leggen of een volksvertegenwoordiger te verbieden om te reageren. Indien nodig kan men zich echter op het reglement beroepen om de betrokkenen tot de orde te roepen.

Artikel 65

A. In punt 2, eerste lid, laatste zin, het woord "hoogste" vervangen door het woord "minste".

B. In punt 4, eerste lid, laatste zin, het woord "hoogste" vervangen door het woord "minste".

VERANTWOORDING

Het decreet van 18 mei 1999 houdende wijziging van sommige decreten betreffende de raadpleging van adviesorganen door het Vlaams Parlement (*B.S.*, 15 juli 1999) schrijft voor de adviesverlening door adviesorganen een minimumtermijn van dertig dagen voor. In het reglement is nog sprake van een maximumtermijn van dertig dagen.

Artikel 71

In punt 7 de woorden "in de eerstvolgende vergadering waarvoor hoofdelijke stemmingen zijn geagendeerd en" schrappen.

VERANTWOORDING

Om te vermijden dat moties van aanbeveling wekenlang niet ter stemming kunnen worden gelegd omdat er geen (andere) hoofdelijke stemmingen zijn geagendeerd, is het aangewezen deze beperking in artikel 71 van het reglement van het Vlaams Parlement te schrappen. Het Uitgebreid Bureau moet wel de vrijheid krijgen om te bepalen in welke plenaire vergadering de stemmingen over de moties worden geagendeerd.

Artikel 77

Punt 3 vervangen door wat volgt :

"De tekst van de interpellatie, bedoeld in punt 1, moet worden ingediend om uiterlijk 12 uur van de laatste werkdag voor de vergadering waarop het Uitgebreid Bureau de beslissingen, bedoeld in punt 4 en 6, neemt."

VERANTWOORDING

Op 27 mei 2002 besliste het Uitgebreid Bureau tot een voorwaardelijke reglementsaanpassing met betrekking tot het tijdstip van indiening van interpellatieverzoeken. Die aanpassing moest worden bekeken in samenhang met de discussie over eventuele bijkomende criteria, die plaatsvond in de vergadering van het Uitgebreid Bureau met de commissievoorzitters op 11 juni 2002.

Die laatste vergadering besliste om geen bijkomende criteria op te nemen in het reglement. Wel verschuift het tijdstip voor de indiening van interpellaties van woensdagmiddag 14 uur naar vrijdagmiddag 12 uur.

Artikel 78

In punt 4, eerste lid, de woorden "in de eerstvolgende vergadering waarvoor hoofdelijke stemmingen zijn geagendeerd en" schrappen.

VERANTWOORDING

Om te vermijden dat met redenen omklede moties wekenlang niet ter stemming kunnen worden gelegd omdat er geen (andere) hoofdelijke stemmingen zijn geagendeerd, is het aangewezen deze beperking in artikel 78 van het reglement van het Vlaams Parlement te schrappen. Het Uitgebreid Bureau moet wel de vrijheid krijgen om te bepalen in welke plenaire vergadering de stemmingen over de moties worden geagendeerd.

Artikel 79

A. In punt 5, eerste lid de woorden "in de eerstvolgende vergadering waarvoor hoofdelijke stemmingen zijn geagendeerd en" schrappen.

- B. In punt 5, tweede lid de woorden "met redenen omklede moties" vervangen door de woorden "moties van wantrouwen".**

VERANTWOORDING

- A. Om te vermijden dat moties van wantrouwen wekelang niet ter stemming kunnen worden gelegd omdat er geen (andere) hoofdelijke stemmingen zijn geagendeerd, is het aangewezen deze beperking in artikel 79 van het reglement van het Vlaams Parlement te schrappen. Het Uitgebreid Bureau moet wel de vrijheid krijgen om te bepalen in welke plenaire vergadering de stemmingen over de moties worden geagendeerd.
- B. Rechtzetting van een materiële vergissing.

Artikel 84

In punt 4 het derde lid schrappen.

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij artikel 28.

Artikel 86

Aan punt 1 een tweede lid toevoegen, dat luidt als volgt :

"Brieven met een verzoek dat kennelijk niet ernstig bedoeld is, worden niet als verzoekschrift beschouwd."

VERANTWOORDING

De voorgestelde aanpassing strekt ertoe om verzoeken die kennelijk niet ernstig bedoeld zijn, niet als verzoekschriften te beschouwen en dus niet via de verzoekschriftenprocedure te behandelen. Er wordt dus geen nieuwe ontvankelijkheidsvoorwaarde ingevoerd, maar wel de mogelijkheid om een binnengekomen brief al dan niet als een "verzoekschrift" te kwalificeren. Een verzoek dat kennelijk, dit wil zeggen op evidente wijze, niet ernstig bedoeld is, wordt niet als een "verzoek" beschouwd, en de brief waarin het verzoek voorkomt, dus ook niet als een "verzoekschrift".

Uiteraard is het niet de bedoeling om inhoudelijk ernstige verzoeken uit de verzoekschriftenprocedure te weren, met als enige argument dat ze in een humoristisch kleedje worden gestoken.

Artikel 97

Het woord "Uitgebreid" schrappen.

VERANTWOORDING

Artikel 97 van het reglement is in strijd met artikel 47 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot Hervorming der Instellingen (BWHI), zoals gewijzigd door het Bijzonder Decreet van 18 mei 1999, aangezien het Uitgebreid Bureau als voordragende instantie voor de benoeming van de griffier wordt aangeduid, en niet het Vast Bureau, zoals artikel 47 BWHI voorschrijft.

Artikel 98

De heer *Norbert De Batselier* stelt voor om de voorgestelde taalkundige aanpassing van punt 5, die erin bestaat de woorden "Hij staat in" te vervangen voor de woorden "Hij is verantwoordelijk", niet goed te keuren. Die woorden hebben immers niet precies dezelfde betekenis.

2. Opmerking van een lid

Mevrouw *Mieke Van Hecke* wijst erop dat het reglement van de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd aangepast om een praktisch probleem op te lossen dat men ook in het Vlaams Parlement kent : wanneer men een advies vraagt aan de Raad van State, kan een volksvertegenwoordiger of ambtenaar worden aangeduid om toelichting te geven indien de Raad van State daarom verzoekt. In het Vlaams Parlement is daarvoor geen reglementaire oplossing voorhanden. Uiteraard kan men ervoor opteren om het aan de commissie over te laten om al dan niet iemand aan te duiden. Zo besliste een commissie van het Vlaams Parlement ooit om de minister de nodige toelichting te laten geven bij een voorstel van decreet.

3. Stemmingen

De voorgestelde aanpassing van artikel 30 van het reglement (schrapping van punt 3) en de voorgestelde taalkundige aanpassing van punt 5 van artikel 98 van het reglement worden unaniem verworpen met 8 stemmen.

De aldus aangepaste taalkundige revisie van het reglement en de andere ontwerp-reglements-aanpassingen worden unaniem aangenomen met 8 stemmen.

II. Ontwerp-reglements-aanpassingen, voorgesteld door de heren Filip Dewinter, Herman De Reuse, Luk Van Nieuwenhuysen en Karim Van Overmeire

Tijdens haar vergadering van 11 juni 2002 besprak de Commissie voor Reglement en Samenwerking ook de reglements-aanpassingen, voorgesteld door de heren Filip Dewinter, Herman De Reuse, Luk Van Nieuwenhuysen en Karim Van Overmeire.

1. Bespreking van de reglements-aanpassingen

Artikel 6

Artikel 6 vervangen door wat volgt :

"Artikel 6

Na de volledige vernieuwing en samenstelling van het Parlement wijzen de fracties onmiddellijk hun fractievoorzitter aan. De voorzitter van het Vlaams Parlement wordt verkozen uit de leden van de grootste oppositiepartij, op voordracht van de fractievoorzitter van deze partij. Wanneer twee partijen een gelijk aantal verkozenen hebben, wordt de voorzitter verkozen uit de fractie die bij de verkiezingen voorafgaand aan de installatie van dit Parlement het meeste stemmen behaalde."

VERANTWOORDING

Het is de taak van het parlement om de uitvoerende macht te controleren. De voorzitter van het Vlaams Parlement moet dan ook zo onafhankelijk mogelijk staan tegenover de regering. Om dat mogelijk te maken wordt de voorzitter best verkozen uit de oppositie : het is het meest aangewezen en het meest democratisch dat de voorzitter deel uitmaakt van de grootste oppositiepartij.

Volgens de heer *Luk Van Nieuwenhuysen* gaat het om een principiële voorstel, dat overigens niet nieuw is : het wordt immers elk jaar, naar aanleiding van de samenstelling van het Bureau, aangekaart.

De heer *Norbert De Batselier* heeft enige moeite met de verantwoording van het voorstel. Die suggereert immers dat een voorzitter die deel uitmaakt van de meerderheid, niet onafhankelijk kan staan tegenover de regering. Nochtans is hij de afgelopen jaren onafhankelijk opgetreden wanneer dat nodig was.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* heeft deze discussie reeds enkele keren gevoerd. Daarbij werden de voor- en nadelen van de huidige en de thans voorgestelde regeling tegen elkaar afgewogen. Haar conclusie is dat zij het voorliggende

voorstel tot wijziging van het reglement niet zal goedkeuren.

Artikel 10

Aan punt 1, eerste lid de volgende zin toevoegen :

"Ook de mandaten van voorzitter, ondervoorzitter en secretaris van alle commissies worden verdeeld tussen de fracties conform het begrip van de evenredige vertegenwoordiging. Een subcommissie wordt in deze beschouwd als een volwaardige commissie."

VERANTWOORDING

Nergens in het reglement wordt uitdrukkelijk bepaald dat de mandaten van voorzitter, ondervoorzitter en secretaris van de commissies naar evenredigheid worden verdeeld tussen de fracties.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* pleit ervoor om de proportionele verdeling van de mandaten in de commissies, die in de praktijk wordt toegepast, te bevestigen in het reglement, ook voor permanent zetelende subcommissies.

Artikel 28

De woorden "kan een commissie bij volstreekte meerderheid van stemmen" vervangen door de woorden "kan een derde van de leden van een commissie".

VERANTWOORDING

Volgens het reglement kan een minister slechts worden gevorderd bij volstreekte meerderheid van stemmen. De oppositie kan de aanwezigheid van een minister dus niet vorderen. Daarom wordt voorgesteld om in te schrijven dat een derde van de leden van een commissie of van de plenaire vergadering een minister kunnen vorderen.

Volgens mevrouw *Mieke Van Hecke* kadert het voorstel in het debat over de instrumenten die het parlement ter beschikking stelt aan de oppositie. Zij is ervan overtuigd dat men de sterkte van een democratie kan afwegen aan de rechten waarover de oppositie beschikt. Anderzijds moet men het instrumentarium van de oppositie toch enigszins beperken, zodat het mogelijk blijft om een beleid te voeren en beslissingen te nemen. In het reglement wordt dan ook geprobeerd om een zeker evenwicht te bereiken. Mevrouw Van Hecke sluit zich aan bij dat evenwicht. Daarom zal zij het voorliggende voorstel niet goedkeuren.

De heer *Joris Van Hauthem* is het ermee eens dat men geen instrumenten mag creëren waarmee men de werking van het parlement kan lamleggen. De vraag is echter wanneer en hoe de instrumenten die ter beschikking staan, worden gehanteerd. Om een advies te vragen aan de Raad van State, volstaat een verzoek van een derde van de volksvertegenwoordigers. In theorie zou de oppositie dus amendement na amendement kunnen indienen, en telkens het ad-

vies van de Raad van State vragen. De oppositie beschikt over dat instrument, maar beseft ook dat zij dat niet mag misbruiken.

Het voorliggende voorstel strekt ertoe om het aantal volksvertegenwoordigers dat nodig is om de aanwezigheid van een minister te vorderen tot een derde te reduceren, net zoals voor het vragen van een advies van de Raad van State. Dat is een instrument dat niet lichtzinnig wordt gebruikt als verdragingsmanoeuvre. Uiteraard moet de meerderheid een beleid kunnen voeren, maar zelfs in moeilijke situaties wordt altijd wel een oplossing gevonden.

De heer *Francis Vermeiren* wijst erop dat men in het verleden, meer dan vandaag, het reglement gebruikte om de werking van het parlement lam te leggen. Hij pleit dan ook voor de nodige voorzichtigheid, en zal het voorstel dus niet goedkeuren.

De heer *Norbert De Batselier* sluit zich daarbij aan.

Artikel 37

Aan punt 2 de volgende zin toevoegen :

"De vergadering kan echter niet geopend worden indien niet de meerderheid van de leden aanwezig is."

VERANTWOORDING

Het Vlaams Parlement kampt met een groot aantal absenties tijdens de plenaire zittingen. Dat doet afbreuk aan de waarde van de parlementaire debatten. Bovendien creëert een leeg halfroed een negatief imago bij de bevolking. De voorgestelde maatregel zal een positief effect hebben op de aanwezigheid in de plenaire vergadering, en dus ook op het imago van het parlement.

Mevrouw *Mieke Van Hecke* is het eens met de verantwoording van het voorstel : alle Vlaamse volksvertegenwoordigers zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de beperkte aanwezigheid. Meestal is men slechts aanwezig wanneer het te bespreken dossier in zijn of haar persoonlijke interessefeer ligt. Zij is het echter niet eens met de voorgestelde remedie.

Volgens de heer *Jos Geysels* brengt het voorstel mee dat indien de meerderheid zou afspreken om niet te komen opdagen – dat zou overigens een verschrikkelijke zaak zijn voor de cultuur van het parlement – de in de plenaire vergadering aangekondigde interpellaties van de oppositie zelfs niet zouden kunnen doorgaan, omdat de zitting niet kan worden geopend. Hij begrijpt de logica van het voorstel dan ook niet, zeker niet in samenlezing met het voorstel tot wijziging van artikel 45 van het reglement : indien de zitting niet kan worden geopend, kan men zelfs met een derde van de leden niets vragen.

De heer *Norbert De Batselier* is het eens met de gemaakte opmerkingen over het absentisme. Men moet geen specialist zijn in een bepaalde materie om een actualiteitsdebat bij te wonen en er het woord te voeren. Nochtans werd het laatste actualiteitsdebat door slechts 41 leden bijgewoond.

De spreker noteerde in het verleden al eens de aanwezigheid in de plenaire vergadering in functie van geslacht, leeftijd, fractie en cumul. Daaruit bleek dat volksvertegenwoordigers die cumuleren meer aanwezig zijn dan leden die niet cumuleren. Jongeren zijn meer afwezig dan ouderen. De Agalev- en Vlaams Blok-fractie zijn het meest aanwezig in verhouding tot hun sterkte. Vrouwen komen later binnen en gaan vroeger weg.

Artikel 45

In punt 9 de woorden "kan de plenaire vergadering bij volstreekte meerderheid van stemmen" vervangen door de woorden "kan een derde van de leden van de plenaire vergadering".

VERANTWOORDING

Zie verantwoording bij artikel 28.

Artikel 49

Het tweede lid schrappen.

VERANTWOORDING

Wanneer een volksvertegenwoordiger aanwezig is, maar niet aan de stemming deelneemt, is het onjuist te concluderen dat dit lid zich wenst te onthouden. Ook een onthouding impliceert immers een duidelijke politieke keuze, en telt mee voor het bereiken van het quorum. Daarom moet iemand die niet deelneemt aan een stemming worden beschouwd als iemand die niet stemt.

Artikel 80

A. Aan punt 3 een nieuw lid toevoegen, dat luidt als volgt :

"Ingeval de onontvankelijkheid van een vraag om uitleg betwist wordt door de indiener, wordt de kwestie van de onontvankelijkheid op de agenda van de commissie geplaatst. Tenzij de commissie met tweederde meerderheid beslist de onontvankelijkheid te bevestigen, wordt de vraag toch onontvankelijk verklaard."

B. Een nieuw punt 5 toevoegen, dat luidt als volgt :

"Een vraag om uitleg of een schriftelijke vraag kunnen een interpellatie over hetzelfde onderwerp niet verhinderen."

VERANTWOORDING

- A. Vandaag beslist alleen de commissievoorzitter over de ontvankelijkheid van vragen om uitleg. Dat kan aanleiding geven tot partijdige beslissingen. Het probleem van de ontvankelijkheid van een vraag kan dan ook democratischer worden opgelost, door het op de agenda van de commissie te plaatsen.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* wijst erop dat over de ontvankelijkheid van een interpellatie een advies wordt uitgebracht door de commissievoorzitter, waarna de fractievoorzitters in het Bureau een beslissing nemen. Over de ontvankelijkheid van een vraag om uitleg oordeelt echter alleen de commissievoorzitter, zonder mogelijkheid van beroep. Het voorliggende voorstel strekt ertoe een lid de mogelijkheid te bieden om, indien de commissievoorzitter zijn vraag onontvankelijk verklaart, de ontvankelijkheid van zijn vraag alsnog te bepleiten in de commissie. In dat geval kunnen alle fracties zich erover uitspreken.

- B. Volgens het huidige reglement kan een vraag om uitleg of een schriftelijke vraag een interpellatie over hetzelfde onderwerp verhinderen. Een interpellatie moet echter primeren op een vraag, aangezien tot besluit van een interpellatie een met redenen omklede motie kan worden ingediend, waarover het parlement zich dan moet uitspreken.

Volgens de heer *Luk Van Nieuwenhuysen* bepaalt het reglement dat indien een interpellatie wordt ingediend na een vraag om uitleg, de interpellant zich moet aansluiten bij die vraag. In dat geval kan men echter geen motie indienen. Daarom wordt voorgesteld om artikel 80 van het reglement aan te passen.

2. Stemmingen

De voorstellen tot wijziging van de artikelen 6, 10, 49 en 80 van het reglement worden verworpen met acht stemmen tegen twee.

De voorstellen tot wijziging van de artikelen 28, 37 en 45 van het reglement worden verworpen met zeven stemmen tegen twee.

De verslaggever,

De voorzitter,

Marino KEULEN

Norbert DE BATSELIER

TEKST NA WIJZIGING DOOR DE COMMISSIE

TITEL I

Vestiging, opening van de zitting, lidmaatschap, politieke fracties, partijfinanciering en taalgebruik

HOOFDSTUK 1

Vestiging

Artikel 1

Het Vlaams Parlement, hierna het Parlement te noemen, bepaalt de plaats van zijn zetel.

HOOFDSTUK 2

Opening van de zitting

Artikel 2

1. Het Parlement komt, na elke vernieuwing, van rechtswege bijeen op de vierde dinsdag na de dag waarop de vernieuwing heeft plaatsgevonden.

Het Parlement komt elk jaar van rechtswege bijeen op de vierde maandag van september, onverminderd de bepalingen van het eerste lid.

2. Bij de opening van elke zitting treedt de Vlaamse volksvertegenwoordiger die het langst lid is van het Parlement, als tijdelijk voorzitter op, totdat de voorzitter van het Parlement is benoemd, overeenkomstig artikel 12, punt 1. Voor de berekening van de duur van het lidmaatschap van het Parlement wordt ook het lidmaatschap van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de Vlaamse Raad in aanmerking genomen. Bij even lang lidmaatschap treedt het lid met de hoogste leeftijd als tijdelijk voorzitter op.

De tijdelijke voorzitter verklaart de zitting voor geopend en heeft uitsluitend tot taak de volgende verrichtingen te leiden : het onderzoek van de geloofsbrieven, bedoeld in artikel 3, de eed-

aflegging, bedoeld in artikel 4, en de benoeming van het Bureau, bedoeld in artikel 12, punt 1.

3. De twee jongste aanwezige Vlaamse volksvertegenwoordigers in jaren treden als tijdelijk secretaris op, totdat de secretarissen van het Parlement zijn benoemd, overeenkomstig artikel 12, punt 1.
4. De tijdelijke voorzitter en de tijdelijke secretarissen vormen samen het voorlopig Bureau.

HOOFDSTUK 3

Lidmaatschap

AFDELING 1

Onderzoek van de geloofsbrieven

Artikel 3

1. Bij elke vernieuwing spreekt het Parlement zich uit over de verkiesbaarheid van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, hierna volksvertegenwoordigers te noemen, over de verkiesbaarheid van hun opvolgers en over de geldigheid van hun verkiezing.
2. Alle verkozen volksvertegenwoordigers nemen aan het onderzoek van de geloofsbrieven deel.
3. Met dat onderzoek worden zes commissies belast. In afwijking van artikel 22, punt 1 tellen die commissies zeven vaste leden, die door loting worden aangewezen.
4. De processen-verbaal van de verkiezingen, met de bewijsstukken, worden verdeeld onder deze commissies.
5. In afwijking van artikel 21, punt 2 en artikel 36, punt 1, benoemt elke commissie een voorzitter en een verslaggever die van de verrichtingen van de commissie mededeling doet aan de plenaire vergadering.
6. De plenaire vergadering doet uitspraak over de besluiten van de commissies. In voorkomend geval wordt over de besluiten bij zitting en opstaan gestemd.

De voorzitter roept diegenen van wie de geloofsbrieven geldig werden verklaard uit tot volksvertegenwoordiger en opvolger.

7. Bij een tussentijdse verkiezing of wanneer een opvolger wordt toegelaten, worden de geloofsbrieven onderzocht door een commissie die is samengesteld en haar werkzaamheden verricht, overeenkomstig punt 3 tot en met 5 van dit artikel.

AFDELING 2

Eedaflegging

Artikel 4

Voor zij in functie treden, leggen de volksvertegenwoordigers in een plenaire en openbare vergadering de volgende eed af : "Ik zweer de Grondwet na te leven."

AFDELING 3

Volksvertegenwoordigers die behoren tot de Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad

Artikel 5

De volksvertegenwoordigers die behoren tot de Nederlandse taalgroep van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, nemen aan alle werkzaamheden van het Parlement deel, maar zijn niet stemgerechtigd inzake gewestaangelegenheden.

AFDELING 4

Voorstel tot voordracht van de voorzitter

Artikel 6

Na de volledige vernieuwing en samenstelling van het Parlement wijzen de fracties onmiddellijk hun fractievoorzitter aan. De fractievoorzitters beraden zich over de voordracht van de voorzitter van het Parlement en formuleren daarover een voorstel,

waarbij zij streven naar een maximaal parlementair draagvlak, met inachtneming van artikel 11, punt 1.

AFDELING 5

Verkiezing van gemeenschapssenatoren

Artikel 7

1. Nadat de griffier van de Senaat aan de voorzitter het aantal gemeenschapssenatoren heeft meegedeeld dat elke fractie toekomt, bepaalt de voorzitter de termijn waarbinnen de kandidaten door de fracties moeten worden voorgedragen.
2. Elke fractie wijst evenveel volksvertegenwoordigers als gemeenschapssenatoren aan als er zetels aan de fractie toekomen. Ze stuurt daartoe een lijst aan de voorzitter.

De lijsten zijn alleen geldig als ze ondertekend zijn door de meerderheid van de volksvertegenwoordigers waaruit de betrokken fractie bestaat.

3. De voorzitter vergewist zich ervan of de voorwaarden voor het maken van de lijsten vervuld zijn en verklaart de gemeenschapssenatoren verkozen.
4. Als een fractie aan de voorzitter geen lijst of een lijst met een onvoldoende aantal namen stuurt, worden de zetels waarvoor die fractie geen namen heeft meegedeeld, toegekend aan de fracties waarvan de quotiënten volgen op het laatste quotiënt dat in aanmerking werd genomen, overeenkomstig artikel 211, § 2, van het Kieswetboek.
5. De voorzitter geeft de griffier van de Senaat kennis van de lijsten binnen 10 dagen na ontvangst van de mededeling, bedoeld in punt 1, of, indien de verkiezing van het Parlement plaatsvindt op dezelfde dag als de verkiezing van de Senaat, binnen 10 dagen na het onderzoek van de geloofsbrieven door het Parlement.
6. Als een zetel van gemeenschapssenator vacant is, wordt, volgens de hierboven bepaalde regeling, een volksvertegenwoordiger aangewezen die tot de fractie behoort waaraan de vacant geworden zetel toegekend was.

HOOFDSTUK 4

Politieke fracties

Artikel 8

1. De volksvertegenwoordigers kunnen zich tot fracties verenigen volgens de lijsten waarop zij door het kiezerskorps verkozen zijn. Een fractie bestaat uit ten minste drie volksvertegenwoordigers. Een volksvertegenwoordiger kan maar van één fractie deel uitmaken.
2. De leden die een fractie vormen, delen de samenstelling en het bestuur ervan mee aan de voorzitter van het Parlement.
3. Om te worden erkend, moet een fractie bij het begin van de zittingsperiode uit ten minste zeven volksvertegenwoordigers bestaan.
4. Elke erkende fractie kan een secretariaat oprichten, hierna fractiesecretariaat te noemen. De fractie stelt het personeel van het fractiesecretariaat aan.

Het Uitgebreid Bureau bepaalt de toelage, de materiële inrichting die daartoe aan elke erkende fractie wordt toegekend en het recht van toegang van het fractiepersoneel tot de lokalen van het Parlement.

5. Het Uitgebreid Bureau kan, ten behoeve van de fracties, een vergadertijd bepalen waarbinnen geen commissievergaderingen of plenaire vergaderingen kunnen worden gehouden.

HOOFDSTUK 5

Financiering van de politieke partijen

Artikel 9

1. Het Parlement verleent aan de politieke partijen, bedoeld in artikel 1, eerste lid, 1°, van de wet van 19 mei 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de Vlaamse Raad, de Waalse Gewestraad, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, waarvan de verkozenen zich tot een fractie van

ten minste vijf volksvertegenwoordigers in het Parlement verenigen volgens de lijsten waarop zij door het kiezerskorps verkozen zijn, een totale jaarlijkse dotatie, samengesteld uit :

- 1° een forfaitair bedrag van 61.973,38 euro ;
- 2° een aanvullend bedrag van 1,49 euro per geldig stembiljet met geldige stemmen van de lijst die door de politieke partij is erkend, of van kandidaten van die lijst bij de laatste volledige vernieuwing van het Parlement.

Als twee of meer politieke partijen als bedoeld in het eerste lid, voor de verkiezing van het Parlement in elke kieskring van het Vlaamse Gewest een kartel-, alliantie- of koepelpartijlijst indienen, ontvangen die politieke partijen samen als één partij de dotatie, verleend op grond van het eerste lid.

Als twee of meer politieke partijen als bedoeld in het eerste lid, voor de verkiezing van het Parlement in de kieskringen van het Vlaamse Gewest behorend tot een en dezelfde provincie, of in de kieskring van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een kartel-, alliantie- of koepelpartijlijst indienen, ontvangen die politieke partijen samen als een partij enkel de dotatie, verleend op grond van het eerste lid, 2°.

2. De bedragen, bedoeld in punt 1, 1° en 2°, worden aangepast aan de gezondheidsindex. Het indexcijfer van januari 2001 wordt als basis genomen.
3. a) De toegekende dotatie, berekend per maand, wordt door het Parlement uitgekeerd aan de instelling, opgericht in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk als bedoeld in artikel 22 van de wet van 4 juli 1989.

De dotaties waarop de kartel-, alliantie- of koepelpartijlijsten recht hebben, worden uitgekeerd aan de instellingen, opgericht in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk, die door die lijsten werden aangewezen.

- b) De dotaties worden berekend op basis van de gegevens die beschikbaar zijn op de eerste dag van de maand waarvoor de dotatie wordt uitgekeerd.
- c) De dotatie moet per maand schriftelijk worden aangevraagd, voor de betrokken maand is verstreken.

d) De instelling of de instellingen, bedoeld in a), richten de aanvraag daartoe aan de voorzitter van het Parlement.

4. Elke politieke partij kan afstand doen van het voordeel van de dotatie die haar werd verleend, op grond van punt 1.

5. De kredieten nodig voor de dotatie worden ingeschreven in de werkingsbegroting van het Parlement.

6. Het Bureau kan de toekenning van de dotatie intrekken als :

a) op grond van artikel 15ter van de wet van 4 juli 1989 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezingen van de federale Kamer, de financiering en de open boekhouding van de politieke partijen, de Raad van State tot een dergelijke intrekking heeft besloten.

Het Bureau gedraagt zich in dat geval naar de intrekkingperiode, bepaald door het arrest van de Raad van State en stelt, in evenredigheid met de federale toegekende dotatie, de grootte van het in te trekken bedrag vast ;

b) een vonnis of arrest met kracht van gewijsde verscheidene, duidelijke en met elkaar overeenstemmende uitingen van een politieke partij, haar componenten, lijsten, kandidaten of verkozenen, strijdig bevindt met respectievelijk het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 4 november 1950, goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, en door de aanvullende protocollen bij dat Verdrag die in België van kracht zijn, de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden of de wet van 23 maart 1995 tot bestraffing van het ontkennen, minimaliseren, rechtvaardigen of goedkeuren van de genocide die tijdens de Tweede Wereldoorlog door het Duitse nationaal-socialistische regime is gepleegd.

Het Bureau bepaalt in dat geval de intrekkingperiode en de grootte van het in te trekken bedrag.

HOOFDSTUK 6

Taalgebruik

Artikel 10

1. Ontwerpen van decreet, regeerakkoorden, beleidsnota's, beleidsbrieven, maatschappelijke beleidsnota's, samenwerkingsakkoorden, voorstellen van decreet of voorstellen van resolutie, moties, voorstellen tot wijziging van het reglement, amendementen en alle teksten betreffende de werkzaamheden van het Parlement worden, op straffe van onontvankelijkheid, in het Nederlands ingediend. Alle mondelinge betogen, beraadslagingen en stemmingen worden, op straffe van nietigheid, in dezelfde taal gehouden.
2. Anderstalige authentieke teksten worden in de oorspronkelijke taal gepubliceerd met een Nederlandse vertaling. Anderstalige mondelinge betogen van personen die niet tot het Parlement behoren, worden simultaan vertaald en in het Nederlands in de verslagen van de beraadslagingen opgenomen.

TITEL II

Benoemingen en voordrachten

Artikel 11

1. Alle benoemingen en voordrachten die door het Parlement moeten worden verricht, gebeuren overeenkomstig de evenredige vertegenwoordiging van de fracties, zoals samengesteld bij de aanvang van de zittingsperiode, onverminderd artikel 7, punt 4 en artikel 20, punt 1 en 2.

Bij gelijkheid van quotiënten wordt de betrokken plaats toegewezen aan de fractie met het kleinste ledental. Bij gelijke fractiesterkte wordt het mandaat toegewezen aan de fractie die het hoogste stemcijfer heeft behaald bij de verkiezingen.

Een meerderheid in het aantal plaatsen mag niet worden toegewezen aan een fractie waarvan het ledental niet ten minste gelijk is aan de meerderheid van de volksvertegenwoordigers.

Het Uitgebreid Bureau bepaalt voor elk geval afzonderlijk het aantal plaatsen dat aan elke fractie toekomt. Buiten dat aantal mogen geen kandidaten worden voorgedragen.

2. De voorzitter bepaalt de termijn waarbinnen de kandidaten door de fracties moeten worden voorgedragen. Die termijn wordt aan de fracties meegedeeld.
3. De kandidatenlijst wordt onder de volksvertegenwoordigers verspreid. Als het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, worden de kandidaten benoemd of voorgedragen verklaard.
4. In voorkomend geval gebeuren benoemingen en voordrachten bij geheime stemming en bij volstrekte meerderheid, onverminderd de bepalingen van artikel 20, punt 1, b).

Wanneer bij de eerste stemming de volstrekte meerderheid niet is behaald, heeft een tweede stemming plaats tussen de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben behaald en die hun kandidaatstelling handhaven. In voorkomend geval wordt de deelneming aan de tweede stemming bepaald overeenkomstig de voorkeurregeling, bedoeld in het vierde lid.

Bij de tweede stemming is de kandidaat die de meeste stemmen heeft behaald, benoemd of voorgedragen.

Tenzij dat anders wordt bepaald, geldt bij staking van stemmen de volgende voorkeurregeling :

- a) in geval van benoemingen en voordrachten die het Parlement uit de volksvertegenwoordigers verricht, geniet de kandidaat die het langst lid is geweest van het Parlement, en bij gelijke anciënniteit de jongste kandidaat in jaren, de voorkeur ;
- b) in geval van benoemingen en voordrachten die het Parlement buiten de volksvertegenwoordigers verricht, geniet de kandidaat met de hoogste leeftijd de voorkeur.

Niet of niet behoorlijk ingevulde stembiljetten tellen mee voor het bepalen van het quorum, maar niet voor het bepalen van de meerderheid.

5. De vier jongste aanwezige volksvertegenwoordigers in jaren, in voorkomend geval de tijdelijke secretarissen niet meegerekend, doen de

stemopneming. De jongste stemopnemer in jaren doet de algemene telling.

6. De voorzitter kondigt de uitslag van de stemming af.

TITEL III

Dagelijks bestuur

HOOFDSTUK 1

Bureau

Artikel 12

1. Bij de opening van elke zitting benoemt het Parlement binnen veertien dagen uit de volksvertegenwoordigers achtereenvolgens bij afzonderlijke stemming een voorzitter, een eerste ondervoorzitter, een tweede ondervoorzitter, een derde ondervoorzitter, een vierde ondervoorzitter en bij gezamenlijke stemming drie secretarissen, die samen het Bureau vormen.
2. Het Parlement kan het aantal ondervoorzitters en het aantal secretarissen vermeerderen of verminderen.
3. Bij de vernieuwing van het Parlement ofwel wanneer de zitting is gesloten of al geopend en er nog geen Bureau overeenkomstig punt 1 is benoemd, handelt het scheidende Bureau de lopende zaken af, onverminderd de bepalingen van artikel 2.

Het mandaat van een lid van het scheidende Bureau dat niet opnieuw tot volksvertegenwoordiger is uitgeroepen overeenkomstig artikel 3, vervalt van rechtswege.

4. De voorzitters van de fracties, met inbegrip van de voorzitters van de fracties die niet vertegenwoordigd zijn in het Bureau, worden in kennis gesteld van alle beslissingen van het Bureau.

Artikel 13

Zodra het Bureau is benoemd, verklaart de voorzitter het Parlement geconstitueerd en geeft hier-

van kennis aan de Vlaamse regering, de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Artikel 14

Onder beding van verantwoording en behoudens herroeping, delegeert het Parlement zijn bevoegdheid aan het Bureau om alle onvoorziene of dringende aangelegenheden te regelen waarin de belangen van het Parlement moeten worden gevrijwaard, onverminderd de toepassing van artikel 16, punt 2.

Artikel 15

Het Bureau is belast met het administratieve en financiële beheer van het Parlement.

HOOFDSTUK 2

Uitgebreid Bureau

Artikel 16

1. De voorzitters van de erkende fracties nemen alleen inzake politieke aangelegenheden deel aan de werkzaamheden van het Bureau, waarmee zij samen het Uitgebreid Bureau vormen.

Zij worden gelijkgesteld met de ondervoorzitters van het Parlement, behalve wat de specifieke taak betreft, bedoeld in artikel 18, punt 4 en artikel 90, punt 1.

2. Het Uitgebreid Bureau coördineert de gehele politieke werking van het Parlement, inzonderheid de plenaire vergaderingen, de commissievergaderingen en de vergaderingen van de fracties.
3. Het Uitgebreid Bureau pleegt viermaal per jaar overleg met de voorzitters van de commissies

om een planning op middellange termijn te bepalen.

4. De voorzitters van de niet-erkende fracties en van de commissies kunnen worden uitgenodigd om aan de werkzaamheden van het Uitgebreid Bureau deel te nemen. Zij zijn er niet stemgerechtigd.

Artikel 17

1. Het Uitgebreid Bureau bereidt de vergaderingen van de plenaire vergadering voor en stelt de agenda voor, waarbij wordt vermeld welke onderwerpen betrekking hebben op gewestaangelegenheden en welke onderwerpen betrekking hebben op gemeenschapsaangelegenheden.
2. De voorzitter brengt dag en uur van de bijeenkomst van het Uitgebreid Bureau ter kennis van de Vlaamse regering, hierna de Regering te noemen. De Regering kan de bijeenkomst van het Uitgebreid Bureau bijwonen en haar advies doen kennen.
3. De voorzitter legt de regeling van de werkzaamheden aan de plenaire vergadering ter goedkeuring voor.

HOOFDSTUK 3

Voorzitter

Artikel 18

1. De voorzitter
  - a) leidt de werkzaamheden van het Parlement, van het Bureau en van het Uitgebreid Bureau ;
  - b) oordeelt over de ontvankelijkheid van de zaken die bij het Parlement aanhangig worden gemaakt, tenzij dat anders is bepaald ;
  - c) bepaalt welke onderwerpen betrekking hebben op gewestaangelegenheden en welke onderwerpen betrekking hebben op gemeenschapsaangelegenheden ;
  - d) doet het reglement naleven ;

- e) handhaaft de orde bij de beraadslagingen ;
  - f) verleent het woord ;
  - g) formuleert de punten waaromtrent het Parlement een besluit of beslissing moet nemen ;
  - h) kondigt de uitslag van de stemmingen af ;
  - i) ondertekent elk besluit van het Parlement en elke beslissing van het Bureau en het Uitgebreid Bureau ;
  - j) is belast met de uitvoering van de beslissingen van het Parlement, het Bureau en het Uitgebreid Bureau ;
  - k) vertegenwoordigt het Parlement naar buiten.
2. De voorzitter geeft de plenaire vergadering kennis van de ingekomen stukken. Hij stelt besluiten voor overeenkomstig de aard van de stukken.
  3. Als de voorzitter in een beraadslaging het woord wil voeren, tenzij dat nodig is voor de uitvoering van zijn taken als voorzitter, verlaat hij de voorzittersstoel. Hij neemt die niet weer in zolang de betrokken beraadslaging aan de orde is.
  4. De ondervoorzitter die de voorzitter vervangt, heeft dezelfde bevoegdheid als de voorzitter.

HOOFDSTUK 4

Secretarissen

Artikel 19

1. De secretarissen houden toezicht op de redactie van de notulen, houden de hoofdelijke oproeping en tekenen de stemmingen aan.
2. Het Bureau kan van zijn bevoegdheden inzake financiën, inzake personeelsaangelegenheden, andere dan die, bedoeld in artikel 46 en 47 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, en inzake het beheer van de gebouwen, delegatie verlenen aan een of meer secretarissen, de Directieraad of leidende ambtenaren, onverminderd de bepalingen van artikel 97, 98 en 99. De secretaris, bevoegd voor

financiën, doet rekening en verantwoording bij het Parlement.

3. Secretarissen die in een beraadslaging het woord willen voeren, nemen plaats onder de volksvertegenwoordigers, zolang de betrokken beraadslaging aan de orde is.

TITEL IV

Benoeming, eedaflegging, ontslag en vacature van de Vlaamse regering

Artikel 20

1. a) Zodra het Parlement na zijn vernieuwing is geconstitueerd, benoemt het de Regering. De Regering bestaat uit ten hoogste elf leden. Ten minste één lid heeft zijn woonplaats in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.
- b) Als ten hoogste elf kandidaten op een zelfde, door de volstreckte meerderheid van de volksvertegenwoordigers ondertekende lijst worden voorgedragen, worden zij benoemd verklaard. Iedere volksvertegenwoordiger mag slechts een enkele lijst ondertekenen.

De orde van voordracht bepaalt de orde van voorrang van de leden van de Regering.

- c) Als geen lijst als bedoeld in b), is ingediend, dan benoemt de plenaire vergadering ieder lid van de Regering afzonderlijk. De benoeming gebeurt op grond van een voordracht per mandaat, ondertekend door ten minste vijf volksvertegenwoordigers, en overeenkomstig de procedure, bedoeld in artikel 11, punt 4 tot en met 6 .

Bij staking van stemmen geniet de jongste kandidaat in jaren de voorkeur.

Iedere volksvertegenwoordiger mag slechts een enkele voordracht per mandaat ondertekenen.

Als na de benoeming van het voorlaatste lid van de Regering blijkt dat niemand van de benoemde leden zijn woonplaats heeft in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, dan wordt de stemming over het laatste lid van de Regering beperkt tot de kandidaten die aan die voorwaarde voldoen.

De orde van benoeming bepaalt de orde van voorrang van de leden van de Regering.

2. Onmiddellijk na de benoeming legt ieder lid van de Regering de eed af in handen van de voorzitter van het Parlement.
3. Bij vrijwillig ontslag van de Regering voorziet de plenaire vergadering in de vervanging ervan, overeenkomstig punt 1 en 2.
4. Bij vrijwillig ontslag van leden of van een lid van de Regering, of bij vacature voorziet de plenaire vergadering in de vervanging van de betrokken leden of het betrokken lid van de Regering, overeenkomstig punt 1 en 2, naar verhouding van het te vervangen aantal.

Opvolgers voleindigen het mandaat van hun voorganger.
5. De plenaire vergadering kan de Regering ofwel leden of een lid ervan ontslaan en vervangen, overeenkomstig artikel 76 of artikel 79, naar gelang van het geval.

TITEL V

Inrichting en werking

HOOFDSTUK 1

Commissies

AFDELING 1

Samenstelling van de commissies

Artikel 21

De plenaire vergadering kan commissies benoemen. Het aantal, de samenstelling, de bevoegdheid en de benaming van de commissies worden door het Uitgebreid Bureau voorgesteld, onverminderd de bepalingen van artikel 3, punt 3, artikel 59, punt 1 en 2, artikel 84, punt 1, artikel 85, punt 1, en artikel 90.

Elke commissie benoemt een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris, na overleg tussen de fracties en onverminderd de bepalingen van ar-

tikel 3, punt 5, artikel 84, punt 2, artikel 85, punt 3, artikel 90, punt 1, en artikel 101, punt 3.

De ondervoorzitter die de voorzitter vervangt, heeft dezelfde bevoegdheid als de voorzitter.

Artikel 22

1. Elke commissie telt evenveel plaatsvervangende als vaste leden.
2. Een afwezig vast lid wordt vervangen door een plaatsvervangend lid.
3. Bovendien kunnen de vaste en de plaatsvervangende leden worden vervangen door ongeacht welke volksvertegenwoordiger van dezelfde fractie. Aan de voorzitter van de commissie wordt kennis gegeven van die vervanging.
4. Dit artikel is niet van toepassing op commissies die worden opgericht overeenkomstig artikel 3, punt 3, artikel 84, punt 2 en artikel 85, punt 2.

AFDELING 2

Subcommissies

Artikel 23

1. Op voorstel van een commissie kan het Uitgebreid Bureau een of meer subcommissies benoemen. Het bepaalt de samenstelling, de opdracht en de werkwijze ervan.
2. Elke subcommissie brengt verslag uit bij de commissie waaronder ze ressorteert.

AFDELING 3

Verenigde commissies

Artikel 24

1. Het Uitgebreid Bureau kan twee of meer commissies belasten met een gezamenlijk onderzoek van aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren.

2. De commissies, bedoeld in punt 1, vergaderen als verenigde commissies en beslissen gezamenlijk.
3. Verenigde commissies worden voorgezeten door de voorzitter van de betrokken commissies die het langst lid is van het Parlement. De andere voorzitter of voorzitters treden op als ondervoorzitter. Voor de berekening van de duur van het lidmaatschap van het Parlement wordt het lidmaatschap van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de Vlaamse Raad in aanmerking genomen. Bij even lang lidmaatschap geniet het lid met de hoogste leeftijd de voorkeur.
4. Volksvertegenwoordigers die deel uitmaken van meer dan een van die commissies, laten zich vervangen overeenkomstig artikel 22, punt 2 en 3.
5. Bij een stemming worden het quorum en de meerderheid op grond van het gezamenlijke aantal leden van de verenigde commissies bepaald.

AFDELING 4

Bijeenroeping, opening en sluiting van de vergadering

Artikel 25

1. De commissies worden bijeengeroepen door hun voorzitter of door de voorzitter van het Parlement. Op schriftelijk verzoek van een vierde van de leden van een commissie roept de voorzitter van de commissie of de voorzitter van het Parlement de commissie binnen veertien dagen samen, behalve tijdens de recesperiodes.

De commissies vergaderen niet tijdens plenaire vergaderingen, tenzij met toestemming van de plenaire vergadering of van het Uitgebreid Bureau.

2. De voorzitter van de commissie opent de vergadering en sluit ze nadat de agenda is afgehandeld, of in overleg met de commissie.

AFDELING 5

Agenda

Artikel 26

1. a) De agenda van de commissievergaderingen wordt vastgesteld door de commissie of door haar voorzitter, de voorzitter van het Parlement of de plenaire vergadering.
  - b) Begrotingsaangelegenheden en beleidsbrieven, ontwerpen van decreet en samenwerkingsakkoorden hebben voorrang, onverminderd de bepalingen van c).
  - c) Eenmaal per maand hebben voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie of voorstellen tot wijziging van het reglement voorrang.
2. Ontwerpen en voorstellen van decreet en voorstellen van resolutie over hetzelfde onderwerp worden samen geagendeerd.
3. Bij het op de agenda plaatsen van voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie of voorstellen tot wijziging van het reglement wordt in beginsel rekening gehouden met de chronologische volgorde van indiening, tenzij dat anders is bepaald.
4. Een voorstel van decreet, een voorstel van resolutie of een voorstel tot wijziging van het reglement wordt binnen drie maanden na de verspreiding ervan op de agenda van de commissie geplaatst en binnen zes maanden na de eerste agendering in behandeling genomen.
5. De commissies behandelen de begrotingsaangelegenheden en beleidsbrieven, de ontwerpen van decreet, samenwerkingsakkoorden, de voorstellen van decreet, de voorstellen van resolutie, de voorstellen tot wijziging van het reglement, de interpellaties, de vragen om uitleg en alle andere onderwerpen die hun door de voorzitter van het Parlement worden toegewezen.

Met instemming van het Uitgebreid Bureau kunnen ze ieder ander onderwerp op hun agenda plaatsen, voorzover het tot hun bevoegdheid behoort.

AFDELING 6

Aanwezigheden

Artikel 27

In het Beknopt Verslag van de eerste plenaire vergadering die volgt op een commissievergadering worden de namen van de aanwezige leden en van de al dan niet met kennisgeving afwezige leden opgenomen.

AFDELING 7

Openbaarheid van en toegang tot de vergadering

Artikel 28

1. De vergaderingen van de commissies zijn in beginsel openbaar.
2. Besloten zijn :
  - a) de vergaderingen van de commissies die de geloofsbrieven onderzoeken en de commissie, bevoegd voor de vervolgingen ;
  - b) de vergaderingen van de commissies, wanneer ze de orde van de werkzaamheden of administratieve aangelegenheden regelen ;
  - c) de vergaderingen van commissies waarin iemand gehoord wordt, op voorwaarde dat de betrokken persoon gemotiveerd heeft verzocht om te worden gehoord in besloten vergadering en de commissie dat verzoek niet heeft verworpen bij tweederde meerderheid van de aanwezige leden.
3. Bij tweederde meerderheid van de aanwezige leden kan elke commissie beslissen met gesloten deuren te vergaderen, onverminderd de bepalingen van artikel 84, punt 4.
4. Alle volksvertegenwoordigers hebben toegang tot de vergaderingen van de commissies en kunnen er het woord voeren, onverminderd de bepalingen van artikel 84, punt 4. Zij zijn er alleen stemgerechtigd als zij er lid van zijn, onverminderd de bepalingen van artikel 22, punt 3. Tot de vergaderingen van de commissies die de geloofsbrieven onderzoeken en de commissie, be-

voegd voor de vervolgingen, hebben alleen de leden van die commissies toegang.

De commissie kan beslissen om senatoren als bedoeld in artikel 67, 1, 1° en 6° van de Grondwet, tot de vergaderingen van de commissie uit te nodigen. De senatoren kunnen tijdens die vergaderingen het woord voeren, maar zijn niet stemgerechtigd.

Tenzij de commissie anders beslist, kunnen de leden van het Europees Parlement die door het Nederlandse kiescollege zijn verkozen, de vergaderingen van de commissies bijwonen. Zij kunnen tijdens die vergaderingen het woord voeren, maar zijn niet stemgerechtigd.

De betrokken leden van de Regering en hun medewerkers hebben toegang tot de vergaderingen van de commissies, met uitzondering van die van de commissies die de geloofsbrieven onderzoeken en de commissie, bevoegd voor de vervolgingen. De betrokken leden van de Regering kunnen er het woord voeren.

Het personeel van het Parlement, vereist voor de vergadering van de commissie, heeft toegang tot de vergaderzaal.

Andere personen dan die, bedoeld in de voorgaande leden van dit punt en in punt 5 en 6, hebben alleen toegang tot de openbare commissievergaderingen.

5. a) Tenzij de commissie anders beslist, mogen de volksvertegenwoordigers zich door één medewerker per fractie laten bijstaan.
- b) Medewerker van een fractie is al wie hetzij op de loonlijst van een fractie van het Parlement staat, hetzij als vaste medewerker aan een fractie is verbonden maar niet op de loonlijst van het Parlement staat.

Bij het begin van elk zittingsjaar overhandigt elke fractie aan de voorzitter van het Parlement de lijst van medewerkers die de fractieleden kunnen bijstaan.

De griffier en de personeelsleden, bedoeld in artikel 99, kunnen geen medewerker van een fractie zijn.

- c) Medewerkers verlaten de besloten vergadering zodra en zolang de commissie daartoe beslist.

Medewerkers hebben geen toegang tot de besloten vergadering als er geen volksvertegenwoordiger van de betrokken fractie aanwezig is.

Medewerkers hebben geen toegang tot de vergaderingen van de commissies die de geloofsbrieven onderzoeken, de vergaderingen van de commissie bevoegd voor de vervolgingen, en de besloten vergaderingen van de commissies van onderzoek.

- d) De naam en de hoedanigheid van de medewerkers worden, voor elke vergadering, aan de voorzitter van de commissie meegedeeld.

Medewerkers mogen het woord niet voeren en zijn niet stemgerechtigd.

6. a) De vergaderingen van de commissie, bevoegd voor financiën en begroting, of van een subcommissie ervan mogen door een of meer afgevaardigden van het Rekenhof met raadgevende stem worden bijgewoond.

De vergaderingen van andere commissies mogen door een of meer afgevaardigden van het Rekenhof met raadgevende stem worden bijgewoond voor aangelegenheden die de voorzitter van het Parlement bepaalt.

- b) De naam en de hoedanigheid van de afgevaardigde of afgevaardigden van het Rekenhof worden voor elke vergadering aan de voorzitter van de commissie meegedeeld.

- c) De afgevaardigde of afgevaardigden van het Rekenhof verlaat of verlaten de vergadering zodra en zolang de commissie daartoe beslist of zodra de aangelegenheid waarover om advies van het Rekenhof wordt verzocht, is afgehandeld.

7. De subcommissies vergaderen met gesloten deuren.

AFDELING 8

Vordering tot de aanwezigheid van de leden van de Regering

Artikel 29

Een commissie kan, bij volstreekte meerderheid van stemmen, de aanwezigheid van de leden van de Regering vorderen, als een volksvertegenwoordiger dat schriftelijk voorstelt.

AFDELING 9

Orde in de commissievergadering

Artikel 30

1. De voorzitter van de commissie oefent toezicht uit op de orde in de commissievergadering.
2. Artikel 43, punt 2 en 3, artikel 44 en artikel 52, punt 3 gelden ook voor commissievergaderingen.
3. De orde op de publiekstribunes en in de vergaderzaal wordt geregeld door artikel 100, punt 2.

AFDELING 10

Raadpleging van andere commissies

Artikel 31

Als een commissie het advies van een andere commissie nodig acht, dan deelt ze dat mee aan het Uitgebreid Bureau, dat over het verzoek beslist.

AFDELING 11

Hoorzittingen

Artikel 32

1. Bij de behandeling van een ontwerp of voorstel van decreet, een voorstel van resolutie, een verzoekschrift of een ander onderwerp als bedoeld in artikel 26, punt 5, tweede lid, kan de commissie personen of instellingen die niet tot het Parlement of tot de Regering behoren, uitnodigen en horen of om documentatie, voorlichting of medewerking verzoeken.

De commissie regelt terzake de werkzaamheden.

2. a) De commissie kan in elke stand van de procedure bij volstreekte meerderheid van stemmen beslissen om de personen en instellingen, bedoeld in punt 1, uit te nodigen en te horen of om hun om documentatie, voorlichting of medewerking te verzoeken.
- b) De commissie is verplicht om de personen en instellingen, bedoeld in punt 1, uit te nodigen en te horen of om hun om documentatie, voorlichting of medewerking te verzoeken, als ten minste vijf van haar aanwezige leden daarom verzoeken onmiddellijk aansluitend op de mondelinge toelichting door een lid van de Regering bij een ontwerp van decreet of op de mondelinge toelichting door de indiener of indieners bij een voorstel van decreet of een voorstel van resolutie.

AFDELING 12

Wijze van stemmen, meerderheid en quorum

Artikel 33

1. De commissies geven hun wil te kennen :
  - a) ofwel bij door de voorzitter geconstateerde eenparige instemming, onverminderd de bepaling van artikel 34, punt 1 ;
  - b) ofwel bij stemming door handopsteken.

De voorzitter van de commissie kan over een onderwerp opnieuw laten stemmen als er twijfel bestaat over de regelmatigheid van de uitgebrachte stemmen.
2. De uitslag van een stemming wordt vastgesteld door de voorzitter en de secretaris.

Artikel 34

1. Opdat geldig kan worden gestemd, moet de meerderheid van de leden van de commissie aanwezig zijn.
2. Als het quorum, bedoeld in punt 1, niet wordt bereikt, schorst de voorzitter de vergadering

voor ten hoogste één uur. Na die schorsing wordt de stemming herhaald. Als in dat geval het quorum nog niet wordt bereikt, dan sluit de voorzitter de vergadering na behandeling van de interpellaties die op de agenda voorkomen. De stemming die zonder gevolg is gebleven, wordt herhaald bij het begin van de volgende, op een zo nabij mogelijk tijdstip vastgelegde vergadering.

Artikel 35

1. Tenzij het reglement dat anders bepaalt, worden alle besluiten bij volstreekte meerderheid van stemmen genomen.

Bij staking van stemmen is het behandelde onderwerp verworpen.
2. Artikel 48 en artikel 49, tweede en derde lid, gelden ook voor commissievergaderingen.

AFDELING 13

Verslaggeving

Artikel 36

1. De commissies benoemen, bij volstreekte meerderheid van stemmen, uit hun vaste of plaatsvervangende leden een of meer verslaggevers.

In overleg met de commissie kan de voorzitter van de commissie in de vervanging voorzien van een verslaggever die afwezig is.

2. Op verzoek van de commissie of de plenaire vergadering wordt het verslag bij de plenaire vergadering uitgebracht, onverminderd de bepalingen van punt 7.

Het verslag bevat de voornamen en namen van de volksvertegenwoordigers die hebben deelgenomen aan de besprekingen in de openbare commissievergaderingen, een synthese van de besprekingen en, in voorkomend geval, de tekst, aangenomen door de commissie. De verslaggever kan in het verslag het ontwerp of voorstel van decreet maatschappelijk situeren.

Bij volstreekte meerderheid van stemmen kan een commissie beslissen dat er mondeling ver-

slag wordt uitgebracht, onverminderd de bepalingen van punt 3.

Na de eindstemming in de commissie vraagt de voorzitter of het verslag aan de commissie ter goedkeuring moet worden voorgelegd. Tenzij op verzoek van een lid het verslag ter goedkeuring aan de commissie wordt voorgelegd, keurt de voorzitter het verslag goed.

4. De commissieverslagen worden ten minste drie vrije dagen voor de algemene bespreking in plenaire vergadering onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld.

Voor ontwerpen en voorstellen van decreet wordt, met het oog op de toepassing van artikel 56, de termijn, bedoeld in het eerste lid, verlengd met zeven dagen. In dat geval worden in de volledige termijn zondagen en wettelijke feestdagen, wel meegeteld.

De verlenging geldt niet als de commissie gebruikmaakt van de bepalingen van artikel 56, punt 3.

De verlenging geldt niet voor de ontwerpen van decreet houdende de middelen- of algemene uitgavenbegroting, houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting, houdende eindregeling van de begroting en houdende instemming met verdragen of samenwerkingsakkoorden.

De tekst van een mondeling verslag dat werd uitgebracht overeenkomstig punt 2, derde lid, wordt zo spoedig mogelijk onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

5. a) Met eenparigheid van stemmen kan een commissie beslissen dat over ontwerpen of voorstellen van decreet of voorstellen van resolutie die in de commissie zonder wijzigingen en zonder belangrijke opmerkingen zijn aangenomen, geen verslag wordt uitgebracht.
- b) Ten minste drie vrije dagen voor de algemene bespreking in plenaire vergadering wordt onder de volksvertegenwoordigers een lijst verspreid met de opschriften en nummers van de ontwerpen en voorstellen, bedoeld in a). De lijst vermeldt de beslissing van de commissie. Bij de berekening van de termijn

worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld.

6. De voorzitter van de commissie bepaalt de termijn waarbinnen het betrokken lid van de Regering de supplementaire informatie moet verstrekken die door de commissie werd gevraagd en die voor het verslag noodzakelijk is.
7. De voorzitter van het Parlement deelt eventueel aan de voorzitters van de commissies mee binnen welke termijn de verslagen over de ahangige zaken moeten worden ingediend.
8. De voorzitter van het Parlement kan ook om materiële redenen beslissen dat statistische gegevens of cijfermateriaal in tabelvorm niet in het verslag worden opgenomen, maar bij het secretariaat ter inzage liggen. Daarvan wordt in het verslag melding gemaakt.
9. De voorzitter van het Parlement kan, als hij het nodig acht, de maatregel, bedoeld in punt 8, toepassen op antwoorden die leden van de Regering hebben gegeven op vragen, gesteld in de commissie. Daarvan wordt in het verslag melding gemaakt.
10. Het verslag over de vergaderingen, bedoeld in artikel 31 en 32 wordt in het eindverslag over het betrokken onderwerp opgenomen of als afzonderlijk stuk onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

HOOFDSTUK 2

Werkgroepen en adviescomités

Artikel 37

Het Uitgebreid Bureau kan een of meer adviescomités en werkgroepen oprichten, waarvan het de benaming, de samenstelling, het voorzitterschap, de opdracht en de werkwijze bepaalt. Elk adviescomité en elke werkgroep is samengesteld op grond van de evenredige vertegenwoordiging, bedoeld in artikel 11.

Artikel 28, punt 1 en 3 tot en met 6 inzake de openbaarheid van en de toegang tot de commissievergaderingen zijn van overeenkomstige toepassing op de vergaderingen van de adviescomités en werkgroepen.

Het adviescomité, bevoegd voor Brusselse aangelegenheden, kan de leden van de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie die geen lid zijn van het Parlement, uitnodigen om de vergaderingen van het adviescomité bij te wonen. Zij kunnen er het woord voeren, maar zijn niet stemgerechtigd.

Elk adviescomité en elke werkgroep brengt verslag uit bij de plenaire vergadering of bij het Uitgebreid Bureau.

HOOFDSTUK 3

Plenaire vergadering

AFDELING 1

Bijeenroeping, dag, uur en agenda

Artikel 38

1. De voorzitter roept het Parlement in plenaire vergadering bijeen.
2. Hij opent en sluit de vergadering.
3. Op het einde van elke vergadering geeft hij, namens het Uitgebreid Bureau, kennis van dag, uur en agenda van de volgende vergadering.

Artikel 39

Op de agenda van de plenaire vergaderingen worden rechtstreeks geplaatst :

- a) het regeerakkoord, de verklaringen en de mededelingen van de Regering, met inbegrip van de verklaring, bedoeld in artikel 75 ;
- b) de moties betreffende het recht van onderzoek ;
- c) de moties betreffende een belangenconflict ;
- d) de actualiteitsdebatten ;
- e) de actuele vragen en de interpellaties die het Uitgebreid Bureau naar de plenaire vergadering heeft verwezen ;

f) de verzoekschriften die de voorzitter naar de plenaire vergadering heeft verwezen ;

g) alle onderwerpen die de plenaire vergadering of het Uitgebreid Bureau voor rechtstreekse behandeling in plenaire vergadering aanwijst.

AFDELING 2

Notulen

Artikel 40

1. De notulen van de jongste vergadering worden, na goedkeuring door een secretaris, 30 minuten voor het begin van de volgende vergadering ter tafel gelegd.

2. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht gedurende de vergadering opmerkingen te maken over de notulen.

Opheldering en toelichting worden door een secretaris verstrekt.

Als de volksvertegenwoordiger de opmerking desondanks handhaaft, dan vraagt de voorzitter het advies van de plenaire vergadering, die een nieuwe redactie in overweging kan geven.

3. Als er voor het sluiten van de vergadering geen opmerkingen worden gemaakt, dan worden de notulen geacht goedgekeurd te zijn.

4. De notulen, zowel van openbare als van besloten vergaderingen, worden door de voorzitter, een secretaris en de griffier ondertekend en in het archief van het Parlement bewaard.

5. De plenaire vergadering kan beslissen dat van haar besloten vergadering geen notulen worden gemaakt.

AFDELING 3

Afwezigheid

Artikel 41

Een volksvertegenwoordiger die verhinderd is een vergadering bij te wonen, brengt de voorzitter

daarvan vooraf op de hoogte, en geeft daarbij de reden van verhindering. Hiervan wordt in de Handelingen en het Beknopt Verslag melding gemaakt.

De bepalingen in het eerste lid doen geen afbreuk aan de bepalingen van het Statuut van het Lid van het Vlaams Parlement.

AFDELING 4

Openbaarheid van en toegang tot de vergaderzaal

Artikel 42

1. De plenaire vergaderingen zijn openbaar.
2. De plenaire vergadering vergadert besloten over de verzoeken van de procureur-generaal tot machtiging tot rechtstreekse dagvaarding, tot regeling van de rechtspleging en tot aanhouding of voorlopige hechtenis van een lid of een gewezen lid van de regering.
3. De plenaire vergadering vergadert besloten bij beslissing van de voorzitter of op schriftelijk verzoek van ten minste vijf leden. De beslissing of het verzoek maakt melding van het agendapunt dat besloten moet worden behandeld.

De plenaire vergadering beslist daarna bij volstreekte meerderheid van stemmen of de vergadering in het openbaar wordt voortgezet ter behandeling van dat agendapunt.

Na de behandeling van dat agendapunt zet de plenaire vergadering haar vergadering in elk geval in het openbaar voort.

4. Buiten de volksvertegenwoordigers, de leden van de Regering, de griffier en het personeel, vereist voor de vergadering, heeft niemand onder enig voorwendsel toegang tot de vergaderzaal.

AFDELING 5

Orde in de plenaire vergadering

Artikel 43

1. De voorzitter oefent namens het Parlement toezicht uit op de orde in de plenaire vergadering.
2. Volksvertegenwoordigers die de orde verstoren, worden door de voorzitter tot de orde geroepen.
3. In geval van herhaling worden zij door de voorzitter andermaal tot de orde geroepen. De voorzitter ontnemt hun bovendien het woord en zij mogen voor de verdere duur van de vergadering het woord niet meer voeren.

Volksvertegenwoordigers aan wie het woord om die reden is ontnomen, kunnen de maatregel ongedaan maken door te verklaren dat het hen spijt de orde te hebben verstoord.

4. In erge gevallen kan de voorzitter, in overleg met de plenaire vergadering, andere tuchtmaatregelen nemen, gaande tot de uitsluiting voor ten hoogste drie vergaderingen. Uitsluiting brengt het verbod mee om aan de werkzaamheden van het Parlement deel te nemen en het gebouw van het Parlement te betreden.
5. Als de stem van een uitgesloten volksvertegenwoordiger bij een stemming beslissend is, dan wordt die stemming met deelneming van de betrokken volksvertegenwoordiger na het verstrijken van de uitsluiting herhaald, tenzij de plenaire vergadering het verkieslijk acht de betrokken volksvertegenwoordiger tijdens de uitsluiting tot die stemming toe te laten. Over een dergelijke toelating wordt bij zitten en opstaan gestemd.
6. De tuchtmaatregelen, bedoeld in punt 4 en 5, zijn tevens van toepassing wanneer een Vlaams volksvertegenwoordiger zich schuldig maakt

aan ordeverstoring tijdens een vergadering in of in een ruimte van een andere parlementaire assemblee dan het Parlement, onverminderd de maatregelen genomen door de assemblee waar het feit zich heeft voorgedaan.

Onder parlementaire assemblee wordt verstaan : de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Raad van de Duitstalige Gemeenschap.

Artikel 44

Bij ernstige verstoring van de orde kondigt de voorzitter aan dat hij de vergadering zal schorsen. In voorkomend geval schorst hij de vergadering gedurende één uur. Na die schorsing wordt de vergadering hervat.

AFDELING 6

Voeren van het woord

Artikel 45

1. Een volksvertegenwoordiger voert slechts het woord na inschrijving op de sprekerslijst of na het woord aan de voorzitter gevraagd te hebben en nadat de voorzitter het woord verleend heeft.
2. De voorzitter verleent beurtelings aan elke fractie het woord en houdt daarbij rekening met de volgorde van sprekers die de fractie bepaalt.
3. De spreker richt zich slechts tot de voorzitter of tot de vergadering.
4. Een volksvertegenwoordiger voert niet meer dan tweemaal het woord over hetzelfde onderwerp, tenzij de plenaire vergadering anders beslist.
5. Bij ontwerpen en voorstellen van decreet wordt het debat enkel gevoerd over de conclusies van de commissie en in voorkomend geval over de reflectienota's en de amendementen, ingediend na het verslag. Als het Uitgebreid Bureau bij de voorbereiding van de agenda van de plenaire vergadering ertoe beslist, nodigt de voorzitter

de verslaggever uit om naast hem plaats te nemen. In dat geval waakt de verslaggever met de voorzitter over de naleving van dit punt alsmede over de bepalingen van punt 4.

6. Tenzij anders is bepaald of tenzij de voorzitter een verlenging toestaat, is de maximumspreektijd :
  - a) in een algemene bespreking :
    - 1° voor de gemandateerde sprekers, in totaal 60 minuten per erkende fractie en 30 minuten per niet-erkende fractie ;
    - 2° voor de overige sprekers, elk 10 minuten ;
  - b) in een bespreking van artikelen en amendementen, 5 minuten.

Als het onderwerp al is behandeld in een openbare commissievergadering, worden de spreektijden, bedoeld in het eerste lid, a) gehalveerd.

7. Het Uitgebreid Bureau kan de duur van een beraadslaging en het aantal sprekers bepalen en op grond van de volgende criteria een maximumspreektijd vaststellen :
  - a) een eerste gedeelte van de spreektijd wordt gelijkelijk over alle fracties verdeeld ;
  - b) een tweede gedeelte van de spreektijd wordt over de fracties verdeeld naar verhouding van hun ledental.
8. Wanneer de voorzitter oordeelt dat de werkzaamheden van de plenaire vergadering worden belemmerd, kan hij de spreektijd van alle sprekers beperken, die van de leden van de Regering en van de verslaggevers inbegrepen.

Tenzij anders is bepaald of beslist, beschikt iedere volksvertegenwoordiger steeds over een minimumspreektijd van 5 minuten.
9. Leden van de Regering en verslaggevers worden gehoord wanneer zij daarom vragen. De voorzitter kan hun vragen te besluiten als hij oordeelt dat de plenaire vergadering voldoende is ingelicht.

De plenaire vergadering kan, bij volstreekte meerderheid van stemmen, de aanwezigheid van de leden van de Regering vorderen als een volksvertegenwoordiger dat schriftelijk voorstelt.

10. Tenzij anders is bepaald, geeft de voorzitter een volksvertegenwoordiger te allen tijde de mogelijkheid het woord te voeren na een lid van de Regering. De maximale spreektijd bedraagt 5 minuten voor de gemandateerde sprekers en 3 minuten voor de overige sprekers.
11. Als een volksvertegenwoordiger of een lid van de Regering een spreker wil onderbreken, richt hij daartoe een verzoek tot de voorzitter. De spreker kan bij die gelegenheid de wens uiten niet te worden onderbroken tijdens zijn rede. In dat geval wordt de interventie gehouden na zijn rede.

De voorzitter staat de onderbreking toe op voorwaarde dat zij rechtstreeks verband houdt met het betrokken onderwerp en de werkzaamheden van de plenaire vergadering niet belemmert.

Onderbrekingen duren maximaal 5 minuten en worden gehouden via de daartoe bestemde interruptiemicrofoons. Zij zijn gericht tot de spreker.

De tijd die gebruikt wordt voor onderbrekingen en de reacties erop wordt niet meegerekend voor de reglementaire spreektijd van de spreker of de onderbreker.

Volksvertegenwoordigers die willen reageren op de interventie van de onderbreker, richten hun verzoek onmiddellijk na afloop van de onderbreking aan de voorzitter.

AFDELING 7

Moties van orde

Artikel 46

Een volksvertegenwoordiger kan steeds bij motie van orde het woord vragen om :

- a) een voorstel tot aanvulling van de agenda of tot verdaging van een agendapunt te doen ;
- b) een voorstel tot wijziging van de agenda of in de orde van de werkzaamheden te doen ;
- c) een voorafgaande vraag over de toepassing van de procedure te stellen ;

- d) een voorafgaande vraag tot afwijzing van de behandeling te stellen ;
- e) een voorstel tot verwijzing naar de commissie te doen ;
- f) een voorstel tot verdaging van de beraadslaging of van de stemming ofwel tot sluiting van de beraadslaging te doen ;
- g) een voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering te doen ;
- h) een voorstel tot het verlenen van voorrang in commissie of plenaire vergadering te doen ;
- i) ophelderingen over de stand van zaken te vragen ;
- j) een beroep op het reglement te doen ;
- k) een beroep op de agenda te doen ;
- l) een persoonlijk feit te beslechten ;
- m) een voorafgaande vraag over de coördinatie van de werkzaamheden van het Parlement met die van de andere parlementaire assemblees te stellen.

2. Alle moties van orde moeten vooraf worden medegedeeld aan de voorzitter. De voorzitter bepaalt, indien de motie ontvankelijk is, het tijdstip van behandeling.
3. Tenzij het van de voorzitter uitgaat, moet een voorstel tot sluiting van de beraadslaging door tien leden worden gesteund. Het wordt onmiddellijk besproken en in stemming gebracht.
4. Een voorstel tot spoedbehandeling in plenaire vergadering is alleen ontvankelijk nadat het stuk over het betrokken onderwerp is verspreid.
5. Een voorstel tot aanvulling van de agenda of tot het verlenen van voorrang aan een agendapunt in plenaire vergadering is alleen ontvankelijk nadat het stuk of het commissieverslag over het betrokken onderwerp is verspreid, naargelang van het geval.
6. Tenzij de voorzitter anders beslist, is de maximumspreektijd bij de behandeling van een motie van orde 5 minuten en is het aantal sprekers beperkt tot één spreker per fractie, met dien verstande dat de voorzitter aan de volks-

vertegenwoordigers die niet bij een fractie zijn aangesloten, dezelfde spreektijd kan toekennen.

- 7) Wanneer het een persoonlijk feit betreft, beschikken alleen de betrokken volksvertegenwoordigers over spreektijd, die maximaal 5 minuten bedraagt.
- 8) Tenzij de voorzitter anders beslist, wordt er over alle aangelegenheden, bedoeld in punt 1, a) tot en met h), bij zitten en opstaan gestemd.
- 9) Na de behandeling van een motie van orde en in voorkomend geval na de stemming over de behandelde aangelegenheid, verklaart de voorzitter het incident gesloten.

AFDELING 8

Wijze van stemmen, meerderheid en quorum

Artikel 47

1. De plenaire vergadering geeft haar wil te kennen :
  - a) ofwel bij zitten en opstaan ;
  - b) ofwel bij door de voorzitter geconstateerde eenparige instemming, onverminderd de bepaling van artikel 50, punt 2 ;
  - c) ofwel bij hoofdelijke stemming, hetzij bij oproeping hetzij elektronisch uitgebracht ;
  - d) ofwel bij geheime stemming, hetzij bij oproeping met stembiljetten hetzij elektronisch uitgebracht.

De voorzitter kan over een onderwerp hoofdelijk laten stemmen als er twijfel bestaat over de regelmatigheid van een stemming die op een andere wijze is uitgebracht, behalve in geval van geheime stemming.

2. Een eindstemming over ontwerpen of voorstellen van decreet, voorstellen van resolutie, regeerakkoorden, verklaringen als bedoeld in artikel 75, moties, voorstellen tot wijziging van het reglement en de procedure, bedoeld in artikel 54, punt 5, gebeurt steeds bij hoofdelijke stemming.

In de overige gevallen geeft de plenaire vergadering haar wil bij zitten en opstaan te kennen, tenzij ten minste twaalf volksvertegenwoordigers de hoofdelijke stemming vragen. Een dergelijk verzoek is alleen ontvankelijk bij ontstentenis van andersluidende bepalingen. Bij ontvankelijkheid tekenen de secretarissen de namen van die volksvertegenwoordigers aan en kan de voorzitter hun verzoeken eerst te stemmen. Als niet ten minste twaalf van hen aan de stemming deelnemen, wordt de aangevangen stemming als vervallen beschouwd.

3. Stemming bij zitten en opstaan bestaat uit een proef en een tegenproef. De voorzitter en de secretarissen beslissen over de uitslag ervan. De proef en de tegenproef mogen worden herhaald. Als na die herhaling de uitslag nog niet duidelijk is, dan wordt hoofdelijk gestemd.
4. Voor de sluiting van de hoofdelijke stemming verzoekt de voorzitter de volksvertegenwoordigers die niet hebben gestemd, alsnog hun stem uit te brengen.
5. Als een hoofdelijke stemming bij oproeping gebeurt, of als geheim wordt gestemd, wordt de naam uitgeloot van de volksvertegenwoordiger met wie de oproeping voor die stemming en voor alle volgende dergelijke stemmen, die tijdens dezelfde vergadering worden gehouden, begint.
6. Hoofdelijke stemmen worden op de agenda vermeld onder vermelding van dag en uur.

Hoofdelijke stemmen die niet op de agenda zijn aangekondigd en die na 17 uur worden gevraagd, worden tot een latere vergadering verdaagd.

7. De uitslag van de stemmen wordt vastgesteld door de voorzitter en de secretarissen.

Artikel 48

Tenzij anders is bepaald, wordt de orde van stemmen over gestelde vraagpunten zo geregeld dat alle meningen het best tot uiting kunnen komen, met inachtneming van de volgende regels :

- a) als een onderwerp verschillende punten bevat, dan wordt dat op verzoek gesplitst ;

- b) als er verscheidene voorstellen omtrent hetzelfde punt zijn, dan heeft achtereenvolgens elk voorstel waarover kan worden gestemd zonder een stemming over de andere uit te sluiten, voorrang, te beginnen met het meest verstrekkende voorstel ;
- c) onder voorstellen waarover niet kan worden gestemd zonder stemming over de andere uit te sluiten, wordt voorrang gegeven aan het meest verstrekkende. De aanneming van een dergelijk voorstel brengt verwerping van de andere met zich mee.

Artikel 49

Volksvertegenwoordigers die in de vergadering aanwezig zijn en die zich bij een hoofdelijke stemming onthouden, worden na die stemming door de voorzitter verzocht de redenen voor hun onthouding te geven.

Volksvertegenwoordigers die op het ogenblik van de stemming aanwezig zijn en niet stemmen, worden geacht zich te hebben onthouden.

Onthoudingen tellen mee voor het vaststellen van het quorum, maar niet voor het bepalen van de meerderheid.

Artikel 50

1. Behoudens andersluidende Grondwets-, wets-, decreets- of reglementsbepalingen, worden alle besluiten bij volstreekte meerderheid van stemmen genomen.

Bij staking van stemmen is het behandelde onderwerp verworpen.
2. De plenaire vergadering kan alleen een besluit nemen als de meerderheid van de volksvertegenwoordigers aanwezig is.
3. Voor een stemming bij zitten en opstaan is het quorum, bedoeld in punt 2, niet vereist.
4. Als het quorum, bedoeld in punt 2, bij een hoofdelijke stemming niet wordt bereikt, schorst de voorzitter de vergadering voor ten hoogste één uur. Na die schorsing wordt de hoofdelijke stemming herhaald. Als het quorum nog niet wordt bereikt, dan sluit de voorzitter de verga-

dering na de behandeling van de interpellaties die op de agenda voorkomen. De hoofdelijke stemming die zonder gevolg is gebleven, wordt herhaald bij het begin van de volgende vergadering, die op een zo nabij mogelijk tijdstip wordt vastgelegd.

5. In het Beknopt Verslag en in de Handelingen van de plenaire vergaderingen waarvoor hoofdelijke stemmen zijn geagendeerd, worden de namen van de aanwezigen, de namen van de afwezigen en de namen van de volksvertegenwoordigers die met opgave van redenen afwezig zijn, opgenomen.

Artikel 51

De voorzitter kondigt de besluiten van de plenaire vergadering af als volgt : "Het Vlaams Parlement neemt aan" of "Het Vlaams Parlement neemt niet aan".

AFDELING 9

Handelingen en Beknopt Verslag

Artikel 52

1. Van de beraadslagingen van de plenaire vergadering wordt een geredigeerd woordelijk verslag gemaakt. De volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering bezorgen uiterlijk vijf dagen na het einde van de vergadering hun opmerkingen over het verslag van het betoog dat zij hebben gehouden aan de voorzitter. Dat verslag wordt in de vorm van Handelingen zo vlug mogelijk onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
2. Daarenboven wordt, staande de vergadering, een Beknopt Verslag van de beraadslagingen opgesteld en zo spoedig mogelijk onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
3. De voorzitter kan in de Handelingen, het Beknopt Verslag en enig gedrukt stuk van het Parlement de woorden doen schrappen die hij strijdig acht met dit reglement.

TITEL VI

Procedures

HOOFDSTUK 1

Decreetgeving

AFDELING 1

Gemeenschaps- of gewestaangelegenheden

Artikel 53

De ontwerpen of voorstellen van decreet die bij het Parlement worden ingediend, vermelden of ze betrekking hebben op gewestaangelegenheden dan wel op gemeenschapsaangelegenheden.

AFDELING 2

Ontwerpen van decreet

Artikel 54

1. Een ontwerp van decreet wordt, met de memorie van toelichting, het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State en het voorontwerp van decreet bij de voorzitter ingediend en onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
2. Het ontwerp van decreet wordt naar een commissie verwezen, tenzij tot de spoedbehandeling wordt besloten.
3. De voorzitter wijst de bevoegde commissie aan. Hij kan daarover ook overleg plegen met de plenaire vergadering ; in voorkomend geval wordt over verwijzing naar een commissie zonder debat bij zitten en opstaan gestemd.
4. Om in behandeling te kunnen worden genomen, moet een ontwerp van decreet ten minste zeven vrije dagen voordien onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering worden verspreid, tenzij tot de spoedbehandeling wordt besloten.

5. Wanneer de plenaire vergadering oordeelt dat haar werkzaamheden worden belemmerd, kan zij, bij hoofdelijke stemming, beslissen een onderwerp dat in commissie in behandeling is, rechtstreeks in plenaire vergadering te behandelen.

Artikel 55

1. De beraadslaging over een ontwerp van decreet omvat een algemene en een artikelsgewijze bespreking, onverminderd de bepalingen van punt 7.
2. De algemene bespreking gaat over het ontwerp van decreet in het algemeen en over het beginsel dat eraan ten grondslag ligt.
3. Bij de artikelsgewijze bespreking wordt achtereenvolgens elk artikel, in voorkomend geval met de amendementen erop, in de volgorde van het ontwerp van decreet besproken en in stemming gebracht.

Onverminderd de bepalingen van artikel 48, b) en c) worden amendementen vóór het artikel en subamendementen vóór de amendementen in stemming gebracht.

4. Wanneer een ontwerp van decreet overeenkomstig artikel 26, punt 2, samen met een voorstel van decreet wordt geagendeerd, wordt het ontwerp van decreet als basis voor de artikelsgewijze bespreking genomen, tenzij de commissie anders beslist. Een ontwerp of voorstel van decreet dat in samenhang werd behandeld, wordt als verworpen beschouwd als de tekst die als basis voor de artikelsgewijze bespreking werd genomen, wordt aangenomen.
5. Na de artikelsgewijze bespreking van een ontwerp van decreet en voor de eindstemming erover, kan de commissie beslissen dat de verslaggever zorgt voor een wetgevingstechnische en taalkundige revisie van de tekst, aangenomen door de commissie en bepaalt zij, op voorstel van de verslaggever, de revisietermijn. Die termijn bedraagt minimaal 1 dag en maximaal 7 dagen.

In voorkomend geval legt de verslaggever een lijst met voorgestelde correcties voor de eindstemming aan de commissie voor.

6. Tenzij de plenaire vergadering anders beslist, wordt de tekst, aangenomen door de commissie, als basis voor de artikelsgewijze bespreking genomen.
7. Als de commissie het ontwerp van decreet heeft verworpen, kan het alleen op schriftelijk verzoek van de indiener op de agenda van de plenaire vergadering worden geplaatst. In dat geval beslist de plenaire vergadering vooraf, bij zitten en opstaan, of de beraadslaging wordt aangevat. In voorkomend geval kan de plenaire vergadering de verslaggever en de indiener, met een maximumspreektijd van 10 minuten, en één spreker per fractie, met een maximumspreektijd van 5 minuten, vooraf horen.
8. Als een amendement mogelijk nieuwe uitgaven tot gevolg heeft, waarvoor vooraf in de nodige middelen moet worden voorzien, kan de commissie het betrokken lid van de Regering voor de eindstemming in commissie verzoeken aan de commissie ofwel een nota te bezorgen met een raming van de nieuwe uitgaven en met opgave van de middelen om die uitgaven te bestrijden, ofwel een met redenen omkleed voorstel tot afwijzing mee te delen.

Het verslag vermeldt, in voorkomend geval, dat noch de nota, noch het voorstel tot afwijzing werd ingediend.

9. Wanneer in een amendement op een ontwerp van decreet een straf of een strafbaarstelling is opgenomen waarin Boek I van het Strafwetboek niet voorziet, en het betreffende artikel is aangenomen, kan over het ontwerp van decreet waarvan dit artikel deel uitmaakt, enkel een eindstemming worden gehouden, na eensluitend advies van de Ministerraad.

De voorzitter stuurt het in het eerste lid bedoelde amendement op een ontwerp van decreet voor eensluitend advies aan de Ministerraad.

In geval van andersluitend advies van de Ministerraad zijn artikel 68, punt 1, c), punt 2 en punt 3 van toepassing.

Artikel 56

1. Tenzij artikel 68, punt 2, wordt toegepast, kan iedere volksvertegenwoordiger bij de voorzitter van het Parlement een reflectienota indienen tot 17 uur van de vijfde dag volgend op de dag

van verspreiding van het commissieverslag. Die termijn wordt opgeschort, als de laatste dag van die termijn valt op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag.

Een reflectienota mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend. Bij ontvankelijkheid wordt elke reflectienota ten minste drie vrije dagen voor de beraadslaging in plenaire vergadering onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld.

2. De verslaggever geeft de reflectienota's beknopt weer. Ze vormen mee de basis voor de beraadslaging in plenaire vergadering.
3. Als voor de eindstemming in de commissie geen reflectienota schriftelijk werd aangekondigd, kan de commissie, bij tweederde meerderheid van haar aanwezige leden, beslissen dat er geen reflectietijd en reflectienota's zullen zijn.
4. Reflectienota's kunnen niet worden ingediend op ontwerpen van decreet houdende de midden- en de algemene uitgavenbegroting, houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting, houdende eindregeling van de begroting en houdende instemming met verdragen en samenwerkingsakkoorden.

AFDELING 3

Bijzondere bepalingen inzake begrotingsontwerpen en ontwerpen van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van een begroting

Artikel 57

Als in een ontwerp van decreet betreffende begrotingsaangelegenheden, hierna begroting te noemen, bepalingen van normatieve aard voorkomen, dan worden die uit het ontwerp van decreet gelicht en kan de Regering ze tot een afzonderlijk ontwerp van decreet omwerken.

Artikel 58

Als in een ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van een begroting bepalingen voorkomen die geen rechtstreeks verband houden met de betrokken begroting, dan worden die uit het ontwerp van decreet gelicht en kan de Regering ze tot een afzonderlijk ontwerp van decreet omwerken.

Artikel 59

1. De begrotingen worden verwezen naar de commissie, bevoegd voor financiën en begroting, waar het algemene politieke debat wordt gevoerd.
2. De voorzitter van het Parlement verwijst de algemene uitgavenbegroting naar de respectieve bevoegde commissies. Na de indicatieve stemming in die commissies neemt de commissie, bevoegd voor financiën en begroting, akte van de verslagen of, in voorkomend geval, van de krachtlijnen van de verslagen van het onderzoek dat door de verschillende bevoegde commissies werd gedaan over de decreetsbepalingen en de bijbehorende krediettabel die hun voor onderzoek werden toegewezen.

In voorkomend geval waakt elke commissievoorzitter erover dat de verplichte bijlagen die aan de commissie moeten worden toegewezen, zijn ingediend voordat de algemene bespreking wordt gesloten.

De commissie, bevoegd voor financiën en begroting, rondt de begrotingsdiscussie af via een algemeen verslag.

De eindstemming in de commissie, bevoegd voor financiën en begroting, kan slechts plaatshebben na de indicatieve stemmen in de respectieve bevoegde commissies.

3. Om in behandeling te kunnen worden genomen, moeten de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting ten minste zeven dagen voordien onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering worden verspreid.
4. De commissies behandelen de begrotingen aan een stuk door en tot ze volledig zijn afgehandeld.

Artikel 60

1. De beraadslaging over de begroting in plenaire vergadering beperkt zich tot een algemeen debat en duurt ten hoogste drie dagen.
2. Wanneer het zich laat aanzien dat de algemene bespreking in plenaire vergadering meer dan één vergadering in beslag zal nemen, wordt de sprekerslijst op het einde van de eerste vergadering ambtshalve afgesloten.

Alleen de minister-president en het lid van de Regering, bevoegd voor de begroting, antwoorden op de vragen en opmerkingen van de volksvertegenwoordigers.

Zij hoeven niet in te gaan op vragen en opmerkingen van volksvertegenwoordigers die op het ogenblik van het antwoord van de leden van de Regering niet aanwezig zijn.

AFDELING 4

Voorstellen van decreet

Artikel 61

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht voorstellen van decreet bij de voorzitter in te dienen.

Een voorstel van decreet mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekend zijn.

2. De voorzitter kan een voorstel van decreet ontvankelijk of onontvankelijk verklaren ofwel het Uitgebreid Bureau raadplegen.

Bij ontvankelijkheid wordt het voorstel van decreet onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

Als de voorzitter tot onontvankelijkheid besluit, in voorkomend geval nadat hij het Uitgebreid Bureau heeft geraadpleegd, kan de indiener binnen zeven dagen na de datum van kennisgeving van het met redenen omklede besluit, de voorzitter schriftelijk om een beslissing van de plenaire vergadering verzoeken. Over een dergelijke beslissing wordt bij zitten en opstaan gestemd.

3. Artikel 54, punt 2 tot en met 5, artikel 55, punt 1 tot en met 7 en artikel 56, punt 1 tot en met 3 gelden ook voor voorstellen van decreet.

Artikel 55, punt 8 en 9 gelden zowel voor voorstellen van decreet als voor amendementen op voorstellen van decreet.

AFDELING 5

Amendementen

Artikel 62

1. Iedere volksvertegenwoordiger en de Regering hebben het recht, in elke stand van de procedure, bij de voorzitter van het Parlement of staande de commissievergadering bij de voorzitter van de commissie schriftelijk amendementen in te dienen, voorzover die rechtstreeks verband houden met het betrokken onderwerp en voorzover er nog niet artikelsgewijs over is gestemd.

Een amendement mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.

Amendementen op ontwerpen van decreet houdende instemming met verdragen en samenwerkingsakkoorden die er rechtstreeks of onrechtstreeks toe strekken de inhoud van een samenwerkingsakkoord of een verdrag te wijzigen, zijn onontvankelijk.

2. In afwijking van artikel 18, punt 1 oordeelt de voorzitter van de commissie over de ontvankelijkheid van amendementen die staande de commissievergadering werden ingediend.
3. Amendementen worden, naar gelang van het geval, naar de bevoegde commissie of de plenaire vergadering verwezen, onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
4. Van het gevolg dat aan amendementen werd gegeven, wordt, naar gelang van het geval, in het commissieverslag of de Handelingen en het Beknopt Verslag melding gemaakt.
5. Punt 1 tot en met 4 gelden ook voor subamendementen.

Artikel 63

1. Om in plenaire vergadering in stemming te worden gebracht, moet een amendement door ten minste zes volksvertegenwoordigers worden gesteund.
2. De plenaire vergadering kan elk amendement naar de bevoegde commissie verwijzen en de beraadslaging derhalve schorsen. In dat geval behandelt de bevoegde commissie het bij voorrang en brengt ze een aanvullend verslag uit bij de plenaire vergadering.
3. Punt 1 en 2 gelden ook voor subamendementen.

AFDELING 6

Raadpleging van de Raad van State

Artikel 64

1. De voorzitter kan, in elke stand van de procedure, voor de eindstemming in plenaire vergadering, het beredeneerde advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State vragen over alle ontwerpen of voorstellen van decreet of de amendementen erop die bij het Parlement aanhangig zijn, met uitzondering van ontwerpen van decreet betreffende begrotingen, rekeningen, leningen en domeinverrichtingen en de amendementen erop.
- Een dergelijke vraag om advies schorst de behandeling van het betrokken onderwerp.
2. Met inachtneming van de uitzonderingen van punt 1 is de voorzitter verplicht het beredeneerde advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State over voorstellen van decreet of amendementen op ontwerpen of voorstellen van decreet die bij het Parlement aanhangig zijn, te vragen, wanneer ten minste een derde van de volksvertegenwoordigers erom verzoekt.

Over hetzelfde amendement mag een dergelijk verzoek slechts eenmaal worden gedaan.

Het verzoek mag, in elke stand van de procedure, voor de sluiting van de algemene bespreking in plenaire vergadering, bij de voorzitter worden ingediend in de vorm van een met redenen omklede motie die door ten minste een derde

van de volksvertegenwoordigers is ondertekend.

Bij ontvankelijkheid wordt de motie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

De indiening van een dergelijke motie schorst de behandeling van het betrokken onderwerp.

3. Elke vraag om advies wordt bij de afdeling wetgeving van de Raad van State aanhangig gemaakt.
4. Wanneer de voorzitter, in spoedeisende gevallen, om mededeling van het advies verzoekt binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, wordt het verzoek om spoedbehandeling met bijzondere redenen omkleed.
5. Het advies wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
6. Bij ontstentenis van een advies binnen de vastgestelde termijn kan het Parlement de behandeling van het betrokken onderwerp hervatten.

AFDELING 7

Raadpleging van adviesorganen

Artikel 65

1. De voorzitter kan, in elke stand van de procedure, voor de opening van de algemene bespreking in plenaire vergadering, advies inwinnen bij een instelling waarvan de raadpleging door het Parlement bij decreet is geregeld, over alle ontwerpen of voorstellen van decreet of de amendementen erop die bij het Parlement aanhangig zijn, met uitzondering van een begroting en de amendementen erop.

Een dergelijke vraag om advies schorst de behandeling van het betrokken onderwerp.

2. Elke volksvertegenwoordiger kan, voor de opening van de algemene bespreking, bij de voorzitter een met redenen omklede motie indienen die tot een adviesvraag als bedoeld in punt 1,

eerste lid, besluit. De motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend. Met inachtneming van de uitzonderingen, bedoeld in punt 1, is de voorzitter verplicht het advies te vragen als een dergelijke motie wordt aangenomen. De voorzitter bepaalt de termijn waarin het advies moet worden verstrekt. Die termijn bedraagt ten minste dertig dagen.

Bij ontvankelijkheid wordt de motie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

De aanneming van een dergelijke motie schorst de behandeling van het betrokken onderwerp.

3. De voorzitter kan een instelling als bedoeld in punt 1, vragen binnen een door hem bepaalde termijn, advies te verstrekken over enig ander onderwerp betreffende aangelegenheden waarvoor die instelling werd opgericht.
4. Elke volksvertegenwoordiger kan bij de voorzitter een met redenen omklede motie indienen die tot een adviesvraag als bedoeld in punt 3, besluit. De motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend. De voorzitter is verplicht het advies, bedoeld in punt 3, te vragen als een dergelijke motie wordt aangenomen. De voorzitter bepaalt de termijn waarin het advies moet worden verstrekt. De termijn bedraagt ten minste dertig dagen.

Bij ontvankelijkheid wordt de motie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

5. Over hetzelfde onderwerp mag het advies, bedoeld in punt 1 tot en met 4, in onveranderde omstandigheden slechts eenmaal in de loop van dezelfde zitting worden gevraagd.
6. De vraag om advies wordt door de voorzitter onverwijld aan de voorzitter van de instelling, bedoeld in punt 1, gestuurd.
7. Het advies wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
8. Bij ontstentenis van een advies binnen de vastgestelde termijn, kan het Parlement de behandeling van het betrokken onderwerp hervatten.

AFDELING 8

Discriminatie om ideologische
en filosofische redenen

Artikel 66

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht tussen de indiening van het commissieverslag en de eindstemming in plenaire vergadering over een ontwerp of voorstel van decreet bij de voorzitter een met redenen omklede motie in te dienen, die door ten minste een vierde van de leden is ondertekend, en waarin wordt verklaard dat de erin aangewezen bepalingen een discriminatie om ideologische en filosofische redenen inhouden.

De motie wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

2. a) De voorzitter stuurt de motie onverwijld aan de voorzitters van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat en het Parlement van de Franse Gemeenschap. Zij houden, samen met de voorzitter van het Parlement, als college zitting en beslissen over de ontvankelijkheid van de motie, gelet op de bepalingen van punt 1, eerste lid.

Bij staking van stemmen is de motie ontvankelijk.

Bij ontvankelijkheid is de behandeling van de omstreden bepalingen geschorst.

- b) De plenaire vergadering kan de behandeling van de omstreden bepalingen alleen hervatten als het college, bedoeld in a), tot onontvankelijkheid besluit.
- c) De plenaire vergadering kan, bij hoofdelijke stemming, beslissen de behandeling van de omstreden bepalingen te hervatten als het college, bedoeld in a), zich na verloop van een termijn van dertig dagen nog niet heeft uitgesproken.
3. a) Als het college, bedoeld in punt 2, a), tot ontvankelijkheid besluit, blijft de behandeling van de omstreden bepalingen geschorst en worden het betrokken ontwerp of voorstel

van decreet en de motie verwezen naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat. Die doen uitspraak over de gegrondheid van de motie.

- b) Het Parlement kan de behandeling van de omstreden bepalingen alleen hervatten nadat zowel de Kamer van Volksvertegenwoordigers als de Senaat de motie ongegrond hebben verklaard.

AFDELING 9

Bevoegdheidsconflicten

Artikel 67

1. Als een ontwerp of voorstel van decreet of een amendement erop volgens het beredeneerde advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State de bevoegdheid van het Parlement te buiten gaat, stuurt de voorzitter het betrokken ontwerp of voorstel van decreet of amendement om advies aan het Overlegcomité, bedoeld in artikel 31 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, hierna het Overlegcomité te noemen.

2. Het Overlegcomité brengt binnen een termijn van veertig dagen bij consensus een met redenen omkleed advies uit over de vraag of er een bevoegdheidsoverschrijding is.

Bij bevoegdheidsoverschrijding kan de Regering, na kennisneming van het advies van het Overlegcomité, bij het Parlement de amendementen indienen die het Overlegcomité vaststelt om aan de bevoegdheidsoverschrijding een einde te maken.

3. Het advies wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
4. Als het Overlegcomité binnen de termijn, bedoeld in punt 2, eerste lid, geen advies heeft verstrekt, of als de Regering geen amendementen als bedoeld in punt 2, tweede lid, heeft ingediend, kan het Parlement de behandeling van het betrokken onderwerp hervatten.

AFDELING 10

Tweede lezing

Artikel 68

1. Nadat in commissie of in plenaire vergadering over een ontwerp of voorstel van decreet artikelsgewijs is gestemd en voor de eindstemming :

- a) kan ieder lid van de Regering een tweede lezing vragen over het gehele ontwerp of voorstel van decreet of over de aangewezen bepalingen ervan.

Bij de tweede lezing wordt artikelsgewijs beraadslaagd en gestemd over het gehele ontwerp of voorstel van decreet of over de aangewezen bepalingen ervan, en over nieuwe amendementen, die het betrokken lid van de Regering eventueel heeft ingediend ;

- b) kan ieder lid van de commissie of van de plenaire vergadering, naar gelang van het geval, een tweede lezing vragen, als een of meer artikelen zijn verworpen ofwel een of meer amendementen zijn aangenomen.

Bij de tweede lezing wordt alleen artikelsgewijs beraadslaagd en gestemd over de verworpen artikelen of aangenomen amendementen en over de nieuwe amendementen die uit de verwerping of aanneming voortvloeien en die tot doel hebben de tekst qua vorm en onderlinge samenhang van de artikelen te verbeteren. Over alle andere nieuwe amendementen kan niet worden beraadslaagd of gestemd ;

- c) wordt een tweede lezing gehouden als de Ministerraad, overeenkomstig artikel 55, punt 9 en artikel 61, punt 3, tweede lid, een andersluidend advies heeft uitgebracht.

Bij de tweede lezing wordt alleen artikelsgewijs beraadslaagd en gestemd over de amendementen die werden ingediend naar aanleiding van het andersluidende advies van de Ministerraad en de amendementen die daaruit voortvloeien, en die tot doel hebben de tekst qua vorm en onderlinge samenhang van de artikelen te verbeteren. Over alle andere nieuwe amendementen kan niet worden beraadslaagd of gestemd.

2. De plenaire vergadering kan, met het oog op een tweede lezing, beslissen, naar gelang van het geval, het gehele ontwerp of voorstel van decreet ofwel de aangewezen bepalingen ervan opnieuw te verwijzen naar de bevoegde commissie, die ze bij voorrang behandelt en een aanvullend verslag bij de plenaire vergadering uitbrengt. Over een dergelijke beslissing wordt bij zitten en opstaan gestemd.

3. Een tweede lezing wordt steeds in een volgende vergadering gehouden en na verloop van ten minste vierentwintig uur.

HOOFDSTUK 2

Bijzondere beleidsinitiatieven uitgaande van het Parlement

AFDELING 1

Voorstellen van resolutie

Artikel 69

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht voorstellen van resolutie bij de voorzitter in te dienen.

Een voorstel van resolutie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.

Het voorstel van resolutie vermeldt of het betrekking heeft op gewestaangelegenheden dan wel op gemeenschapsaangelegenheden.

2. Artikel 54, punt 2 tot en met 5 en artikel 61, punt 2 gelden ook voor voorstellen van resolutie.

Artikel 62 en 63 gelden ook voor amendementen op voorstellen van resolutie.

3. Over een voorstel van resolutie wordt in een enkele bespreking beraadslaagd.

De maximumspreektijd is :

- a) voor de gemandateerde sprekers : in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;

- b) voor de overige sprekers : elk 5 minuten.
4. Tenzij de plenaire vergadering anders beslist, wordt de tekst, aangenomen door de commissie, als basis voor de bespreking genomen.
  5. Als de commissie het voorstel van resolutie heeft verworpen, kan het alleen op schriftelijk verzoek van de indiener op de agenda van de plenaire vergadering worden geplaatst. In dat geval beslist de plenaire vergadering vooraf bij zitten en opstaan of de bespreking wordt aangevat. Ze kan, in voorkomend geval, de verslaggever en de indiener, met een maximumspreektijd van 10 minuten, en één spreker per fractie, met een maximumspreektijd van 5 minuten, vooraf horen.
  6. Onverminderd de bepalingen van artikel 48, b) en c), worden amendementen voor de basistekst en subamendementen voor de amendementen in stemming gebracht.

AFDELING 2

Themadebatten en motie van aanbeveling

Artikel 70

1. Elke commissie kan aan het Uitgebreid Bureau voorstellen om een themadebat te houden. Het voorstel van de commissie is gemotiveerd.
2. Het Uitgebreid Bureau beslist over de ingediende voorstellen, met dien verstande dat per zittingsjaar slechts twee themadebatten kunnen worden gehouden.
3. Per themadebat benoemt de plenaire vergadering een commissie ad hoc. Het Uitgebreid Bureau doet daartoe een voorstel over de samenstelling, het voorzitterschap, de bevoegdheid, de benaming en de werkwijze van de commissie ad hoc. De plenaire vergadering bepaalt, op voorstel van het Uitgebreid Bureau, welke personen buiten het Parlement worden verzocht de werkzaamheden van de commissie te begeleiden.
4. De commissie ad hoc stelt een maatschappelijke beleidsnota op die, naast de analyse van de probleemstelling, een langetermijnvisie inhoudt en verduidelijkt wat men er tijdens de lopende zittingsperiode aan wil doen. De maatschappelijke

beleidsnota wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

5. Bij de voorzitter van het Parlement kan een motie van aanbeveling worden ingediend tot uiterlijk 17 uur van de achtste dag, volgend op de dag van de verspreiding van de maatschappelijke beleidsnota. De motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers worden ondertekend. De indieningstermijn wordt opgeschort, als de laatste dag ervan op een zaterdag-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt.
6. Bij ontvankelijkheid wordt de motie van aanbeveling onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
7. Het themadebat wordt in plenaire vergadering gehouden op basis van de moties van aanbeveling, ten vroegste drie vrije dagen na de verspreiding ervan. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld.

Tenzij het Uitgebreid Bureau anders beslist, is de maximumspreektijd :

- a) voor de gemandateerde sprekers : in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;
- b) voor de overige sprekers : elk 5 minuten.
8. Een motie van aanbeveling kan worden gemendeerd zolang ze niet in stemming is gebracht.
9. Over een motie van aanbeveling spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit.
10. Als er verscheidene moties van aanbeveling zijn ingediend, worden ze in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht.

AFDELING 3

Actualiteitsdebatten en motie van aanbeveling

Artikel 71

1. Het Uitgebreid Bureau kan beslissen een actualiteitsdebat te houden.

2. Een actualiteitsdebat wordt in een enkele bespreking rechtstreeks in plenaire vergadering gehouden.

Tenzij het Uitgebreid Bureau anders beslist, is de maximumspreektijd :

- a) voor de gemandateerde sprekers : in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;
- b) voor de overige sprekers : elk 5 minuten.

Wanneer het Uitgebreid Bureau beslist een actualiteitsdebat te organiseren naar aanleiding van de bespreking van een interpellatieverzoek of interpellatieverzoeken, is de eerste spreker een volksvertegenwoordiger van de fractie die aan de basis ligt van het interpellatieverzoek dat als enige of eerste werd ingediend.

3. Tot besluit van het debat in plenaire vergadering kan een motie van aanbeveling worden ingediend.
4. Een dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend tot uiterlijk 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de plenaire vergadering, voorzover de indiening voor die sluiting schriftelijk is aangekondigd. De termijn wordt opgeschort, als de laatste dag ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt.
5. Bij ontvankelijkheid wordt de motie van aanbeveling onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
6. Een motie van aanbeveling kan worden gemendeerd zolang ze niet in stemming is gebracht.
7. Over een motie van aanbeveling spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit na verloop van ten minste vierentwintig uur vanaf het verstrijken van de indieningstermijn. In voorkomend geval kan de plenaire vergadering de indiener en één spreker per fractie, met een respectieve maximumspreektijd van 10 minuten en 5 minuten, vooraf horen.
8. Als er verscheidene moties van aanbeveling over hetzelfde onderwerp zijn ingediend, worden ze in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht.

HOOFDSTUK 3

Bijzondere beleidsinitiatieven uitgaande van de Regering

AFDELING 1

Regeerakkoord

Artikel 72

1. Na de benoeming of de vernieuwing van de Regering wordt het regeerakkoord door de minister-president van de Regering bij de voorzitter van het Parlement ingediend.
2. Het wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
3. Over een regeerakkoord en de erbij behorende regeringsverklaring wordt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking beraadslaagd. De maximumspreektijd wordt overeenkomstig artikel 45, punt 7 bepaald.
4. Na de beraadslaging spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit over het regeerakkoord.

AFDELING 2

Beleidsnota's

Artikel 73

1. Voor de vierde maandag van oktober na de eedaflegging van de leden van de Regering, of tegen een ander tijdstip, als het Uitgebreid Bureau aldus beslist, dient ieder lid van de Regering bij de voorzitter van het Parlement een of meer beleidsnota's in, waarin het aangeeft hoe het voor zijn bevoegdheden het regeerakkoord zal realiseren in de loop van de legislatuur.
2. De beleidsnota's worden onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid, ten minste drie vrije dagen voor de aanvang van de bespreking in commissie.
3. Elke beleidsnota wordt naar de bevoegde commissie verwezen, waar hij na een inleiding door

het betrokken lid van de Regering wordt besproken.

4. Alle met redenen omklede moties of moties van wantrouwen die overeenkomstig artikel 78 en 79 ingediend worden tot besluit van een beleidsnota, besproken in commissie, worden samen op de agenda van de plenaire vergadering geplaatst.
5. De bespreking van de beleidsnota's wordt in plenaire vergadering gehouden op basis van de moties, bedoeld in punt 4, ten vroegste drie vrije dagen na de verspreiding ervan. Bij de berekening van die termijn worden zondagen en wettelijke feestdagen niet meegeteld.

De maximumspreektijd in plenaire vergadering bedraagt voor al die moties samen :

- a) voor de gemandateerde sprekers : in totaal 120 minuten per erkende fractie en 60 minuten per niet-erkende fractie ;
- b) voor de overige sprekers : elk 20 minuten.

De fracties en de sprekers, bedoeld in het tweede lid, b), verdelen hun spreektijd in eenheden van vijf minuten over de verschillende beleidsnota's.

6. De plenaire vergadering spreekt zich bij hoofdelijke stemming uit over de moties, bedoeld in punt 4, onmiddellijk aansluitend op de bespreking ervan.

AFDELING 3

Beleidsbrieven en motie van aanbeveling

Artikel 74

1. Elk jaar, uiterlijk bij de indiening van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting, dient ieder lid van de Regering bij de voorzitter van het Parlement een of meer beleidsbrieven in. Die verplichting geldt niet voor het jaar waarin de Regering wordt benoemd.
2. De beleidsbrief bevat een overzicht van de uitvoering van de begroting tijdens het lopende begrotingsjaar en een prognose over de beleidsinvulling tijdens het volgende begrotingsjaar.

De beleidsbrief bevat eveneens een overzicht van de wijze waarop de Regering gevolg heeft gegeven aan het regeerakkoord en de beleidsnota's, resoluties en moties die door het Parlement aangenomen zijn.

Een samenvatting van de beleidsopties en initiatieven voor het volgende begrotingsjaar wordt als bijlage bij de beleidsbrief gevoegd.

3. Elke beleidsbrief wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
4. De beleidsbrieven worden naar de commissies verwezen, waar ze samen met het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting worden besproken. De beleidsbrieven worden niet opnieuw besproken in plenaire vergadering.
5. Tot besluit van het debat in commissie kan een motie van aanbeveling worden ingediend.
6. Een dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend tot uiterlijk 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de commissievergadering, voorzover de indiening voor die sluiting schriftelijk is aangekondigd. De termijn wordt opgeschort als de laatste dag ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt.
7. Bij ontvankelijkheid wordt de motie van aanbeveling onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
8. Een motie van aanbeveling kan worden gemendeerd zolang ze niet in stemming is gebracht.
9. Over de moties van aanbeveling spreekt het Parlement zich bij stemming in plenaire vergadering uit.
10. De moties van aanbeveling worden in stemming gebracht in de volgorde van de departementen, organisatieafdelingen en programma's van de algemene uitgavenbegroting waarop ze betrekking hebben. Als er verscheidene moties van aanbeveling over hetzelfde onderwerp zijn ingediend, worden ze in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht.

AFDELING 4

Septemberverklaring

Artikel 75

1. Nadat het Parlement is geconstitueerd, legt de Regering op de vierde maandag van september, tenzij het Uitgebreid Bureau tot een ander tijdstip beslist, een verklaring af betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting.
2. De verklaring wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
3. Over de verklaring wordt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking beraadslaagd. De maximumspreektijd wordt bepaald overeenkomstig artikel 45, punt 7.
4. De minister-president van de Regering kan de plenaire vergadering vragen zich onmiddellijk na de bespreking bij stemming uit te spreken over de verklaring.
5. Dit artikel is niet van toepassing in het jaar waarin de beleidsnota's moeten worden ingediend.

AFDELING 5

Vertrouwenskwestie

Artikel 76

1. De Regering kan te allen tijde de vertrouwenskwestie stellen in de vorm van een motie die door de minister-president van de Regering is ondertekend en bij de voorzitter van het Parlement wordt ingediend, hierna motie houdende vertrouwenskwestie te noemen.
2. Bij ontvankelijkheid wordt een motie houdende vertrouwenskwestie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
3. Over een motie houdende vertrouwenskwestie spreekt de plenaire vergadering zich bij stem-

ming uit na verloop van ten minste achtenveertig uur vanaf de indiening ervan.

4. Een motie houdende vertrouwenskwestie heeft van rechtswege voorrang op alle moties over hetzelfde onderwerp, bedoeld in artikel 78 en 79.
5. Een motie houdende vertrouwenskwestie die door een meerderheid van de volksvertegenwoordigers wordt aangenomen, brengt de verwerping van alle moties over hetzelfde onderwerp, bedoeld in artikel 78 en 79, met zich mee.
6. De verwerping van een motie houdende vertrouwenskwestie brengt van rechtswege het ontslag en de vervanging van de Regering met zich mee.

De Regering wordt vervangen overeenkomstig de bepalingen van artikel 20, punt 1 en 2.

HOOFDSTUK 4

Parlementair controlerecht

AFDELING 1

Interpellaties

Artikel 77

1. Volksvertegenwoordigers die een lid van de Regering willen interpellieren over aangelegenheden van algemeen belang, geven de voorzitter van het Parlement schriftelijk kennis van het onderwerp van de interpellatie. Zij vermelden nauwkeurig de gegevens van de zaak, de toedracht van de feiten en de voornaamste beschouwingen die zij naar voren willen brengen.
2. De tekst van de interpellatie, bedoeld in punt 1, mag slechts door één volksvertegenwoordiger zijn ondertekend.
3. De tekst van de interpellatie, bedoeld in punt 1, moet worden ingediend om uiterlijk 12 uur van de laatste werkdag voor de vergadering waarop het Uitgebreid Bureau de beslissingen, bedoeld in punt 4 en 6, neemt.

4. Het Uitgebreid Bureau oordeelt over de ontvankelijkheid van de interpellatie op basis van het advies van de betrokken commissievoorzitter.
5. a) Bij ontvankelijkheid stuurt de voorzitter van het Parlement de tekst van de interpellatie, bedoeld in punt 1, aan het betrokken lid van de Regering en wordt de tekst onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
- b) Wanneer het Uitgebreid Bureau de interpellatie niet in die mate van algemeen belang acht dat er een debat aan kan worden gewijd, zoals geregeld in dit artikel, kan het beslissen dat ze kan worden omgewerkt tot een vraag.
6. De interpellaties worden in commissie gehouden. Het Uitgebreid Bureau wijst de bevoegde commissie aan.

Als een interpellatie een algemene draagwijdte heeft en van groot politiek belang is, kan het Uitgebreid Bureau evenwel, op grond van een schriftelijk verzoek van de interpellant bij de indiening van het interpellatieverzoek of op voorstel van een van zijn leden, beslissen dat die in plenaire vergadering wordt gehouden.

7. a) De interpellaties in commissie worden vooraan op de agenda van de eerstvolgende commissievergadering geplaatst. De interpellaties in commissie worden in elk geval binnen een maand na de beslissing van het Uitgebreid Bureau gehouden. Die termijn wordt geschorst in recesperiodes of in de periode, bedoeld in het tweede lid.

Zodra de ontwerpen van decreet houdende de middelen- en de uitgavenbegroting, met uitzondering van de ontwerpen van decreet houdende aanpassing ervan, in de commissie zijn geagendeerd en tot de stemming erover in de bevoegde commissie, kunnen er geen interpellaties in die commissie geagendeerd worden.

- b) Tenzij het Uitgebreid Bureau anders beslist, worden de interpellaties in plenaire vergadering in chronologische volgorde van indiening achteraan op de agenda van de eerstvolgende plenaire vergadering geplaatst. De interpellaties worden gegroepeerd per lid van de Regering en volgens een beurtelings

per vergaderweek afwisselende volgorde van de leden van de Regering.

8. a) De uiteenzetting van de interpellatie mag niet langer duren dan 15 minuten, tenzij het Uitgebreid Bureau anders beslist.
- b) Na de interpellant mogen ten hoogste vijf sprekers het woord voeren met elk een maximumspreektijd van 5 minuten, tenzij het Uitgebreid Bureau tot andere spreektijden beslist.
- c) Na het antwoord van het betrokken lid van de Regering mogen, naast de interpellant, nog ten hoogste vijf sprekers met elk een maximumspreektijd van 5 minuten het woord voeren, tenzij het Uitgebreid Bureau tot andere spreektijden beslist. Daarna verklaart de voorzitter het incident gesloten, in voorkomend geval na het aanvullende antwoord van het betrokken lid van de Regering en een wederwoord van de interpellant.
- d) In voorkomend geval heeft de steller van een vraag die bij een interpellatie werd gevoegd, voorrang op de vijf sprekers, bedoeld in b) en c).
9. a) Interpellaties over hetzelfde onderwerp worden samengevoegd in een enkel debat.
- b) In dat geval beschikt alleen de eerste interpellant over een spreektijd van 15 minuten, en de overige interpellanten elk over een maximumspreektijd van 10 minuten, tenzij het Uitgebreid Bureau tot andere spreektijden beslist en onverminderd de toepassing van de bepalingen van punt 8, b) tot en met d), nadat alle interpellanten het woord hebben gevoerd.

10. Elke interpellatie wordt afgehandeld tijdens de vergadering waarin ze wordt uiteengezet.

11. Het recht om als interpellant het woord te voeren, is persoonlijk.

Als de interpellant afwezig is, wordt de interpellatie als ingetrokken beschouwd.

In geen geval mag een interpellatie in onveranderde omstandigheden opnieuw worden gehouden in de loop van dezelfde zitting.

12. Het debat wordt in extenso opgenomen en in de vorm van Handelingen zo vlug mogelijk

onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

Van de behandeling van interpellaties in plenaire vergadering wordt eveneens een Beknopt Verslag gemaakt.

AFDELING 2

Met redenen omklede motie

Artikel 78

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter van het Parlement een met redenen omklede motie in te dienen :
  - a) hetzij tot besluit van een verklaring of een mededeling van de Regering ;
  - b) hetzij tot besluit van een beleidsnota die overeenkomstig artikel 73 in commissie werd besproken ;
  - c) hetzij tot besluit van een interpellatie die overeenkomstig artikel 77 werd behandeld, na het antwoord van een lid van de Regering.

Een dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend tot uiterlijk 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de vergadering, voorzover de indiening voor die sluiting schriftelijk is aangekondigd. De termijn wordt opgeschort als de laatste dag ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt.

De motie vermeldt of ze betrekking heeft op gewestaangelegenheden dan wel op gemeenschapsaangelegenheden.

2. Bij ontvankelijkheid wordt de motie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
3. Iedere volksvertegenwoordiger kan voorstellen een met redenen omklede motie te amenderen zolang ze niet in stemming is gebracht.
4. Over een met redenen omklede motie spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit na verloop van ten minste vijf dagen vanaf het ver-

strijken van de indieningstermijn. In voorkomend geval kan de plenaire vergadering de indiener en één spreker per fractie, met een respectieve maximumspreektijd van 10 minuten en 5 minuten, vooraf horen.

Het vorige lid is niet van toepassing op de met redenen omklede moties, bedoeld in punt 1, b).

Als een motie van wantrouwen is ingediend over hetzelfde onderwerp, worden de met redenen omklede motie en de motie van wantrouwen tijdens dezelfde plenaire vergadering in stemming gebracht, in voorkomend geval in afwijking van de bepaling van het vorige lid.

Als er verscheidene met redenen omklede moties over hetzelfde onderwerp zijn ingediend, worden ze in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht. In voorkomend geval heeft de motie die door de interpellant is ingediend, van rechtswege voorrang op de andere.

AFDELING 3

Motie van wantrouwen

Artikel 79

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter van het Parlement een motie van wantrouwen in te dienen :
  - a) hetzij tot besluit van een verklaring of een mededeling van de Regering ;
  - b) hetzij tot besluit van een beleidsnota die overeenkomstig artikel 73 in commissie werd besproken ;
  - c) hetzij tot besluit van een interpellatie die overeenkomstig artikel 77 werd behandeld, na het antwoord van een lid van de Regering.

Een dergelijke motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend en kan worden ingediend tot uiterlijk 17 uur van de tweede dag volgend op de dag van de sluiting van de vergadering, voorzover de indiening voor die sluiting schriftelijk is aangekondigd. De termijn wordt opgeschort, als de laatste dag

ervan op een zater-, zon- of feestdag of een daarmee gelijkgestelde dag valt.

De motie vermeldt of ze betrekking heeft op gewestaangelegenheden dan wel op gemeenschapsaangelegenheden.

2. Een motie van wantrouwen is alleen dan ontvankelijk als zij, naar gelang van het geval, ter vervanging van de Regering, van de betrokken leden of van het betrokken lid ervan opvolgers of een opvolger voordraagt, in acht genomen dat ten minste één lid van de Regering zijn woonplaats heeft in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.
3. Bij ontvankelijkheid wordt de motie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
4. Een motie van wantrouwen kan door de indiener worden geamendeerd zolang ze niet in stemming is gebracht.
5. Over een motie van wantrouwen spreekt de plenaire vergadering zich bij stemming uit na verloop van ten minste achtenveertig uur vanaf het verstrijken van de indieningstermijn. De plenaire vergadering kan, in voorkomend geval, de indiener en één spreker per fractie, met een respectieve maximumspreektijd van 10 minuten en 5 minuten, vooraf horen.

Het vorige lid is niet van toepassing op de moties van wantrouwen, bedoeld in punt 1, b).

Een motie van wantrouwen heeft van rechtswege voorrang op een met redenen omklede motie over hetzelfde onderwerp.

Als er verscheidene moties van wantrouwen over hetzelfde onderwerp zijn ingediend, worden ze in chronologische volgorde van indiening in stemming gebracht. In voorkomend geval heeft de motie die door de interpellant is ingediend, van rechtswege voorrang op de andere.

6. Een motie van wantrouwen die door de meerderheid van de volksvertegenwoordigers wordt aangenomen, brengt met zich mee :
  - a) verwerping van alle andere moties over hetzelfde onderwerp ;
  - b) van rechtswege ontslag of vervanging van de Regering ofwel van de betrokken leden of het betrokken lid ervan.

De voorgedragen opvolgende Regering of iedere voorgedragen opvolger wordt, in afwijking van artikel 20, punten 1 tot en met 4, benoemd verklaard.

Onmiddellijk na de benoeming legt ieder lid van de Regering de eed af in handen van de voorzitter van het Parlement.

AFDELING 4

Vragen

ONDERAFDELING 1

Algemene bepalingen

Artikel 80

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht om een lid of leden van de Vlaamse regering een schriftelijke vraag, een actuele vraag of een vraag om uitleg te stellen.
2. De tekst van vragen moet beperkt blijven tot wat strikt nodig is opdat het onderwerp beknopt en zonder nadere toelichting kan worden uiteengezet.
3. De voorzitter van het Parlement oordeelt over de ontvankelijkheid van de schriftelijke vragen en de actuele vragen. De voorzitters van de commissies oordelen over de ontvankelijkheid van de vragen om uitleg. De schriftelijke vragen die overeenkomstig artikel 81, punt 4, werden omgezet, zijn ontvankelijk als vraag om uitleg.
4. Onontvankelijk zijn onder meer :
  - a) vragen met betrekking tot particuliere aangelegenheden of persoonlijke gevallen ;
  - b) vragen die uitsluitend strekken tot het verkrijgen van statistische gegevens, documentatie ofwel juridische of administratieve adviezen of inlichtingen ;
  - c) vragen over aangelegenheden waarover voordien al in de loop van dezelfde zitting een interpellatie is ingediend of gehouden of waarover een ontwerp of voorstel van decreet, een voorstel van resolutie, een beleids-

nota, een beleidsbrief of een motie is ingediend ;

d) vragen die intenties peilen.

ONDERAFDELING 2

Schriftelijke vragen

Artikel 81

1. Volksvertegenwoordigers die een schriftelijke vraag tot een lid van de Regering willen richten, dienen de tekst ervan bij de voorzitter van het Parlement in.

De vraag mag slechts door één volksvertegenwoordiger ondertekend zijn.

2. Bij ontvankelijkheid stuurt de voorzitter de vraag aan het betrokken lid van de Regering.
3. Het antwoord van het betrokken lid van de Regering moet binnen twintig werkdagen in drievoud aan de voorzitter worden bezorgd.

De antwoordtermijn gaat in op de eerste werkdag na de week waarin de vraag is verstuurd.

4. Als de antwoordtermijn met ten minste tien werkdagen overschreden is, kan de vraagsteller door middel van een schriftelijk verzoek, gericht tot de voorzitter van het Parlement, de schriftelijke vraag omzetten in een vraag om uitleg. De voorzitter van het Parlement deelt dat onverwijld mee aan de voorzitter van de bevoegde commissie.
5. Vraag en antwoord worden opgenomen in het Bulletin van Vragen en Antwoorden, hierna het Bulletin te noemen, dat, behalve tijdens de recessieperiodes, ten minste om de veertien dagen verschijnt.
6. Als de antwoordtermijn, bedoeld in punt 3, verstreken is en er nog geen antwoord is ingekomen bij de afsluiting van het eerstvolgende Bulletin, dan wordt alleen de vraag gepubliceerd. Nadat het antwoord is verstrekt, wordt de vraag opnieuw in het Bulletin opgenomen, met het antwoord.

7. Van 11 juli tot en met 31 augustus en van 25 december tot en met 2 januari wordt de antwoordtermijn, bedoeld in punt 3, geschorst.

ONDERAFDELING 3

Actuele vragen

Artikel 82

1. Volksvertegenwoordigers die een lid van de Regering tijdens het wekelijkse vragenuur in plenaire vergadering een mondelinge vraag van actuele aard willen stellen, geven de voorzitter van het Parlement kennis van het onderwerp ervan :

a) als de vraag voor de ochtendvergadering wordt geagendeerd, om uiterlijk 15 uur van de dag, voorafgaand aan de dag, bedoeld in punt 5, a) ;

b) als de vraag voor de middagvergadering wordt geagendeerd, om uiterlijk 10 uur van de dag, bedoeld in punt 5, a).

2. Wekelijks wordt het aantal actuele vragen beperkt als volgt :

a) acht actuele vragen worden verdeeld over de fracties volgens de manier van verdeling van mandaten, bedoeld in artikel 11, punt 1, eerste en tweede lid ;

b) elke fractie die geen actuele vraag kan stellen met toepassing van a), en iedere volksvertegenwoordiger die geen lid is van een fractie, mag per week ten hoogste één actuele vraag stellen.

In de weken waarin een actualiteitsdebat wordt gehouden, wordt het aantal actuele vragen beperkt tot ten hoogste één per fractie en ten hoogste één per volksvertegenwoordiger die geen lid is van een fractie. Het Uitgebreid Bureau kan beslissen dat in die weken geen actuele vragen mogen worden gesteld.

3. De kennisgeving, bedoeld in punt 1, mag slechts door één volksvertegenwoordiger zijn ondertekend.

4. Bij ontvankelijkheid geeft de voorzitter het betrokken lid van de Regering onverwijld kennis van het onderwerp van de vraag.
5. a) De vragen worden in chronologische volgorde van indiening gegroepeerd per lid van de Regering.

Ze worden vooraan geplaatst op de agenda van de laatste ochtend- of middagvergadering van de week. De vragen worden behandeld volgens een beurtelings per vergaderweek afwisselende volgorde van de leden van de Regering.

- b) Vragen over hetzelfde onderwerp worden samengevoegd en, in afwijking van de volgorde, bepaald in a), samen met de eerst ingediende vraag behandeld.
- c) Een vraag over hetzelfde onderwerp als dat van een interpellatie in plenaire vergadering wordt bij die interpellatie gevoegd en er, in afwijking van a), samen mee behandeld.

In dat geval heeft de vraagsteller de hoedanigheid van spreker als bedoeld in artikel 77, punt 8, b) tot en met d).

De intrekking van een interpellatie heeft niet de intrekking van een ermee samengevoegde actuele vraag tot gevolg.

6. De vraagsteller en het betrokken lid van de Regering mogen niet gebruikmaken van enige tekst.
7. Het stellen van de vragen mag niet langer duren dan 5 minuten. Het beantwoorden van de vraag mag niet langer duren dan 5 minuten.

Na het antwoord hebben eerst de vraagsteller en dan het lid van de Regering ieder nog een maximumspreektijd van 2 minuten voor een repliek.

Na de replieken heeft de vraagsteller nog een maximumspreektijd van 1 minuut, waarin hij geen aanvullende vraag mag stellen en waarna de voorzitter het incident gesloten verklaart.

8. Elke vraag wordt afgehandeld tijdens de vergadering waarin ze wordt uiteengezet.
9. Het recht om als vraagsteller het woord te voeren, is persoonlijk.

Als de vraagsteller afwezig is, wordt de vraag als ingetrokken beschouwd.

In geen geval mag een vraag in onveranderde omstandigheden opnieuw worden gesteld in de loop van dezelfde zitting.

ONDERAFDELING 4

Vragen om uitleg

Artikel 83

1. Volksvertegenwoordigers die een lid van de Regering in commissie een vraag om uitleg willen stellen, geven de voorzitter van de commissie schriftelijk kennis van het onderwerp ervan.
2. De kennisgeving, bedoeld in punt 1, mag slechts door één volksvertegenwoordiger zijn ondertekend.
3. Bij ontvankelijkheid van een vraag om uitleg of bij ontvangst van een schriftelijke vraag die in een vraag om uitleg is omgezet, geeft de voorzitter van de commissie het betrokken lid van de Regering onverwijld kennis van het onderwerp van de vraag om uitleg.
4. a) De kennisgeving, bedoeld in punt 1, en het schriftelijke verzoek, bedoeld in artikel 81, punt 4, moeten zijn ingediend om uiterlijk 14 uur op woensdag van de week voor de commissievergadering waarvoor de vraag om uitleg zal worden geagendeerd.

Vragen om uitleg worden vooraan op de agenda van een commissievergadering geplaatst en, in voorkomend geval, na de interpellaties die tot hetzelfde lid van de Regering zijn gericht.

Zodra de ontwerpen van decreet houdende de midden- en de uitgavenbegroting, met uitzondering van de ontwerpen van decreet houdende aanpassing ervan, in de commissie zijn geagendeerd en tot de stemming erover in de bevoegde commissie, kunnen geen vragen om uitleg in die commissie worden geagendeerd.

- b) Vragen om uitleg over hetzelfde onderwerp worden samengevoegd.

- c) Een vraag om uitleg over hetzelfde onderwerp als dat van een interpellatie in commissie wordt bij die interpellatie gevoegd.

In dat geval heeft de vraagsteller de hoedanigheid van spreker als bedoeld in artikel 77, punt 8, b) tot en met d).

De intrekking van een interpellatie heeft niet de intrekking van een ermee samengevoegde vraag om uitleg tot gevolg.

5. a) De uiteenzetting van de vraag om uitleg mag niet langer duren dan 10 minuten.
- b) Na de vraagsteller mogen ten hoogste vijf sprekers het woord voeren met elk een maximumspreektijd van 2 minuten.
- c) Na het antwoord van het betrokken lid van de Regering mag de vraagsteller een aanvullende vraag stellen. Het stellen van een aanvullende vraag mag niet langer duren dan 2 minuten. Na het aanvullende antwoord van het betrokken lid van de Regering verklaart de voorzitter van de commissie het incident gesloten.
- d) Bij samengevoegde vragen om uitleg over hetzelfde onderwerp, beschikt alleen de eerste vraagsteller over een spreektijd van 10 minuten, terwijl de overige vraagstellers over een maximumspreektijd van 6 minuten beschikken, onverminderd de toepassing van punt 5, b) en c), nadat alle vraagstellers het woord hebben gevoerd.
6. Elke vraag om uitleg wordt afgehandeld tijdens de vergadering waarin ze wordt uiteengezet.
7. Het recht om als vraagsteller het woord te voeren, is persoonlijk.

Als de vraagsteller afwezig is, wordt de vraag om uitleg als ingetrokken beschouwd.

In geen geval mag een vraag om uitleg in onveranderde omstandigheden opnieuw worden gesteld in de loop van dezelfde zitting.

8. Vraag en antwoord worden in extenso opgenomen en in de vorm van Handelingen zo vlug mogelijk onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

HOOFDSTUK 5

Recht van onderzoek

Artikel 84

1. Iedere volksvertegenwoordiger kan bij de voorzitter een motie tot uitoefening van het recht van onderzoek indienen. In afwijking van artikel 21, punt 1 kan het Parlement door middel van een dergelijke motie verzocht worden een commissie van onderzoek op te richten.

De motie is met redenen omkleed en wordt door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekend. De motie bepaalt de werkingsduur en de opdracht van de onderzoekscommissie.

Bij ontvankelijkheid wordt de motie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

Over de motie wordt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking beraadslaagd. De maximumspreektijd is :

- a) voor de gemandateerde sprekers : in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;
- b) voor de overige sprekers : elk 5 minuten.

Iedere volksvertegenwoordiger kan voorstellen de motie te amenderen zolang ze niet in stemming is gebracht.

De plenaire vergadering spreekt zich bij stemming over de motie uit na verloop van ten minste achtenveertig uur vanaf de indiening.

2. Op voorstel van het Uitgebreid Bureau stelt de plenaire vergadering de samenstelling en de benaming van de onderzoekscommissie vast. De onderzoekscommissie telt geen plaatsvervangende leden.

De leden van de onderzoekscommissie kunnen alleen vervangen worden in geval van uitsluiting als bedoeld in punt 5, tweede lid, of in geval van ziekte of overlijden. De vervanging wordt effectief na de bekrachtiging door de plenaire vergadering en heeft een definitief karakter.

In afwijking van artikel 21, punt 2 en artikel 36, punt 1, benoemt de commissie een voorzitter, twee ondervoorzitters, een secretaris en een verslaggever.

3. De middelen die noodzakelijk zijn voor het verrichten van het parlementair onderzoek, worden aangerekend op de begroting van het Parlement. Het Bureau keurt de begroting, ingediend door de onderzoekscommissie, goed. Het kan die bevoegdheid niet delegeren.
4. De vergaderingen zijn openbaar, tenzij de onderzoekscommissie anders beslist. De beslissing om met gesloten deuren te vergaderen wordt met een gewone meerderheid van stemmen genomen. De orde van de werkzaamheden en andere administratieve aangelegenheden worden altijd met gesloten deuren geregeld.

De volksvertegenwoordigers die geen deel uitmaken van de commissie hebben toegang tot alle commissievergaderingen, maar mogen er het woord niet voeren en zijn er niet stemgerechtigd.

5. De volksvertegenwoordigers zijn tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de informatie die zij verkregen hebben naar aanleiding van de besloten vergaderingen.

De volksvertegenwoordiger die de geheimhoudingsplicht schendt, verliest onmiddellijk voor de rest van de zittingsperiode het recht om lid te zijn van een onderzoekscommissie. Bovendien wordt 20% van zijn parlementaire vergoeding gedurende een periode van drie maanden ingehouden. Een uitgesloten lid wordt vervangen door een volksvertegenwoordiger van dezelfde fractie.

Iedere volksvertegenwoordiger kan bij de onderzoekscommissie een klacht indienen in verband met de schending van de geheimhoudingsplicht door een commissielid. De onderzoekscommissie onderzoekt de gegrondheid van de klacht en brengt er een gemotiveerd advies over uit ten behoeve van de voorzitter. Wanneer het mandaat van de onderzoekscommissie verstreken is, wordt de klacht ingediend bij de Deontologische Commissie, die hierover advies uitbrengt.

Op grond van dat advies spreekt de voorzitter zich uit over de klacht, nadat hij het beklagde commissielid heeft gehoord.

De voorzitter deelt tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering zijn beslissing mee. Die mededeling geeft geen aanleiding tot een debat.

Wanneer de klacht gericht is tegen de voorzitter, worden de bevoegdheden die deze bepaling toekent aan de voorzitter, uitgeoefend door de ondervoorzitter.

6. Bij het aanvaarden van zijn opdracht ondertekent iedere deskundige een verklaring waarin hij aanvaardt dat de intellectuele rechten die voortvloeien uit het onderzoek waarvoor hij is aangesteld, eigendom zijn van het Parlement.

Bij het beëindigen van zijn opdracht ondertekent iedere deskundige een verklaring waarin hij stelt dat hij alle stukken en geïnformatiseerde gegevens die in het kader van zijn opdracht te zijner beschikking zijn gesteld, heeft teruggegeven aan de voorzitter van de commissie.

7. Van de hoorzittingen wordt een woordelijk verslag gemaakt.

De getuige of de deskundige wordt verzocht de notulen van zijn hoorzitting te ondertekenen, nadat hij ze gelezen en bevestigd heeft.

De commissieleden ontvangen een afschrift van de notulen van de openbare zittingen. De overige volksvertegenwoordigers ontvangen op eenvoudig verzoek een afschrift van die notulen.

De notulen van de getuigenissen achter gesloten deuren worden op het commissiesecretariaat bewaard, waar de volksvertegenwoordigers ze ter plaatse kunnen consulteren.

8. De gerechtelijke en administratieve dossiers die de commissie opvraagt, en alle andere nota's en verslagen die ter beschikking werden gesteld van de commissie, kunnen door de volksvertegenwoordigers geconsulteerd worden op het commissiesecretariaat.
9. De onderzoekscommissie legt de conclusies van haar werkzaamheden neer in een verslag, dat openbaar is. In voorkomend geval bevat het verslag ook opmerkingen over de verantwoordelijkheden die door het onderzoek aan het licht zijn gebracht, en voorstellen tot wijziging van de regelgeving.

De plenaire vergadering beraadslagt in een enkele bespreking over de conclusies van de com-

missie, opgenomen in het verslag . Er wordt niet gestemd over het verslag.

HOOFDSTUK 6

Machtiging tot bepaalde daden van vervolging en aanhouding

Artikel 85

1. Een commissie voor de vervolgingen wordt belast met het onderzoek van :
  - a) een verzoek tot machtiging om een volksvertegenwoordiger naar een rechtbank of een hof te verwijzen of om een volksvertegenwoordiger rechtstreeks te dagvaarden alsmede een verzoek om een vervolging van een volksvertegenwoordiger te schorsen ;
  - b) een verzoek om een volksvertegenwoordiger aan te houden, alsmede een verzoek om een hechtenis van een volksvertegenwoordiger te schorsen ;
  - c) een verzoek tot machtiging om een lid of een gewezen lid van de Regering rechtstreeks te dagvaarden, of een vordering om de rechtspleging van een lid of een gewezen lid van de Regering te regelen ;
  - d) een verzoek tot machtiging om een lid of een gewezen lid van de Regering aan te houden of in voorlopige hechtenis te nemen ;
  - e) een verzoek tot inbeschuldigingstelling van een lid of een gewezen lid van de Regering, in het geval van toepassing van de overgangsbepaling van artikel 125 van de Grondwet.
2. De commissie is samengesteld uit zeven vaste leden, aangewezen overeenkomstig artikel 11. De commissie telt geen plaatsvervangende leden.
3. In afwijking van artikel 21, punt 2 en artikel 36, punt 1 benoemt de commissie een voorzitter en een verslaggever.
4. De betrokken volksvertegenwoordiger kan zich laten vertegenwoordigen door een andere

volksvertegenwoordiger en zich laten bijstaan door een raadsman.

Het betrokken lid of gewezen lid van de Regering kan zich laten bijstaan door een raadsman.

5. De commissie kan het dossier opvragen.

De leden van de commissie kunnen het dossier raadplegen. Zij mogen er geen kopieën van maken.

De betrokken volksvertegenwoordiger, de volksvertegenwoordiger die hem vertegenwoordigt en zijn raadsman of het betrokken lid of gewezen lid van de regering en zijn raadsman kunnen het dossier inzien en de betrokkene kan er zich een afschrift van laten bezorgen.

6. De personen, bedoeld in punt 5, derde lid, worden gehoord op de dag die de commissie bepaalt.

In het geval, bedoeld in punt 1, d), hoort de commissie ook de procureur-generaal.

7. Tijdens de beraadslaging in plenaire vergadering mag het woord alleen worden gevoerd door de verslaggever van de commissie, de betrokken personen, bedoeld in punt 5, derde lid, en door een spreker voor en een spreker tegen.
8. In het geval, bedoeld in punt 1, d), doet de plenaire vergadering binnen vijf dagen na ontvangst van het verzoek tot machtiging tot aanhouding of voorlopige hechtenis uitspraak over dit verzoek.

HOOFDSTUK 7

Verzoekschriften

Artikel 86

1. Van de verzoekschriften wordt, vanaf de indiening ervan, kennisgegeven aan het Uitgebreid Bureau en aan de plenaire vergadering.

Brieven met een verzoek dat kennelijk niet ernstig bedoeld is, worden niet als verzoekschrift beschouwd.

2. De voorzitter kan de vraag over de ontvankelijkheid van een verzoekschrift aan het Uitgebreid Bureau voorleggen.
3. De voorzitter verwijst de ontvankelijke verzoekschriften naar de bevoegde commissie of, indien nodig, naar de plenaire vergadering.
4. De commissie wijst onder haar leden twee verslaggevers aan, van wie er één behoort tot een meerderheidsfractie en de andere tot een fractie van de oppositie.
5. De commissie kan voor de behandeling van een verzoekschrift hoorzittingen houden, aan de verslaggevers opdracht geven om ter plaatse de feiten vast te stellen, of het verzoekschrift naar de Regering verwijzen met het verzoek omtrent de inhoud ervan uitleg te verstrekken binnen een termijn die door de commissie vastgelegd wordt.
6. De commissie brengt over een verzoekschrift dat ze heeft behandeld, verslag uit aan de plenaire vergadering.

De tekst van een verzoekschrift dat ingediend wordt door een gestelde overheid of door ten minste 15.000 ondertekenaars, wordt als bijlage bij het commissieverslag gepubliceerd.

7. De plenaire vergadering spreekt zich uit over het verzoekschrift zelf als het werd verwezen naar de plenaire vergadering, of over de conclusies van de commissie als het werd verwezen naar de bevoegde commissie.

HOOFDSTUK 8

Aan het Parlement verbonden instellingen

Artikel 87

De voorstellen en aanbevelingen uit het jaarverslag van de Vlaamse Ombudsdienst, uit dat van het Kinderrechtencommissariaat en uit het jaarverslag van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek worden behandeld door de bevoegde commissie, telkens nadat de plenaire vergadering kennis genomen heeft van dat jaarverslag.

De jaarverslagen en eventuele tussentijdse verslagen worden onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

TITEL VII

Bijzondere procedures met betrekking tot de verhouding tot de Federale Staat, de andere gemeenschappen en gewesten en Europa

HOOFDSTUK 1

Beroep tot vernietiging en tussenkomst in een geding bij het Arbitragehof

Artikel 88

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter een met redenen omklede motie in te dienen die door ten minste twee derde van de volksvertegenwoordigers ondertekend of aan te nemen is en die besluit tot beroep bij het Arbitragehof tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een regel als bedoeld in artikel 134 van de Grondwet, wegens schending van :
  - a) de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de gemeenschappen en de gewesten ;
  - b) artikel 10, 11 en 24 van de Grondwet.
2. Bij ontvankelijkheid wordt de motie onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.
3. De voorzitter stelt het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging in door middel van een door hem ondertekend verzoekschrift binnen de termijn en onder de voorwaarden, bepaald door de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.
4. Het verzoekschrift maakt melding van het onderwerp van het beroep en bevat een uiteenzetting van de feiten en de middelen.

Het verzoekschrift kan de gehele of gedeeltelijke schorsing vorderen van de wet, het decreet of de regel, bedoeld in artikel 134 van de Grond-

wet, waartegen een beroep tot vernietiging is ingesteld.

5. De voorzitter stelt tijdens de eerstvolgende plenaire vergadering het Parlement in kennis van de indiening van het verzoekschrift.

Artikel 89

1. Wanneer bij het Arbitragehof een beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van een wet, een decreet of een regel als bedoeld in artikel 134 van de Grondwet, is ingesteld door de voorzitter van een van de andere parlementaire assemblees, door de Ministerraad, door een gemeenschaps- of gewestregering of door een natuurlijke persoon of rechtspersoon die doet blijken van een belang, of wanneer er een prejudiciële vraag aanhangig is gemaakt door een rechtscollege, kan de voorzitter na ontvangst van de kennisgeving door de griffier van het Arbitragehof van het beroep tot gehele of gedeeltelijke vernietiging of van de verwijzingsbeslissing, binnen de termijn en onder de andere voorwaarden, bepaald bij de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, een memorie indienen bij het Arbitragehof.
2. Na ontvangst van het afschrift van de memorie, ingediend door de partijen, bedoeld in punt 1, kan de voorzitter een memorie van antwoord indienen bij het Arbitragehof binnen de termijn en onder de voorwaarden, bepaald bij de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.
3. De voorzitter stelt de plenaire vergadering in kennis van de memorie en, in voorkomend geval, van de memorie van antwoord die hij bij het Arbitragehof heeft ingediend.

HOOFDSTUK 2

Samenwerking tussen de gemeenschappen en de gewesten

Artikel 90

1. De commissie, bevoegd voor samenwerking, heeft tot doel de samenwerking tussen de

Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap te bevorderen.

De voorzitter en de ondervoorzitters van het Parlement zijn ambtshalve vaste leden en respectievelijk voorzitter en ondervoorzitters van de commissie.

2. Het Uitgebreid Bureau kan een commissie van het Parlement gelasten een gezamenlijk onderzoek van een aangelegenheid die tot haar bevoegdheid behoort, te voeren samen met een commissie van het Parlement van de Franse Gemeenschap, de Raad van de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Parlement, de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie die voor dezelfde aangelegenheid bevoegd zijn.

De commissies, bedoeld in het eerste lid, vergaderen samen zonder beslissingsrecht.

HOOFDSTUK 3

Samenwerkingsakkoorden

Artikel 91

1. Als door de Regering, door leden of een lid ervan een samenwerkingsakkoord met de Staat, een gemeenschap of een gewest wordt gesloten, wordt het samenwerkingsakkoord uiterlijk zeven dagen na de ondertekening ervan bij de voorzitter ingediend.

Het samenwerkingsakkoord wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

2. De bepalingen van artikel 54 en 55 gelden ook voor ontwerpen van decreet houdende instemming met samenwerkingsakkoorden.
3. Als in een ontwerp van decreet een bepaling voorkomt houdende instemming met samenwerkingsakkoorden, naast andere bepalingen, wordt de instemmingsbepaling uit het ontwerp van decreet gelicht en kan de Regering ze tot een afzonderlijk ontwerp van decreet omwerken.

HOOFDSTUK 4

Belangenconflicten

Artikel 92

1. Het Parlement kan, overeenkomstig artikel 32 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, een motie aannemen waarin wordt verklaard dat het oordeelt ernstig te kunnen worden benadeeld door een ontwerp of voorstel van wet, decreet of ordonnantie of door een amendement hierop, dat wordt ingediend, naar gelang het geval, in een wetgevende kamer, een gemeenschaps- of gewestraad, in de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of in de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie.

Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht bij de voorzitter een dergelijke motie in te dienen.

De motie mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers zijn ondertekend.

De motie wordt onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreid.

2. Over de motie wordt rechtstreeks in plenaire vergadering in een enkele bespreking beraadslaagd.

De maximumspreektijd is :

a) voor de gemandateerde sprekers : in totaal 30 minuten per erkende fractie en 15 minuten per niet-erkende fractie ;

b) voor de overige sprekers : elk 5 minuten.

De motie waarbij schorsing van de procedure met het oog op overleg wordt gevraagd, moet worden aangenomen met drie vierde van de stemmen.

3. De voorzitter brengt de motie onverwijld ter kennis van de voorzitter van de betrokken instelling en regelt het overleg.

Het Parlement wijst onder zijn leden degenen aan die met de betrokken instelling overleg zullen plegen om het geschil te beslechten. Zij brengen aan het Parlement verslag uit over dat overleg.

4. Wanneer de tekst waarover het belangenconflict opgeworpen is, geamendeerd wordt nadat het conflict aanhangig is gemaakt, dan moet het Parlement, na de indiening van het verslag en in elk geval vóór de eindstemming in de plenaire vergadering, bevestigen dat het nog steeds van oordeel is ernstig te worden benadeeld, overeenkomstig de procedure voor het indienen van een motie betreffende een belangenconflict. De procedure wordt geschorst tot het Parlement zich uitspreekt, gedurende een termijn van ten hoogste vijftien dagen.

5. Als het overleg binnen een termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, blijft de procedure geschorst en stuurt de voorzitter de motie onverwijld aan de Senaat, die binnen een termijn van dertig dagen een met redenen omkleed advies uitbrengt bij het Overlegcomité, bedoeld in artikel 31 van dezelfde wet, dat binnen een termijn van dertig dagen bij consensus beslist.

Als de motie betrekking heeft op een ontwerp of voorstel van wet of een amendement erop dat bij de wetgevende kamers werd ingediend, stuurt de voorzitter de motie onverwijld aan het Overlegcomité, bedoeld in artikel 31 van dezelfde wet, dat binnen een termijn van zestig dagen bij consensus beslist.

6. Wanneer er een procedure in verband met een bevoegdheidsconflict is of wordt ingeleid, wordt elke procedure tot regeling van een belangenconflict over eenzelfde aangelegenheid geschorst.

Artikel 93

1. Als een wetgevende kamer, een gemeenschaps- of gewestraad, de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie, overeenkomstig artikel 32 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, oordeelt ernstig te kunnen worden benadeeld door een ontwerp of voorstel van decreet of een amendement erop dat bij het Parlement werd ingediend, dan wordt, met het oog op overleg, de procedure geschorst gedurende een termijn van zestig dagen.
2. Het Parlement wijst onder zijn leden degenen aan die met de betrokken instelling overleg zullen plegen om het geschil te beslechten. Zij

brengen aan het Parlement verslag uit over dat overleg.

3. Wanneer de tekst waarover het belangenconflict opgeworpen is, geamendeerd wordt nadat het conflict aanhangig is gemaakt, dan moet de betrokken instelling, na de indiening van het verslag en in elk geval vóór de eindstemming in de plenaire vergadering, bevestigen dat ze nog steeds van oordeel is ernstig te worden benadeeld. De procedure wordt geschorst tot de betrokken instelling zich uitspreekt, gedurende een termijn van ten hoogste vijftien dagen.
4. Als het overleg binnen de termijn van zestig dagen tot een oplossing leidt, wordt de procedure hervat.

Als het overleg met een gemeenschaps- of gewestraad, de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie of de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie binnen de termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, dan wordt het geschil in elk geval door de voorzitter bij de Senaat aanhangig gemaakt die binnen een termijn van dertig dagen een gemotiveerd advies uitbrengt aan het Overlegcomité, bedoeld in artikel 31 van dezelfde wet, dat binnen een termijn van dertig dagen bij consensus een beslissing neemt.

Als het overleg met een wetgevende kamer binnen een termijn van zestig dagen niet tot een oplossing leidt, dan wordt het geschil in elk geval door de voorzitter bij het Overlegcomité, bedoeld in artikel 31 van dezelfde wet, aanhangig gemaakt dat binnen een termijn van zestig dagen volgens de procedure van consensus een beslissing neemt.

Wanneer het Overlegcomité, bedoeld in artikel 31 van dezelfde wet, binnen de vastgestelde termijn geen beslissing genomen heeft, dan wordt de procedure hervat. In het andere geval wordt de procedure voortgezet in overeenstemming met de beslissing van het Overlegcomité.

5. Wanneer er een procedure in verband met een bevoegdheidsconflict is of wordt ingeleid, wordt elke procedure tot regeling van een belangenconflict over eenzelfde aangelegenheid geschorst.

HOOFDSTUK 5

Europees Gemeenschapsrecht

Artikel 94

De voorstellen tot herziening van verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschappen, inbegrepen de verdragen en akten waarbij die verdragen zijn gewijzigd en aangevuld, en de voorstellen van normatieve rechtshandelingen van de Europese Commissie, die aan het Parlement worden gezonden, worden door de voorzitter naar een commissie verwezen.

In voorkomend geval werkt de commissie een voorstel van advies uit, dat door de plenaire vergadering wordt behandeld.

Bij aanneming stuurt de voorzitter van het Parlement het advies aan de Regering.

TITEL VIII

Overname na intrekking

Artikel 95

Indieners van voorstellen van decreet of voorstellen van resolutie, moties, voorstellen tot wijziging van het reglement of amendementen kunnen die intrekken, ook al is de bespreking ervan al geopend. Als een of meer andere volksvertegenwoordigers ze echter overnemen, wordt de bespreking voortgezet.

TITEL IX

Cumulatiebeperking

Artikel 96

1. Met het oog op de toepassing van artikel 31ter, § 1bis, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, deelt elk rechtstreeks verkozen lid van het Parlement aan de voorzitter bij het opnemen van zijn mandaat alle nuttige gegevens mee met betrekking tot de openbare mandaten, openbare functies en

openbare ambten van politieke aard die het uitoefent.

Het lid stelt de voorzitter zonder verwijl in kennis van elke wijziging dienaangaande, telkens wanneer daartoe aanleiding bestaat.

2. Het plafond, bedoeld in het eerste lid van artikel 31ter, § 1bis van dezelfde bijzondere wet, wordt vastgesteld door de Conferentie van de voorzitters van de zeven parlementaire assemblees. Het wordt voor het einde van de maand januari in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.
3. Op voorstel van het Uitgebreid Bureau bepaalt de plenaire vergadering de andere regels die nodig zijn ter uitvoering van artikel 31ter, § 1bis, van dezelfde bijzondere wet.

TITEL X

Algemeen Secretariaat

HOOFDSTUK 1

Griffier

Artikel 97

Op voordracht van het Bureau benoemt de plenaire vergadering buiten de volksvertegenwoordigers een griffier met de rang van secretaris-generaal.

Artikel 98

1. De griffier neemt plaats aan het bureau en staat de voorzitter bij tijdens de openbare en besloten vergaderingen, de vergaderingen van het Bureau en van het Uitgebreid Bureau en in alle omstandigheden.
2. Hij neemt akte van de beraadslagingen en besluiten van het Parlement alsmede van de beslissingen van het Bureau en van het Uitgebreid Bureau en maakt de notulen van de vergaderingen, bedoeld in punt 1.
3. Hij ondertekent samen met de voorzitter elk besluit van het Parlement en elke beslissing van het Bureau en van het Uitgebreid Bureau.

4. Hij is, onder het gezag van de voorzitter, belast met de tenuitvoerlegging van de beslissingen die het Parlement, het Bureau en het Uitgebreid Bureau neemt. Daartoe zendt hij de agenda, de notulen en de beslissingen van het Bureau en van het Uitgebreid Bureau onmiddellijk door aan alle betrokken personeelsleden van het Parlement.
5. Hij staat in voor de administratie van het Parlement en oefent namens het Bureau gezag uit over alle diensten en het personeel van het Parlement.

HOOFDSTUK 2

Personeel

Artikel 99

1. Op voorstel van het Bureau bepaalt de plenaire vergadering de personeelsformatie, het administratieve en het geldelijke statuut van het personeel van het Parlement.
2. Het Bureau benoemt de leden van het personeel van het Parlement, met uitzondering van de griffier.

Alle aanwervingen, benoemingen en bevorderingen geschieden volgens objectieve criteria. Er mag geen rekening worden gehouden met de politieke strekking van de kandidaten.

TITELXI

Orde in het Parlement en op de publiekstribunes

Artikel 100

1. Het toezicht op de orde in het Parlement berust bij het Parlement. Het wordt in naam van het Parlement uitgeoefend door de parlementsvoorzitter, die de nodige bevelen geeft aan de parlements wacht met dienst.
2. Gedurende de vergadering moeten de toehoorders in de publiekstribunes neerzitten en het stilzwijgen in acht nemen. Het is hun verboden enig teken van goed- of afkeuring te geven. Wie

de orde verstoort wordt, op aangeven van de voorzitter van de vergadering, onmiddellijk door de parlementswacht uit de publiektribunes verwijderd en wordt, op aangeven van de parlementsvoorzitter, voor de bevoegde overheid geleid.

TITEL XII

Voorstellen tot wijziging van het reglement

Artikel 101

1. Iedere volksvertegenwoordiger heeft het recht voorstellen tot wijziging van het reglement bij de voorzitter in te dienen.

Een voorstel tot wijziging van het reglement mag door ten hoogste zes volksvertegenwoordigers ondertekend zijn.

2. De voorzitter kan een voorstel tot wijziging van het reglement ofwel onder de volksvertegenwoordigers en de leden van de Regering verspreiden, ofwel verwijzen naar het Uitgebreid Bureau, dat beslist.
3. Tenzij tot de spoedbehandeling wordt besloten, worden alle voorstellen tot wijziging van het reglement verwezen naar de commissie, bevoegd voor het reglement, die wordt voorgezeten door de voorzitter van het Parlement.
4. De bepalingen van artikel 54, punt 4 en 5 en van artikel 55, punt 1 tot en met 7 gelden ook voor voorstellen tot wijziging van het reglement.

Titel XIII

Inwerkingtreding

Artikel 102

Artikel 9 van dit reglement treedt in werking op 1 juli 2001.
